JEANETTE WINTERSON

Sexul cireşilor

Raftul Denisei

Romanele lui Jeanette Winterson sunt traduse în peste treizeci de ţări. Sexul cireşilor a fost recompensat cu E.M. Forster Award de către American Academy of Arts and Letters.

„Să citeşti Sexul cireşilor e ca şi cum ai învăţa un dans nou. Cu ritmuri nebuneşti, cu paşi nefamiliari... Limbajul lui Jeanette Winterson are neruşinarea unui titlu de ziar şi subtilitatea poeziei."

The Ottawa Citizen

Primul ananas este adus în Anglia de către John Tradescant, în timpul domniei lui Charles I. Mulţimea de gură-cască îl priveşte ca pe un miracol, neputând să se hotărască între dubiu înfricoşat şi venerație. În aceeaşi zi, un băiat îşi dă seama că va deveni explorator. Aşa începe viața lui Jordan, printre mirosurile grele ale Tamisei, pe malurile căreia îşi meştereşte micile corăbii de lemn. Mama lui adoptivă, Femeia cu Câini, este o creatură monstruoasă, cu un vocabular pestriţ şi o slăbiciune pentru prostituate – „singura femeie din literatura engleză suficient de încrezătoare încât să folosească mizeria ca accesoriu", după cum o caracterizează chiar autoarea. O viață de familie dusă în zona grotescului tandru, o poveste de un suprarealism firesc, căci insolitul intră în ordinea lucrurilor. Jordan pleacă în căutarea cărărilor nebătute a speciilor neştiute şi a Celei De-a Douăsprezecea Prințese Dansatoare, periplu în care va afla mai întâi poveştile surorilor ei. Scriitoarea denunță legile

patriarhale ca fiind insuficiente, mincinoase şi pline de cruzime, aducând în prim-plan personaje bisexuale, hibride, care joacă X şi 0 în marginea tuturor tratatelor de biologie sau de morală. Neconvențional şi şocant, *Sexul cireşilor* transformă imaginația în spectacol şi limbajul în pariu.

JEANNETE WINTERSON

Sexul cireşilor

Traducere din limba engleză şi note de

ANA CHIRIŢOIU

Coperta de ANGELA ROTARU

JEANETTE WINTERSON
SEXING THE CHERRY

Născută în 1959, la Manchester, JEANETTE WINTERSON este crescută de o familie de evanghelişti penticostali, în orăşelul Accrington din Lancashire. La cincisprezece ani, adolescenta – pe care părinții o destinaseră unei cariere de misionariat în Africa – îşi părăseşte căminul. Pentru a-şi putea continua studiile, lucrează ca vânzătoare de înghețată, îngrijitoare într-un ospiciu, asistentă a unui antreprenor de pompe funebre. Este admisă la Colegiul St. Catherine din Oxford, unde absolvă cursuri de literatură engleză. Stabilită la Londra, începe să scrie şi, la douăzeci şi trei de ani, termină prima carte, cu o pronunțată tentă autobiografică, *Portocalele nu sunt singurele fructe* (*Oranges Are Not the Only Fruit*). Publicat în 1985, acest roman îi aduce lui Winterson Whitbread First Novel Award. Tot în 1985 publică *Boating for Beginners*. *Pasiunea* (*The Passion*), al treilea roman al ei, este distins în 1987 cu John Llewelyn Rhys Memorial Prize, iar *Sexul cireşilor* (*Sexing the Cherry*, 1989) este recompensat cu E.M. Forster Award. Următoarele romane – *Scris pe trup* (*Written on the Body*, 1992), *Art & Lies* (1994), *Gut Symmetries* (1997), *The PowerBook* (2000), *Lighthousekeeping* (2004), aflat în 2005 pe lista scurtă la Commonwealth Writers' Prize, şi *Stone Gods* (2007) – confirmă extraordinara originalitate şi forța literară ale autoarei. A mai scris volumul de nuvele *The World and Other Places* (1998), *Weight* (2005), o repovestire a mitului lui Atlas şi Hercule, cărți pentru copii şi scenarii de film. În anul 2006 Jeanette Winterson a fost distinsă cu ordinul Ofițer al Imperiului Britanic.

Tribul indian Hopi are un limbaj la fel de sofisticat ca al nostru, care însă nu poate exprima trecutul, prezentul şi viitorul. Această diferențiere nu există. Ce ne spune asta despre timp?

Se ştie acum că materia, lucrul cel mai trainic şi mai bine cunoscut, pe care o țineți în mâini şi din care vă este alcătuit corpul, e de fapt spațiu gol. Spațiu gol şi puncte luminoase. Ce ne spune asta despre realitatea lumii?

Mă numesc Jordan. Iată primul lucru pe care l-am văzut.

Era noapte, cam douăsprezece fără un sfert, iar cerul era împărțit în două: o jumătate înnorată, cealaltă senină. Norii zăboveau deasupra pădurii, nu-i despărțea nimic de vârfurile copacilor. Acolo unde cerul era senin, deasupra râului şi a câmpurilor proaspăt arate, luna, aproape plină, strălucea din mijlocul unei aureole galbene şi se oglindea în cotul pe care-l făcea râul. Pe câmpul de pe celălalt mal dormeau nişte vite, nemişcate, siluete negricioase pe povârnişul dealului. O lumină, sclipind dinspre singura casă aflată în împrejurimi, părea făclia de veghe de la castelul unui uriaş. Era flancată de copaci înalți. Un cal tropăia dezlegat prin curte, iar piatra răsuna sub copitele lui.

Atunci a venit ceața. A venit ceața dinspre râu, în fuioare subțiri, ca fantomele într-un cimitir, prinzând puteri precum duhul din lampă. A acoperit întâi pipirigul, apoi trunchiurile copacilor, apoi răspântiile şi răscrucile. Vârfurile copacilor străpungeau ceața, formând insule suspendate în calea păsărilor.

Vitele erau, toate, înecate în ceață, iar lumina de veghe, precum un far pe mare, tot apărea şi dispărea, dispărea şi apărea, tăind aerul ca o sabie de lumină.

Ceața şi-a croit drum spre mine, iar cerul, care fusese senin, s-a acoperit de nori. Frigul era tăios, părul îmi era umed şi nici manşon nu aveam. Am încercat să găsesc poteca, dar n-am găsit decât iepuri de câmp cu ochii ficşi, încremeniți în mijlocul câmpiei, ca nişte stane de piatră. Am

început să merg cu mâinile întinse-n față, precum cei care au somnul tulburat, şi astfel am desluşit cu degetele, pentru prima dată, trăsăturile chipului meu, aflat dinaintea mea.

Orice călătorie ascunde în contururile ei o altă călătorie: cărarea pe care nu ai mers, ungherul pe care l-ai uitat. Acestea sunt călătoriile pe care vreau să le consemnez. Nu cele pe care le-am făcut, ci acelea pe care aş fi putut să le fac sau în care poate am fost, dar într-un alt spațiu şi timp. V-aş putea spune adevărul pe care îl găsiți în însemnări, hărți şi jurnale de bord. Aş putea reda fidel tot ce-am văzut şi am auzit şi astfel v-aş oferi o carte de călătorii. Pe care ați putea s-o citiți, urmărindu-mi drumurile cu degetul pe hartă, punând steguleațe roşii în dreptul locurilor prin care-am trecut.

La greci, pentru viața ascunsă era nevoie de cerneală invizibilă. Ei scriau o scrisoare obişnuită, iar printre rânduri plasau o alta, scrisă cu lapte. Documentul părea perfect nevinovat, până când cineva care se pricepea presăra peste el pudră de cărbune. Nu mai conta ce fusese scrisoarea aceea; conta viața care ieşea la lumină, nedescoperită... până acum.

Am descoperit că viața mea era scrisă cu cerneală invizibilă, că era înghesuită printre întâmplări şi-şi lua zborul fără mine, precum Cele Douăsprezece Domnițe Dansatoare[1] care o zbugheau de la fereastră în fiecare noapte şi se întorceau acasă în fiecare dimineață, cu rochiile zdrențuite şi condurii tociți, fără să-şi mai amintească nimic.

M-am hotărât să stau de veghe, precum un părinte gelos, încercând să mă surprind în timp ce dispăream pe câte-o uşă abia dibuită în perete. Ştiam că asta însemna adulter, că ceea ce iubeam eu nu era acasă. Mă descotoroseam de mine însumi şi treceam prin lume ca o umbră. Cu cât mă feream mai mult de mine, cu atât mă obseda mai tare gândul

---

[1] Referire la povestea *Condurii domnițelor,* scrisă de Frații Grimm.

descoperirii. Uneori, când eram însoțit, se întâmpla ca cineva să pocnească din degete în fața mea şi să mă întrebe: „Unde eşti?” Multă vreme nici n-avusesem habar de ea, dar, treptat, am început să găsesc dovezi ale celeilalte vieți şi, treptat, ea mi-a apărut în fața ochilor.

„Ține minte stânca din care ai fost cioplit şi țărâna gropii din care ai fost săpat.”

Mama a gravat aceste cuvinte pe un medalion pe care mi l-a pus la gât, în ziua când m-a găsit în mâlul de la marginea râului. Eram înfăşurat într-un sac putred, dintr-acelea în care se îneacă puii de pisică, dar aveam capul sprijinit de mal, la suprafața apei. Am auzit nişte câini alergând spre mine, apa vuind, iar un chip rotund ca luna plină, cu părul despletit, s-a ivit deasupra mea. M-a scos din mâl şi m-a luat între sânii ei, cu sfârcurile bombate ca nişte nuci. M-a luat acasă şi m-a crescut, împreună cu cei cincizeci de câini, dăruindu-mi compania ei şi doar a ei.

Am avut un nume, dar l-am uitat.

Mi se spune Femeia cu Câini şi e de-ajuns. Eu îl strig Jordan[2] şi e de-ajuns. Nu are nici un alt nume, nici înainte, nici după acesta. Cum era să-i spun, dacă l-am pescuit din Tamisa cea împuțită? Nu-i poți pune unui copil numele Tamisa, şi nici Nil, chiar dacă seamănă cu Moise. Dar am vrut să-i pun un nume de râu, un nume care să nu fie îngrădit, aşa cum nici apele nu pot fi îngrădite. Când o femeie naşte, i se rupe apa şi din ea se scurge un copil, care apoi e liber. Mi-ar fi plăcut să se scurgă şi din trupul meu un

[2] Iordan (engl.).

copil, dar pentru asta ai nevoie de un bărbat şi nu există nici un bărbat pe măsura mea.

Când era mic, Jordan stătea pe trupul meu aşa cum stă musca pe o grămadă de bălegar. Şi l-am hrănit aşa cum grămada de bălegar hrăneşte musca, iar când şi-a făcut plinul, m-a părăsit.

Jordan...

Ar fi trebuit să-i dau numele unei ape stătătoare, al unui lac, şi astfel aş fi putut să-l păstrez, dar i-am dat numele unui râu, iar odată cu fluxul a plutit şi el departe de mine.

Când avea trei ani, l-am dus să vadă o curiozitate; aici am greşit. Se zvonise că un oarecare Thomas Johnson făcuse rost de un fruct comestibil nemaivăzut în Anglia. Acest Johnson, acum mort de douăzeci de ani, era botanist de felul lui, deşi aş spune că era ceva mai mult de-atât. Dacă vreunei femei i se părea că e prea rotunjoară şi nu mai dădea scurgerea din fiecare lună, la Johnson se ducea, însoțită numai de un felinar. Iar când se întorcea de-acolo, subțire şi surâzătoare, zicea că-i dăduse Vâsc sau Iarba-mâței sau aşa ceva, dar eu cred că-l sorbea din ea ca să-l ofere Diavolului.

Cu toate astea, fiindcă era pe timpul zilei şi părea că se va strânge o mulțime de oameni, cum doar la luptele de câini cu urşi se-ntâmplă, l-am luat pe Jordan, împreună cu o ceată de dulăi, şi ne-am croit drum printre mocofani şi păcătoşi până ce-am ajuns în față, unde se afla Johnson, care încerca să stoarcă bani de pe urma curioşilor.

L-am ridicat pe Jordan şi i-am spus lui Johnson că, dacă n-avea de gând să dea la o parte pânza ca să vedem minunea, o să-i îndes mutra între țâțe cu atâta aplomb, de-o să-şi dorească să nu fi fost alăptat vreodată, în aşa hal o să-l strâng.

El a început să dea din colț în colț şi s-a întins după un borcan colorat din spatele lui, la înălțimea capului, aşa că

m-am gândit, doar n-o să-l las să dea drumul vreunui duh cu limba despicată şi cu boaşele ca nişte pietre prețioase, aşa că l-am apucat şi am început să-l îndes în rochia mea. Cât ai clipi, s-a pornit să tuşească şi să lăcrimeze, fiindcă nu-mi mai dădusem jos rochia aia de cinci ani.

— Deci, am zis eu, ținându-l de ceafă ca pe-o nevăstuică, unde-i minunea?

— Doamne fereşte, îngăduiți o clipă, să-mi iau sărurile aromate, doamnă scumpă!

Dar eu nici nu voiam s-aud; am smuls pânza cu mâna mea şi vă jur că ce-am aflat acolo semăna, nici mai mult, nici mai puțin, cu ruşinea unui oriental. Era galbenă şi cadaverică şi lungă.

— E o banană, doamnă dragă, a spus şarlatanul.

Banană? Ce mama naibii e aia banană?

— În Rai nu creştea aşa ceva, am spus eu.

— Ba creştea, doamna mea, face el, înfoiat ca o năpârcă veninoasă. Acest fruct provine de pe Insula Bermuda, care e mai aproape de Rai decât o s-ajungi dumneata vreodată!

L-a ridicat deasupra capului, iar oamenii, văzându-l pentru prima dată, au început să vocifereze şi să-şi dea coate, vrând să afle cine era sărmanul netot ajuns într-o asemenea sărăcie, încât să-şi vândă bărbăția.

— Ori e vopsit, ori e bolnav, am spus eu, fiindcă din câte ştiu o asemenea culoare nu există.

Johnson a răcnit cât a putut, ca să acopere larma...

— ASTA NU E SCULA VREUNUI NEFERICIT! E FRUCTUL UNUI COPAC. SE DECOJEŞTE ŞI SE MĂNÂNCĂ.

La auzul acestor cuvinte, i-a lovit pe toți greața. Nici o femeie cinstită nu-şi putea duce aia la gură, iar pentru un bărbat ar fi fost un gest de canibal. Doar nu de-aia ne-am dus atâția ani la biserică şi ne-am spălat cu sângele lui Isus, ca să ne mâncăm acum între noi, cum fac păgânii!

Am tras de zgardă ca să-l iau pe Jordan de-acolo, dar am rămas cu zgarda în mână. M-am lăsat pe ciuci, în mijlocul încrengăturii de picioare goale şi ciorapi rupți şi catarame de pantofi bărbăteşti, ici şi colo. Dispăruse. Băiatul meu dispăruse. Am scos un muget înfiorător, ca o vită, şi-aş fi mugit până-n Ziua de Apoi, dacă nu m-ar fi luat un păcătos de ureche şi nu m-ar fi făcut să mă uit sub masa diavolească a lui Johnson.

L-am văzut pe Jordan. Nemişcat, ca o stană de piatră. Avea brațele ridicate spre banana de deasupra capului lui Johnson. Mi-am coborât capul lângă al lui, am privit încotro privea el şi am văzut ape albastre şi adânci, care scăldau un țărm palid, şi copaci cu ramuri care gemeau de verdeață, şi păsări în culori dumnezeieşti, şi un bătrân cu o pânză petrecută peste mijloc.

Atunci a fost prima oară când Jordan a plecat pe mare.

Londra e un loc împuțit, plin de molimi şi de stricăciune. Aş vrea să-l iau pe Jordan şi să trăim la țară, dar trebuie să stăm pe lângă Hyde Park, ca să-mi pot înscrie câinii la curse şi la lupte. În fiecare sâmbătă, mă întorc acasă plină de bale şi muşcată până la os, dar cu bani în buzunar şi nemaiavând nevoie decât de un trup care să-mi țină de urât.

Vecina mea, care e atât de neagră şi de cheală, încât a fost confundată, şi încă de două ori, cu o spată de vită pusă la sărat şi învelită în muslin, se dă drept vrăjitoare oriunde s-ar duce. Nimeni nu-i cunoaşte vârsta; ce vârstă pot să aibă o bucată de piele ca o minge, care serveşte drept cap, şi o grămadă ciudată de zdrențe, ce trece drept trup? Nici eu, nici altcineva nu i-am văzut vreodată picioarele pe sub fuste, aşa că nu se ştie cu ce merge. Mâinile ei, care mereu gesticulează şi se contorsionează, arată ca maimuțele zbârcite pe care le târăsc după ei flaşnetarii. Ea nu prea se mişcă, dar mâinile nu-i stau locului o clipă, îi scarpină capul şi burta şi se reped s-apuce mâncarea şi să i-o vâre în gură. Nici eu nu sunt

omul care să umble cu cuțitul şi cu lingura, dar ştiu să mănânc în societate. Ştiu să-mi folosesc pâinea ca pe-o farfurie şi să-mi iau câte-o bucată de friptură, fără să mi-o răstorn pe toată în poală. Dar, când te uiți la bărbia ei, nu-i nevoie să fii vrăjitoare ca să ghiceşti ce-a mâncat în ultimele trei săptămâni. Când l-am găsit pe Jordan, atât de plin de noroi, c-aş fi putut să-l pun la copt ca pe-o prăjiturică, ea m-a ajutat să-l spăl ca să-i aflu sexul. Pe când eu încercam să-i înmoi crusta de nămol cu un burete cu apă fierbinte, ea i-o râcâia insistent cu unghiile şi-l pigulea ca pe un câine care a fost la vânătoare.

— O să te facă să suferi, a zis ea, fericită să afle un neajuns în imediata ei apropiere. O să te facă să-l iubeşti şi apoi o să te facă să suferi.

Apoi s-a oprit puțin şi şi-a apropiat urechea de pieptul micuț, iar bătăile inimii lui au umplut încăperea.

— O să fie multe care-o să tânjească după inima lui, dar n-o s-o aibă. O s-o aibă una singură, iar aceleia n-o să-i trebuiască.

Apoi băbăciunea aproape că s-a înecat de moarte cu propriul cotcodăcit şi a trebuit să-i ard câteva pe spinare, pân-a vărsat nişte flegmă şi mi-a mulțumit pentru efort. Drept să spun, i-aş fi putut rupe şira spinării ca pe un os de peşte. Poate că, dac-aş fi făcut-o, alta ne-ar fi fost soarta, căci soarta atârnă de fiece clipă şi în fiece clipă poate fi schimbată. Trebuia s-o fi omorât şi să ne fi găsit o altă poveste.

S-a strecurat afară, în beznă, iar eu am urmat-o.

Atunci m-am făcut invizibilă. Eu, care încap pe uşă doar în dungă, mă pot topi în noapte la fel de uşor precum ființele subțiratice care cântă în corul bisericii. Cântatul este pasiunea mea, dar nu în biserică, fiindcă popa a zis că garguiele trebuie să rămână afară, nu să ia loc în strane. Aşa că eu cânt înăuntrul meu, ca într-un munte de carne, iar

vocea îmi e la fel de subțire precum sunetul fluierului, vocea mea fără grăsime. Când eu cânt, câinii stau cuminți, iar oamenii care trec prin preajmă în timpul nopții încetează cu trăncăneala şi nemulțumirile şi se gândesc la alte vremuri, când erau fericiți. Eu cânt despre alte vremuri, când eram fericită, deşi ştiu că toate sunt născociri şi că n-am ajuns niciodată acolo. Dar ce contează că locul cu pricina nu poate fi găsit pe hartă, câtă vreme eu pot să-l descriu?

Într-o noapte, Jordan m-a dus cu barca. Am pornit odată cu fluxul, când ziua tocmai îşi retrăgea apele. Am vâslit în jos pe Tamisa şi am ieşit la mare, iar eu priveam în urmă şi mă miram cât de repede dispăruseră locurile bine cunoscute. Jordan a spus că stelele te pot duce oriunde. Pe fiecare mal, deasupra apei, tronau clădiri joase, cu temeliile ridicate pe piloni. Ici şi colo, dragorii îşi făceau drum prin apă, printre stâlpi, învolburând suprafața întunecată a apei cu bețele şi umplându-şi coşurile de răchită cu gunoaie. Acum o săptămână, unul a găsit o ancoră cică de pe vremea romanilor, când eram cu toții barbari şi purtam plete lungi până la brâu. Dragorii n-au mândrie şi se vâră-n gunoi pentru te miri ce. E drept că unul dintre ei trăieşte într-un conac straşnic în Chelsea, dar, cu toată ascensiunea, el şi nevastă-sa şi plozii lor încă aduc cu gunoaiele pe care s-au cățărat. Ea e un şnur putrezit, iar el, o balegă uriaşă. Copiii umplu gazonul de parc-ar fi căcăreze de iepure. Eu sunt o păcătoasă şi, pe deasupra, o femeie obişnuită, dar, dac-aş avea bani să-mi iau un şirag de perle, m-aş spăla pe gât înainte să le port.

Jordan mi-a spus să mă îmbrac cu cele mai bune haine în voiajul nostru. Aşa am făcut, luându-mi o pălărie cu pene ca un cuib de păsări dintr-un copac. M-a ajutat să mă aşez comod şi m-a întrebat de cel puțin zece ori dacă mi-e destul de cald. Mi-era cald. Vedeam lumea.

Când s-a întunecat de-a binelea, Jordan a aprins felinarele de pe marginile bărcii. A venit la mine şi mi-a spus că e cea mai scurtă noapte a anului şi că peste câteva ore va răsări soarele şi voi vedea ceva nemaipomenit. N-a vrut să spună mai mult şi mi-am stors creierii încercând să ghicesc ce nebunie pusese la cale ca să mă impresioneze. Căci mă pot mândri c-am văzut mai multe decât majoritatea oamenilor, inclusiv o mumie din Egipt. N-am văzut chiar bandajele, dar am zărit sarcofagul împodobit trecând prin Londra, în drum spre Enstone. Era un cadou făcut de buna regină Henrietta unei favorite a ei care-şi făcuse o grădină minunată, plină de invenții de pe continent.

Şi am văzut şi o banană.

Deci, ce-ar fi putut să-mi pregătească Jordan?

Am aşteptat în barcă, briza suflând de-o parte şi de alta, iar Jordan mi-a povestit despre locurile în care fusese şi despre plantele cu care se întorsese în Anglia. Cunoaşte toate obiceiurile francezilor şi pe ale italienilor şi a fost în Persia cu John Tradescant[3]. Tradescant a murit la scurtă vreme după ce Jordan a adus primul ananas în Anglia, dar în anii din urmă şi-a umplut casa din Lambeth cu ciudățenii şi lucruri rare, din cele mai îndepărtate colțuri ale lumii. „Arca” – aşa îşi botezase casa – era atât de plină de ciudățenii, încât musafirii nu găseau nici măcar un loc unde să-şi agațe pălăria. Dar toți cei aleşi îl vizitau, inclusiv regele, iar eu l-am văzut şi pe rege. Ce minuni mi-au mai rămas de descoperit?

— Uite, spuse Jordan.

Eram pe mare. Valuri gri cu coame albe. În depărtare, o linie subțire, unde cerul cădea în apă. Nu erau nici păsări, nici clădiri, nici oameni şi nici bărci. Un vânt uşor ne-a făcut să ne zgribulim.

---

[3] John Tradescant cel Bătrân (aprox. 1570–1637) şi John Tradescant fiul (1608–1662), unii dintre primii călători, botanişti şi colecționari britanici.

Atunci am văzut soarele. Am văzut soarele ridicându-se deasupra apei, iar lumina devenea tot mai sonoră, într-atâta, încât trebuia să țipăm ca să ne facem auziți, şi am văzut soarele pe fața lui Jordan şi ultimele licăriri ale felinarelor, iar peste urma stinsă a lunii au trecut câțiva pescăruşi, care veneau de nicăieri şi păreau să se fi născut chiar din lumina soarelui.

Am rămas unde eram, legănați de valuri, până când au venit pescarii de noapte, într-un convoi tăcut. Ne-au salutat şi i-au aruncat lui Jordan doi peşti şi apoi, uitându-se la mine, i-au mai aruncat unul.

Aveam o bucată de pâine, aşa că ne-am luat micul dejun şi le-am lăsat resturile pescăruşilor care zburau în cerc. Apoi am vâslit către casă cu soarele în spate, iar când am intrat pe Tamisa m-am uitat o dată în urmă. Îmi amintesc strălucirea apei şi mărimea lumii.

Strălucirea apei şi mărimea lumii.

Le-am văzut pe amândouă de nenumărate ori, de când am lăsat-o pe mama în urmă, pe malurile întunecatei Tamise, dar în mintea mea mă întorc mereu în acelaşi loc, iar acel loc nu e nici cel mai frumos, nici cel mai plin de minuni.

Ca să scap de greutatea lumii, îmi las corpul acolo unde e, în mijlocul unei conversații sau la cină, şi străbat tot felul de străduțe încâlcite, până la o casă aflată departe de drum.

Străzile sunt prost luminate şi late cât deschizătura brațelor mele. Piatra se fărâmițează, pavajul e prost. Oamenii care se îmbulzesc pe străzi strigă unul la altul, iar vocile li se ridică din mulțimea de capete şi plutesc spre turlele bisericii

şi spre clopotele uriaşe de aramă care anunță sfârşitul zilei. Cuvintele lor urcă şi formează un nor gros deasupra oraşului, care din când în când trebuie curățat de limbajul de prisos. Bărbați şi femei se ridică în baloane din piața centrală şi, înarmați cu mături şi perii de frecat, dau piept cu bolta de cuvinte rămasă sub soare.

Cuvintele se opun ştergerii. Cele mai vechi şi mai îndărătnice formează o crustă solidă de vociferări furioase. Curățătorii au fost muşcați de cuvinte care încă se mai certau, iar într-un proces celebru, o femeie căreia o gâlceava cumplită i-a mâncat mătura şi i-a schilodit mâna a căutat să-i aducă pe preopinenți în sala de judecată. Cei responsabili şi-au bazat apărarea pe faptul că vorbele respective nu le mai aparțineau. Trecuseră nişte ani. Era oare vina lor că oraşul nu reuşise să-şi rezolve problema de deasupra? Judecătorul a respins acuzațiile reclamantei, dar a hotărât ca oraşul să-i cumpere altă mătură. Femeia nu s-a considerat mulțumită, iar ulterior a fost prinsă ungând hornurile acuzaților cu vitriol.

La un moment dat, am însoțit şi eu o curățătoare în balon şi am fost uimit s-aud, pe măsură ce peisajul oraşului se îndepărta, un murmur slab, ca zumzetul albinelor. Murmurul devenea din ce în ce mai sonor, până când a început să semene cu zarva păsărilor, apoi cu larma asurzitoare a şcolarilor intrați în vacanță.

Femeia mi-a arătat cu mătura un grup de cuvinte deosebit de zgomotoase, de un roşu-aprins, care, din câte-am putut să deduc, le scăpaseră unor tineri pe când se întorceau de la bordel. După cum îşi strâmba gura însoțitoarea mea, am înțeles că această treabă i se părea dezgustătoare, dar a stăruit şi, după câteva minute, n-a mai rămas decât rozul-pal al câtorva înjurături fantomatice.

Apoi am fost atacați de un nor de mânie scuipat de un popă surprins în timp ce păcătuia cu mama sa. Norul s-a

înfăşurat în jurul balonului; m-am temut pentru viețile noastre. N-o mai vedeam pe femeia care mă însoțea, dar o auzeam înecându-se din cauza mirosului oribil. Brusc, m-am trezit cufundat într-un lichid plăcut şi s-a făcut din nou lumină.

— Le-am învins cu apă sfințită, a spus ea, arătându-mi un vas de piatră ce purta sigiliul episcopului.

După aceea, munca noastră a devenit mai uşoară. Mi-a părut rău să văd măturate suspinele de dragoste ale unor fete. Deşi era strict interzis, însoțitoarea mea a prins un sonet, l-a închis într-o cutie de lemn şi mi l-a dat ca amintire. Dacă deschid cutia, oricât de puțin, îl aud repetându-se la nesfârşit, aşa cum îi este menit, până îl eliberează careva.

Spre sfârşitul zilei, ne-am aliat cu celelalte baloane ca să periem şi ultimele cuvinte răzlețe, vagaboande. Sub soarele care apunea, cerul avea culoarea marmurei cu irizații şi ne înconjura o mare linişte. În timp ce coboram, în aerul curat, am văzut trecând pe lângă noi, din când în când, alte şi alte stoluri de cuvinte, venind de la oamenii de pe străzi care, nemulțumiți de greutatea vieții lor, prefăceau neîncetat cele mai grele lucruri în cele mai uşoare proprietăți.

Am aterizat lângă universitate, unde specialiştii, ale căror dezbateri îngroşaseră eterul într-atâta, încât vreme de cinci ani bieții de ei nu mai văzuseră nici ploaie, nici soare, ne-au primit ca pe nişte eroi şi ne-au invitat înăuntru, să sărbătorim.

În noaptea aceea, doi amanți care şuşoteau sub bolta de plumb a bisericii au fost ucişi de propria pasiune. Efuziunea lor de cuvinte, neputând să învingă disciplina saturnină a bolții, a umplut spațiul până când tot aerul s-a scurs afară. Îndrăgostiții s-au sufocat, iar când paracliserul a deschis uşița, cuvintele, vrând să fie libere, au dat cu el de pământ şi apoi au fost văzute zburând prin oraş, sub formă de porumbei.

Când Jordan era copil, făcea bărcuțe de hârtie şi le dădea drumul pe râu. Aşa a învățat ce putere are vântul asupra unei corăbii, dar n-a învățat niciodată ce putere are iubirea asupra unei inimi. Răbdarea nu-i era întrecută decât de speranță. Petrecea zile şi nopți în şir şlefuind bucățele de lemn desprinse din cotețele purtate peste Tamisa şi orice bucată de hârtie pe care-o putea şterpeli se transforma într-o ambarcațiune. Îl priveam stând în noroi sau cu fața-n jos, pe burtă, cu nasul aproape de luciul apei, în timp ce mâinile lui potriveau bărcuța şi apoi o lăsau în voia vântului. Lăsau în voia vântului orele lungi de muncă. Iar când a venit vremea, a făcut la fel şi cu inima lui. Nu credea în naufragii.

Şi venea acasă, la mine, cu bărcuțele distruse şi cu fața brăzdată de lacrimi şi stăteam amândoi la lumina lămpii şi reparam ce puteam, iar ziua următoare era din nou prima zi. Dar, când şi-a pierdut inima, n-a avut cine să stea lângă el. Era singur.

În cetatea cuvintelor despre care v-am povestit, mirosul de fragi era mirosul caracteristic casei despre care încă nu v-am povestit. Vlăstarele acestor plante se ridicau din răsadurile împrejmuite cu piatră şi îmbrățişau glastrele de lut şi fierul forjat cu vopseaua sărită, ascunzând lespezile mari cu care era pavată grădina. Cine nimerea în fața porții

de la stradă dădea peste o explozie de verde punctat cu mici fragi roşii, câțiva fragi atârnând în pânze de păianjen ca nişte rubine uitate. Îți croiai drum, într-un final, către o uşă de stejar, iar dincolo de uşă se găsea holul pătrat al casei, în care dădeau alte uşi. În hol erau patru armuri şi un buzdugan.

Familia care sălăşluia aici se deda unui obicei curios. Nici unul nu-şi lăsa picioarele să atingă podeaua. Dacă deschideai uşile din hol, vedeai, în loc de podele, gropi fără fund. Mobila casei era suspendată pe polițe fixate în tavan; masa din sufragerie era susținută de lanțuri uriaşe, fiecare verigă având o grosime de cincisprezece centimetri. Era o mare ciudățenie să iei masa aici, fiindcă musafirul trebuia să stea într-un jilț poleit cu aur şi să se lase ridicat pe scripeți, ca să se poată aşeza la locul lui. El se aşeza ultimul, în vreme ce stăpânii casei erau deja la masă, binedispuşi, bălăngănindu-şi picioarele deasupra hăului în care viețuiau crocodili. Fiecare mesean avea o mulțime de pahare şi de tacâmuri, în caz că unele-i cădeau din greşeală. Dacă rămânea mâncare după masă, era strânsă şi aruncată în groapă, de unde se-auzea un crănțănit înspăimântător.

După ce toată lumea îşi termina porția, domnii rămâneau la masă, iar doamnele mergeau, în ordinea priorității, pe o frânghie către o altă încăpere, unde se serveau biscuiți şi vin îndoit cu apă.

Se ştie că tavanul unei încăperi e podeaua alteia, dar casa cu pricina ignora acest imperativ al descendenței şi continua să urce la nesfârşit; cultiva tavanele, dar renega podelele, astfel încât casa lor nu se termina niciodată, iar ei o străbăteau cu ajutorul unor macarale sau al unor frânghii, strigându-se unul pe altul în trecere.

Acum casa e goală, dar acolo am descoperit, legănându-mă în timpul cinei iluminate de conversație şi

pline de zeama unei rațe sălbatice, o femeie al cărei chip era un voiaj pe mare în care nu aveam curajul să pornesc.

N-am vorbit cu ea, deşi am vorbit cu toți ceilalți, iar la miezul nopții şi-a pus balerinii şi s-a prelins pe zeci de metri de frânghie, fără nici o ezitare. Era dansatoare.

Mi-am petrecut noaptea în patul meu suspendat şi am dormit prost. Zorii m-au găsit aplecat pe fereastră, încins cu o frânghie în jurul mijlocului. Luna încă se mai vedea: mi se părea că sunt mai aproape de ea decât de pământ. Un vânt rece îmi amorțise urechile.

Atunci am văzut-o. Cobora de la fereastra ei pe o frânghie subțire, pe care a tăiat-o şi a reînnodat-o de câteva ori până jos. Mi-am mijit ochii ca s-o urmăresc, dar dispăruse.

Să fi fost pe la 1640, când Jordan avea vreo zece ani; atunci l-a întâlnit pe John Tradescant pe malul învolburatei Tamise. Era o vară atât de încinsă, încât gospodinele nici n-aveau nevoie de foc ca să pârlească porcul; era destul să-l priponească o oră afară, în curte. Cât despre mine, valurile de căldură care mă năpădeau păreau să vină de la porțile Iadului şi sunt sigură că, în Ziua de Apoi, cei care nu sunt de partea îngerilor vor simți aceeaşi dogoare pe fețe şi la degetele picioarelor, ca o mostră a chinurilor ce vor urma. Nici nu ieşeam bine din casă, că transpiram cât să umplu o găleată întreagă. Râulețele care-mi alergau pe piele duceau cu ele nenumărați păduchi şi alte ființe timide şi, fiind forțată să mă bag adesea sub cişmea, pot spune că eram cu adevărat curată.

— Curățenia stă aproape de dumnezeire, mi-a spus un puritan, în trecere.

— Domnul se uită în inimi, nu la hainele unei biete femei, am răspuns, dar asta nu l-a oprit să-şi țină predica obişnuită, cu ochii dați pios peste cap, holbat ca un iepure.

E drept că fierberea din oraş nu era doar din cauza căldurii, ci şi a regelui, care parcă se trezise într-o zi papistaş, a parlamentului revoltat şi a lui Cromwell, cu capul lui ca un cucui enorm, care-i tot ațâța.

Jordan se trezise devreme într-o dimineață, ca să-şi pună bărcuțele pe apă, şi eu îi promisesem un măr, după ce mă îngrijeam de câini. Cu ochii mijiți din pricina luminii, am pornit după el şi l-am zărit departe, pe un ponton mâncat de vreme, alături de un domn. M-am grăbit, crezând c-o fi vreun ticălos fățarnic, pornită să-l fac de doi bani.

Când m-am apropiat, Jordan mi-a făcut cu mâna, iar domnul s-a ridicat şi s-a înclinat discret, ceea ce mi-a făcut mare plăcere, apoi a spus că-l cheamă John Tradescant. A făcut o pauză scurtă şi a adăugat: „Grădinarul regelui”.

Era un bărbat arătos, de vreo treizeci şi ceva de ani, şi nu părea să se teamă că pontonul şubred se putea prăbuşi oricând sub greutatea mea, care-l făcea să se clatine aşa cum clatină o cioară cuibul unei pitulici. M-a întrebat dacă n-aş vrea să mă aşez şi mi s-a făcut milă de el, aşa c-am păşit înapoi pe mal. S-a lăsat pe vine ca să scotocească prin geantă şi a scos trei piersici. Una mi-a oferit-o mie şi alta i-a dat-o lui Jordan, care a apucat-o cu amândouă mâinile, de parc-ar fi fost un glob de cristal.

— Le-am crescut eu însumi, a zis Tradescant. O să mâncați din pomul regelui.

Apoi a muşcat dintr-a lui şi sucul l-a împroşcat cu putere. Am muşcat şi eu dintr-a mea, dar cu grijă, cum se cade unei doamne. Jordan nu făcea nimic şi a trebuit să-i reamintesc cum să se poarte.

Tradescant mi-a spus că se plimbase de-a lungul apei, de la Putney până la Mermaid Dock, tulburat de-o chestiune.

Văzuse o bărcuță plutind pe lângă el şi fusese atât de încântat de înaintarea ei lină, că-şi uitase tristețile şi retrăise în minte propriile aventuri pe mare. Ani întregi, până în 1637, când murise tatăl lui, umblase prin locuri exotice şi strânsese plante rare, cum muritorii de rând nu mai văzuseră. Plante pe care le adăpostea în muzeul tatălui său şi în grădina botanică din Lambeth. La moartea tatălui, fusese nevoit să se întoarcă dintr-o călătorie prin Virginia şi să preia slujba acestuia de grădinar al regelui. Nu se putea plânge, dar uneori se simțea gol pe dinăuntru şi, în zilele acestea, ştia că inima lui plutea pe mările lumii.

— Orice bărbat are răspunderi, a spus. Dar nu sunt mereu cele pe care le-ar alege el.

— Aşa e, nu sunt, am spus eu, iar pentru o femeie, povara Diavolului e de două ori mai grea.

Pe când Tradescant stătea pe mal şi privea bărcuța, cu corpul împietrit şi cu mintea vâslind departe, Jordan venise alergând spre el, strigând şi încurajându-şi mica ambarcațiune. Ochii îi erau la ale lui, nu la picioarele lui Tradescant, aşa că într-o clipă s-au trezit amândoi pe jos, cu Jordan sfâşiat între frica de a nu fi snopit în bătaie şi posibilitatea de a-şi pierde barca. Dar se pare că Tradescant l-a tras în sus, a salvat ambarcațiunea şi s-au dus să stea pe ponton, unde i-am găsit eu.

I-a arătat lui Jordan cum să lungească vâsla, aşa încât barca să poată pluti în ape mai adânci fără să se răstoarne. I-a spus poveşti despre promontorii ieşite drept din apele oceanului, care erau singura bucată de pământ dimprejur, iar singura formă de viață de pe acest pământ erau nişte păsări cu țipete ascuțite. I-a spus că marea e necuprinsă, aşa că nimeni nu va termina vreodată s-o străbată. Că fiecare călătorie cartografiată închide o altă călătorie între liniile care o compun...

La asta, i-am spus: „Ia mai fugi de-aici”, că pământul sigur e un loc care poate fi cuprins, făcut din sânge şi piatră şi cu totul plat. Cred că şi eu l-aş putea străbate de la un cap la altul, dacă mi-aş pune mintea. Iar dacă mai mulți dintre noi şi-ar pune mintea, n-ar mai rămâne nici un colțişor din el neatins. Cum rămâne atunci cu călătoriile îndoite una în alta precum burduful unui acordeon?

Jordan însă l-a crezut, iar când Tradescant a plecat, Jordan cu mine ne-am dus acasă, el țopăind înainte şi conducându-şi bărcuța, iar eu, câțiva paşi mai în spate. I-am privit corpul subțirel şi părul negru şi m-am întrebat cât va mai trece până când bărcile vor deveni prea grele să le poată duce, iar una anume îl va duce ea pe el, şi pe mine mă va lăsa în urmă pentru totdeauna.

Vreți să ştiți cât sunt de hâdă?

Am nasul turtit şi sprâncenele groase. N-am decât vreo doi dinți şi nici ăia plăcuți la vedere, fiindcă-s negri şi rupți. Am făcut vărsat-de-vânt când eram o copilă şi craterele pe care mi le-a săpat în obraji sunt destul de adânci ca să servească drept adăpost pentru purici. Dar am ochi albaştri, frumoşi, cu care văd în întuneric. Cât despre gabaritul meu, ştiu doar că, înainte să-l găsesc pe Jordan, prin Cheapside a venit un circ ambulant, iar printre animale era un elefant. Am fost cu toții încântați să vedem elefantul, o fiară uriaşă care-şi plimba nasul peste tot. Ştia să se aşeze pe scaun, ca un domn bine-crescut, şi purta monoclu. Pe partea opusă se afla un alt scaun şi lumea trebuia să ghicească de câți oameni era nevoie ca să se urce pe el unul peste altul, cum puteau ei mai bine, astfel încât să-l depăşească în greutate pe Samson, căci acesta era numele elefantului. Nu reuşise nimeni, cu toate că premiul era un ciubăr de bere.

Într-o noapte când mă plimbam aiurea, cu o panglică în păr, m-am gândit să încerc chiar eu să-l depăşesc în greutate

pe Samson. Mă uitasem la el şi nu mi se păruse chiar atât de mare. Aşa că l-am apucat de braț pe bărbatul care răcnea şi se strâmba de mama focului, ca să-i facă pe oameni să-şi încerce puterile cu fiara, şi i-am spus că mă aşez eu.

— Dar, doamnă, a scârțâit viermele acela, văd că nu cântăriți mai mult decât un înger!

— Habar n-ai tu de Scripturi, i-am zis. Căci Cartea Sfântă nu spune nimic despre greutatea unui înger.

Sprâncenele i s-au ridicat brusc către cer – singura parte din el care ar putea ajunge vreodată acolo – şi a început să bată toba şi să răcnească de parc-ar fi chemat lumea la înmormântare, zicând: Veniți să vedeți minunea, adunați-vă, adunați-vă! Imediat, abia dacă mai puteam respira din pricina căldurii emanate de mulțime şi chiar şi elefantul a trebuit să fie înviorat cu o găleată de apă rece.

— Să vă conduc către scaun, a zis ticălosul cel crăcănat, în timp ce clopoțeii pe care-i avea la pălărie clincheteau şi sclipeau.

Eu sunt binevoitoare din fire şi i-am dat voie să mă conducă.

— Acum o să te percheziționez, a spus arătarea, plimbându-şi ochii peste mulțimea adunată. Trebuie să mă asigur că n-ai la tine greutăți de plumb şi nu trişezi.

— Ba de atins n-ai să mă atingi! am zbierat. Îți arăt eu ce-i de văzut. Şi mi-am ridicat poalele-n cap. Nu purtam nimic pe dedesubt, din pricina căldurii.

Cei din mulțime au leşinat şi am auzit o voce care mă compara cu un lanț muntos. Oricum, asta l-a redus la tăcere pe Musiu Prostovan, care n-a mai zis cum c-ar trebui să mă caute şi n-a mai făcut decât să-mi arate scaunul.

Am tras adânc aer în piept, umplându-mi plămânii, şi m-am aruncat pe scaun cu toată puterea. În jurul meu s-a stârnit rumoare. Am deschis ochii şi m-am uitat la Samson. Dispăruse. Scaunul lui se bălăngănea gol, ca un leagăn de

grădină, iar în locul lui nu mai era decât monoclul. M-am uitat în sus, urmând privirea mulțimii. Samson era deasupra noastră, atât de sus, încât părea o stea neagră pe cerul alb. Pentru o femeie, faptul c-a trimis un elefant în înaltul cerului e o responsabilitate. Ce spune asta despre gabaritul meu habar n-am, fiindcă un elefant pare uriaş, dar de unde să ştiu eu cât cântăreşte? Şi un balon pare uriaş, dar nu cântăreşte mai nimic.

Ştiu că oamenii se tem de mine, fie din pricina hămăitului câinilor, fie din pricină că-s mai înaltă decât oricare dintre ei. Când eram copil, tata m-a ridicat pe genunchi ca să-mi spună o poveste şi i-am rupt amândouă picioarele. De atunci nu m-a mai atins niciodată decât cu vârful biciuştii pe care-o folosea pentru câini. Dar mama, care n-a trăit prea mult şi care era aşa de subțire, că nici nu cuteza să iasă din casă când bătea vântul, mă ridica pe umeri şi mă ducea kilometri întregi. Unii ziceau că e vrăjitorie curată, dar ce e mai puternic decât dragostea?

Când Jordan era mic, îl țineam în palmă aşa cum aş fi ținut un cățel şi mi-l apropiam de față şi-l lăsam să-mi culeagă puricii din cicatrici.

Era mereu vesel. Amândoi eram veseli împreună, iar dac-a observat că sunt mai mare decât majoritatea oamenilor, nu mi-a spus-o niciodată. Era mândru de mine, pentru că nici un alt copil n-avea o mamă care să poată ține în gură o duzină de portocale deodată.

Vreți să ştiți cât sunt de hâdă?

Într-o dimineață, la puțin timp după ce începuse Războiul Civil care trebuia să se termine într-o lună, dar a durat opt ani, Tradescant a venit la noi acasă după Jordan. Eu zbieram la un vecin, un prostănac scofâlcit şi saşiu, cu un nas de care puteai să-ți agăți pălăria. Dobitocul îmi spunea că regele greşise când pornise un război cu propriii supuşi, iar eu îi

spuneam că, dacă scoțienii ăia spurcați la gură n-ar fi început iarăşi cu maşinațiunile lor, fiindcă nu căutau decât ceartă, n-ar fi fost nici un război. Trăiserăm cu un rege şi fără parlament unşpe ani, iar acum aveam un parlament, şi mai deloc un rege.

Din câte ştiu eu, care nu-s prea învățată, regele fusese silit să înființeze un parlament care să-i dea bani pentru războiul pe care-l avea de purtat cu fiarele alea în fuste şi cu pornirile lor sălbatice. Erau sălbatici până-n măduva oaselor şi bietul nostru rege nu-ncerca decât să le ofere o carte de rugăciuni mai ca lumea. Ei n-au vrut să primească nici o carte de rugăciuni şi, ca nişte păgâni ce sunt, i-au amenințat tronul. Regele, căutând înțelegere la supuşii săi, s-a trezit cu un parlament plin de puritani care nu voiau să-i cedeze banii până când nu le ceda el reforma. Erau nemulțumiți de Biserica Angliei, pe care bunul rege Henric ne-o lăsase moştenire tuturor, şi voiau ceea ce numeau „o Biserică a Domnului”.

Ei spuneau că regele e un risipitor turbat, că episcopii sunt corupți, că a noastră Carte de rugăciuni obşteşti e plină de îndrumări papistaşe, că regina însăşi, fiind franțuzoaică, e musai să aibă apucături papistaşe. Vai, urau tot ce e măreț şi minunat şi plin de viață şi umblau de colo-colo în straiele lor gri şi serbede, din care le ieşeau mutrele gri şi serbede! Singurul lucru demn de remarcat la ei erau batistele, dichisite cu dantele şi păstrate tot aşa de albe precum socoteau c-ar fi şi sufletele lor. Am văzut puritani care, trecând pe lângă un teatru plin de voioşie şi desfătări, îşi duceau olanda apretată la nas, ca nu cumva să simtă mirosul plăcerii şi acesta să-i corupă.

Nu le-a luat mult să închidă toate teatrele din Londra, imediat ce le-a picat în mână un strop de putere.

Dar Mântuitorul n-a schimbat apa în vin?

Chiar şi preotul nostru s-a trezit într-o zi puritan şi a început să vitupereze împotriva regelui de la amvon.

— Părinte Scroggs, am zis într-o dimineață, după ce-şi ținuse predica pe tema „Numele celor răi putrezeşte”, nu ştii oare că regele nostru este rege prin drept divin?

M-a privit cu ochiul cel bun (era saşiu) şi şi-a împreunat mâinile.

— Caută către Regele din Ceruri, cucoană, a zis. Pe pământ nu e altă putere decât cea a Satanei.

Nevastă-sa mi-a zis că face amor cu ea printr-o gaură din cearşaf.

— Nu te pupă? am întrebat-o.

— Nu m-a pupat niciodată, a răspuns ea, de frică să nu-l cuprindă poftele.

Înseamnă că poftele astea sunt ceva de speriat, dacă pot să te cuprindă doar pupând o muiere care aduce cu un iepure de câmp, cu urechile mari şi ochii holbați.

E şi-o vorbă adevărată, care zice că de ce ți-e frică nu scapi.

Vecinul meu, căruia i-e drag de părintele Scroggs, că doar cine se-aseamănă se-adună, îmi spunea vorbe mari despre voia Domnului, de parcă el l-ar fi cunoscut pe Domnul aşa cum îmi cunosc eu câinii. Astfel că m-am văzut nevoită să zbier la el să tacă, fiind o pierdere de timp să te porți rațional cu dobitocii, şi aşa m-a găsit Tradescant.

— Doamnă, haideți, calmați-vă, a zis în felul său delicat.

M-am întors spre el şi, cu toate că nu-l mai văzusem de doi ani de zile, l-am recunoscut pe dată.

— Domnule Tradescant, i-am zis, îl apăr pe rege!

— O cauză nobilă, a răspuns.

La asta, vecinul meu a pretins că el n-o să cadă niciodată în genunchi în fața unui rege, până când n-o să cadă în genunchi în fața lui Isus. Dintr-o clipă-n alta, o să se pogoare

pe pământ Ordinul Sfinților, zicea, şi toți păcătoşii vor fi trecuți prin foc şi pară şi blestemați.

N-aveam de ales decât să-l gâtui şi, deşi n-am folosit decât o mână, ridicându-l de la pământ până în dreptul brațului meu, s-a învinețit cât ai bate din palme, iar bietul John Tradescant țopăia pe lângă mine ca o maimuță, implorându-mă să mă opresc.

— Îi dau drumul de dragul dumitale, i-am spus şi am lăsat limbricul să cadă în propria mizerie.

Nu i-am mai dat nici o atenție şi l-am condus pe Tradescant în casă, cinstindu-l cu o cană de bere. Părea cam palid, fără îndoială din pricina călătoriei sale.

— Am venit după Jordan, a zis.

Am înțeles că-i trebuia un ajutor de grădinar la Wimbledon, unde aranja o grădină minunată pentru regina Henrietta. Nu voia să lase tulburările din jur să-i întrerupă munca. Îşi propusese ca, atunci când regina se întorcea de pe continent, după triumful regelui, aducând copiii care acum erau ascunşi din motive de siguranță, grădina să fie un monument al curajului ei.

Dar cum să-l las pe Jordan să plece, când mi-era atât de drag şi-l vedeam ca pe singura mea alinare?

Tradescant şi-a pus la bătaie manierele alese ca să mă convingă. Eu am continuat să refuz, spunând că era prea departe ca băiatul meu să meargă la lucru zilnic. Şi totuşi, voiam ca Jordan să primească slujba, ştiind câtă plăcere i-ar face să vadă toate lucrurile acelea exotice crescând într-un singur loc. În cele din urmă, am găsit o soluție.

— Îl voi însoți eu, am spus.

Tradescant s-a arătat surprins, aşa c-am continuat.

— Mă bate gândul să stau o vreme la Wimbledon.

— Dar n-ai unde să locuieşti, a spus el. Jordan va trebui să stea la comun cu alți angajați de pe acest vast domeniu.

Mă pricep la arhitectură, de vreme ce mi-am construit singură coliba, şi l-am asigurat pe Tradescant că voi putea să-mi clădesc alta.

Şi-a fluturat mâinile, a suspinat, dar ştiam că-l convinsesem.

— Şi câinii, trebuie să-i iau şi pe ei.

M-a întrebat câți aveam şi l-am liniştit, spunându-i că, deocamdată, puțini.

— Când să v-aştept?

— Pornim chiar mâine. Încotro e Wimbledon?

Mi-a spus că vizitiul sigur ştie şi, fiindcă părea grăbit, n-am mai insistat, gândindu-mă că-mi va spune hangiul de la *Coroana de spini*.

Trei zile mai târziu, un tolomac s-a repezit la domnul Tradescant, bâlbâindu-se şi făcând spume la gură, zbierând că grădina fusese invadată de un duh rău şi de Dulăii Iadului. Tradescant a venit în fugă la porțile cele mari şi cred c-a fost uşurat să vadă că nu eram decât eu, ținându-l de mână pe Jordan.

— Câinii dumitale!... a zis, şi i-am văzut mărul lui Adam săltând în sus şi-n jos.

— Da, am răspuns, nu-s mai mult de treizeci şi doar cinci dintre ei sunt în călduri.

Era un adevărat domn, iar după câteva clipe de mirare, şi-a revenit, întrebând dacă ne poate plăti trăsura şi, eventual, dacă poate chema ajutoare, să ne ia bagajele.

— Nu e nici o trăsură, i-am spus, iar bagajele noastre sunt aici.

Am ridicat o boccea de pânză roşie, ca o budincă de-aia mare de Crăciun. Jordan îşi ținea bărcuța sub braț.

— Dar cum...?

— Am mers pe jos, i-am spus. Iar când Jordan obosea, îl luam în brațe.

Tradescant n-a spus nimic, dar a încercat să-mi ia bocceaua, care l-a răsturnat imediat. Cu gingăşie, ca o mamă, l-am ridicat de pe jos şi l-am luat în brațe, cu boccea cu tot, iar împreună cu cei treizeci de câini şi cu Jordan venind în urmă, am intrat pe porțile casei celei mari şi ne-am început noua viață de supuşi ai regelui.

Am dormit agitat vreo două ore în patul meu suspendat şi apoi m-am smuls din somn ca să cobor la micul dejun; aveam rău de mare.

Gazdele mele erau preocupate de trasul cu arcul în dimineața aceea, aşa c-am reuşit să mă sustrag, ca să cercetez oraşul în căutarea dansatoarei. Nimeni din casă nu-şi amintea de ea, deşi nu-mi închipuiam cum se putea una ca asta, dată fiind drăgălăşenia ei, care făcea ca restul adunării să piară înghițită de limbi de foc.

Am început cu teatrul şi m-am dus apoi la operă, după care, cu o groază crescândă, am continuat să urc în ierarhia infamiei: cafenele, cazinouri, case de toleranță şi, în cele din urmă, m-am trezit într-un cuib de prostituate pe care-l ținea un bogătaş pentru prietenii săi. Femeile erau amabile, dar au stăruit să mă întorc îmbrăcat în straie femeieşti. Numai aşa puteam fi primit înăuntru. Ca bărbat, oricât de cast, aş fi fost gonit sau transformat în eunuc.

Am făcut precum m-au sfătuit şi m-am întors într-un costum simplu, închiriat cu ziua. Mi-au lăudat costumația şi m-au făcut să roşesc când mi-au mângâiat obrazul şi au comentat cât este de fin.

Am băut vin neîndoit cu apă, iar când custodele a trecut pe-acolo şi a întrebat cu cine se întreţineau, una dintre ele a luat cuvântul şi a spus că eram verişoara ei venită de departe.

Nu ştiau nimic despre dansatoare. Nu se învârtea în lumea lor, însă au promis că se vor interesa pe la prieteni.

Cum puteau îndura prizonieratul?

Aşezământul lor era foarte confortabil, cu tot felul de canapele şi paturi şi toate jocurile care se puteau juca, dar nu aveau voie să-l părăsească.

Oare cum puteau trăi fără spaţiu intim?

S-a făcut linişte şi păreau să comunice fără cuvinte. Atunci una dintre ele a vorbit cu mine şi mi-a explicat că nu erau chiar atât de constrânse. Că noaptea plecau şi veneau după bunul lor plac.

Cum era posibil? Casa avea gratii. Uşile aveau câte treisprezece lacăte. Ferestrele erau prea sus ca cineva să poată ieşi pe acolo, iar lucarnele, deşi stăteau mereu deschise, nu puteau fi lărgite.

Pe sub casă trecea un pârâu. Pârâul, în drum spre râu, în drum spre mare, trecea pe sub aşezământul unor femei din cu totul altă categorie. Călugărițe. Beciurile acestei mănăstiri, Mănăstirea Sfintei Fecioare, se deschideau deasupra pârâului. În fiecare noapte, oricare dintre ele, dacă voia să se distreze în oraş, să-şi viziteze prietenii, să ia cina cu iubitul ei, îşi dădea drumul pe apa cea repede şi era dusă în aval către mănăstire. Călugărițele stăteau de pază la pârâu noaptea, iar femeia care trecea pe sub pivnița mănăstirii era pescuită cu o plasă pentru creveți de sora care era de serviciu.

Unele femei aveau iubite la mănăstire; altele, care-şi țineau acolo un rând de haine, ieşeau afară în lume. Când se crăpa de ziuă, femeile erau lăsate la apă şi, cu multă hotărâre, înotau în amonte către citadela zăvorâtă.

Stăpânul lor, fiind un individ miop, de o inteligență îndoielnică, nu-şi dădea niciodată seama că femeile aflate în grija lui erau întotdeauna altele. În oraş exista înțelegerea secretă ca orice femeie care voia să agonisească ceva bani în cel mai scurt timp să vină să lucreze în casă, buzunărindu-i pe clienți şi furând ornamentele care-ar fi trebuit să stea bine mersi pe pereți. Fără să ştie, acest individ egoist, pentru care viața nu era decât o marfă, finanțase viitorul a mii de femei, care se aflau acum în celălalt capăt al lumii sau erau negustorese. În acelaşi fel, plătise de unul singur renumita rezervă de vinuri fine a mănăstirii şi numeroase podoabe pentru altar.

După câțiva ani, am auzit că într-o bună zi omul intrase în camera sa de plăceri şi o găsise pustie, fără femei, fără comori. N-a cercetat însă problema şi nici n-a făcut legătura între această întâmplare şi novicele care se înmulțiseră peste noapte la Mănăstirea Sfintei Fecioare.

Am cunoscut mai mulți oameni care, dornici să se elibereze de constrângerile sexului lor, se îmbrăcau în femei, dacă erau bărbați, şi în bărbați, dacă erau femei.

După întâmplarea din închisoarea prostituatelor, m-am hotărât să mai rămân o vreme femeie şi mi-am găsit de lucru la o pescărie.

Am observat că femeile au un limbaj al lor. Un limbaj care nu depinde de interpretările bărbaților, ci e alcătuit din semne şi expresii, folosind cuvintele obişnuite ca pe nişte coduri.

Ascuns sub jupoane, eram un călător într-o țară străină. Nu vorbeam limba lor. Eram privit cu neîncredere.

Am văzut cum femeile flirtau cu bărbații, cum îi satisfăceau, cum negociau diverse afaceri şi cum se înecau de râs dup-aceea, cum spuneau gluma mai departe, în vreme ce bărbații, cu totul neştiutori, se simțeau stăpâni pe situație

şi se-apucau să se laude prin cârciumi şi să denunțe de la amvon prostia sexului slab.

M-a şocat această conspirație a femeilor. Îmi plac femeile; sunt timid în fața lor, dar le respect nespus. Habar n-aveam cât de mult ne urăsc sau cât de milă le e de noi. Ele ne cred nişte copii cu prea mulți bani de buzunar. Femeia care ținea taraba de peşte m-a avertizat să nu încerc niciodată să înşel o altă femeie, dar să le iau mereu bărbaților de două ori cât face sau să le dau marfa proastă.

— N-au miros, spunea. Nu-s în stare să aleagă între un homar vechi de-o zi şi unul proaspăt.

Şi mi-a cerut să țin minte că o femeie, dacă e înşelată, nu va uita niciodată şi într-o bună zi o să ți-o întoarcă, şi dac-o să-i ia câțiva ani, în vreme ce un bărbat o să urle şi o să răcnească şi poate o să-ți ardă o palmă, dar apoi, luându-se cu altele, o să uite.

Gândindu-se să mă învețe câteva lucruri despre bărbați, îngrijorată că nu ştiam nimic, mi-a scris un caiet cu reguli din care voi transcrie prima pagină.

1. Bărbații sunt uşor de mulțumit, dar nu rămân multă vreme mulțumiți, căci le trebuie mereu ceva nou care să-i încânte.
2. E uşor să trezeşti pasiunea unui bărbat, dar bărbații nu sunt capabili să-şi întrețină pasiunea.
3. Bărbații caută mereu femei slabe, dar viața lor e distrusă fără femei puternice.
4. Bărbații trebuie să fie tot timpul ocupați, altfel creează neplăceri.
5. Bărbații se consideră corpolenți şi-şi închipuie că femeile sunt slăbuțe. Prin urmare, e simplu să le atârni un bolovan de gât şi să-i îneci undeva, dacă devin o pacoste.

6. Cel mai bine e să-i laşi pe bărbați de capul lor, în grupuri unde se vor extenua în bații şi întreceri. În acest răstimp, femeia îşi poate vedea nestingherită de viața ei.
7. Bărbaților nu trebuie să le spui niciodată, niciodată, tot ce te frământă, iar dacă ce te frământă e unul dintre ei, nu-i spune.
8. Dacă un bărbat îți cere bani, nu-i da.
9. Dacă-i ceri bani unui bărbat şi nu-ți dă, vinde cea mai prețioasă avuție a lui şi pleacă imediat.
10. Cel mai mare avantaj al tău este că toți bărbații cred că au surprins fondul şi posibilitățile fiecărei femei în parte.

M-am necăjit foarte tare când am citit această primă pagină, dar, ținând cont de ce-mi spunea inima şi de purtarea celor din jur, am recunoscut că totul e adevărat. Atunci apăsarea m-a învins şi n-am mai putut să mă ridic de unde şedeam. Însă am privit împrejur şi am văzut că fac parte dintr-un lung şir de nefericiți care stau ca ciorile într-un copac căzut la pământ. Cu toții se tânguiau de mai mare mila şi nici unul nu se mai putea mişca, de atâta necaz.

Din fericire, aveam mâinile libere, aşa c-am băgat mâna în găleata cu peşte şi am scos o ocheană pe care am fluturat-o deasupra capului.

În scurt timp, a apărut un stol de pescăruşi, țipând la vederea peştelui. Am mai ridicat unul în mâna stângă şi, aşa cum sperasem, păsările s-au lăsat în zbor să prindă peştele.

Când şi-au pecetluit ciocurile în jurul momelii mele, eu nu i-am dat drumul, iar păsările, înnebunite de nevoia de hrană, băteau tot mai tare din aripi, până când au reuşit să mă ridice. Eu mi-am dat drumul brusc, dar ele, crezând pesemne că sunt un peşte mai mare, m-au purtat în înaltul cerului, pe deasupra oraşului, până în largul mării.

Departe, sub mine, am privit cum se spărgeau valurile de stânci înalte şi am văzut velele corăbiilor care mergeau la Tropice. Am leşinat de frică, iar când mi-am venit în simțiri nu mai zburam, ci părea că mă odihneam pe pervazul ferestrei unei case înstărite, dintr-un oraş necunoscut. O fetiță a venit la fereastră şi, întrebându-mă dacă eu sunt surioara pentru care se rugase atât, m-a invitat curtenitoare să dorm cu ea în pat, unde mi-am şi petrecut noaptea, oarecum confuz.

Ce e iubirea?

În dimineața următoare sosirii noastre la Wimbledon, m-am trezit năpădită de gânduri care mai de care mai filozofice, însă m-au liniştit respirația ritmică a lui Jordan, lângă mine, şi sforăielile celor treizeci de dulăi.

Sunt prea mare ca să fiu iubită. Nimeni, nici bărbat, nici femeie, n-a îndrăznit vreodată să mă abordeze. Se tem să escaladeze un munte.

Mă gândesc la iubire fiindcă preotul nostru a spus că numai Dumnezeu ne poate iubi cu adevărat, iar restul e desfrâu şi egoism.

În biserică sunt sculpturi ce înfățişează un bărbat cu membrul umflat ca un dovlecel, împerechindu-se cu o femeie ale cărei țâțe mătură pământul ca ugerul unei vaci înainte de muls. Femeia ține ochii închişi, iar bărbatul priveşte către Ceruri şi nici unul dintre ei nu observă că iarba a luat foc.

Preotul a comandat aceste sculpturi special ca să ne putem contempla păcatul şi consecințele lui inevitabile.

Sunt şi femei acolo, aprinse de dorință, ale căror guri sug una din cealaltă, şi bărbați care se apucă unul pe altul aşa cum ai apuca un ciomag pentru vite.

În fiecare duminică trecem prin fața lor în şir, ca să ne spăsim şi să ne păstrăm curățenia încă o săptămână, dar am observat câte-o umflătură ici şi colo, când totul ar trebui să fie tăcut şi dumnezeit.

În ce mă priveşte, toată dragostea pe care am cunoscut-o a venit de la câinii mei, cărora nu le pasă cum arăt, şi de la Jordan, care spune că, deşi sunt la fel de lată şi de înnămolită ca râul căruia-i poartă numele, sunt totuşi familia lui. Iar ceilalți oameni din lumea asta păcătoasă mă tratează destul de bine, din câte-mi pot da seama, şi mă ocolesc când le vine la-ndemână.

Cresc câini de vânătoare, cum a făcut şi tatăl meu înaintea mea şi cum speram că va face şi Jordan, după mine. Dar el nu vrea să rămână aici. Mintea îi e plină de poveşti despre alte continente, unde oamenii au fețele în piept, iar unii sar pe un singur picior, sfidând greutatea naturală.

Aceşti săritori acoperă o milă dintr-un singur salt şi n-au nevoie de nici o altă susținere decât scoarța de copac. Este bine cunoscut că tovarăşii lor sunt şerpii, tocmai spurcăciunile care ne-au făcut să părăsim Paradisul şi care încă ne mai fac să păcătuim. Spurcăciunile astea sunt atât de viclene, încât, dacă aud cântecul unui îmblânzitor de şerpi, pun o ureche la pământ, iar pe cealaltă şi-o astupă cu coada. Ce n-aş da să mă pot feri şi eu de păcat astupându-mi urechile cu coada sau cu orice altceva!

Eu sunt o păcătoasă, nu cu trupul, ci cu gândul. Ştiu cum sună dragostea, fiindcă am auzit-o prin pereți, dar nu ştiu cum este. Cum poate să fie, două corpuri alunecoase ca doi țipari în noroi, gâfâind ca dulăii când aleargă după un porc?

M-am îndrăgostit şi eu odată, dacă iubirea este acea cruzime care ne duce direct la porțile Paradisului, doar ca să ne aducă aminte că ne sunt închise pe vecie.

Era un băiat care trecea pe-acolo, cu o haină plină de lucruri de vânzare. De căptuşeală îi atârnau mărgele şi şireturi, iar buzunarele îi erau pline de cuțitaşe pentru fructe, batiste, catarame şi fireturi. Avea un chip care mă înveselea.

Mă trezeam cu o oră mai devreme şi-mi pieptănam părul, ceea ce în mod obişnuit nu fac decât de Crăciun, în cinstea Mântuitorului. Mă făleam în cele mai bune haine ca un bou dus la târg, dar nimic din toate astea nu-l făcea să mă observe şi-mi simțeam inima micşorându-se până ajungea un bob de mazăre. Când dădea să plece, întindeam mâna după el, dar avea omoplații prea ascuțiți ca să-i ating. I-am desenat chipul în țărâna de lângă patul meu şi am botezat toate găinile mamei cu numele lui.

În cele din urmă, am decis că adevărata dragoste trebuie să fie curată şi mi-am făcut o prăjitură dintr-o bucată de săpun...

Nu-mi place să mă spăl, fiindcă astfel pielea se expune contaminării. Urmez obiceiul regelui James, care nu-şi spăla decât vârfurile degetelor şi, cu toate astea, avea inima destul de curată cât să ne ofere Biblia într-o engleză cumsecade.

Nu-mi place să mă spăl, dar, ştiind că spălatul e un simptom al iubirii, nu m-a mirat când m-am târât în mijlocul nopții către cişmea, ca un jefuitor de morminte către cimitir. Mă hotărâsem să-mi curăț toate hainele, lenjeria şi trupul. Am făcut asta dintr-o singură mişcare, dând la pompă mai întâi cu mâna dreaptă, spălându-mi partea stângă, apoi cu mâna stângă, spălându-mi partea dreaptă. Când m-am udat atât de tare, încât, dacă m-aş fi stors, la picioarele mele s-ar fi făcut băltoacă, am aşteptat în fața brutăriei până când brutărița a început lucrul şi am stat lângă cuptoarele ei până

dimineața. Am rămas cu un strat de fină pe mine, dar asta nu făcea decât să-mi domolească pielea oacheşă, ce părea mai atrăgătoare.

Şi aşa m-am înfățişat alesului meu, care a zâmbit cu toți dinții şi a jurat că, dac-ar putea ajunge la gura mea, m-ar săruta pe loc. L-am ridicat dintr-o singură mişcare şi i-am spus: „Sărută-mă acum!” şi am închis ochii, aşteptând extazul. I-am ținut închişi timp de cinci minute, iar apoi, când i-am deschis ca să văd ce se întâmplase, am descoperit că-şi pierduse cunoştința. L-am cărat la cişmeaua care fusese mai înainte martora devotamentului meu şi l-am înmuiat zdravăn până şi-a venit în fire, zvârcolindu-se ca o vulpe prinsă în capcană şi rugându-mă să-i dau drumul.

— Ce s-a întâmplat? am strigat. Dragostea pentru mine te-a lovit aşa?

— Nu dragostea, a spus el. Groaza.

L-am revăzut după câteva luni, în altă parte a oraşului, cu o matracucă la braț şi cu fața strălucitoare, ca de obicei.

De dimineață, copila, pe care o chema Zillah, mi-a spus că era închisă în turn de când se născuse.

— Nu e un turn, i-am spus. E o casă ceva mai impozantă, atâta tot.

— Nu, a spus ea. Te înşeli. Du-te la fereastră.

Am făcut precum îmi ceruse şi-am privit în jos, la câțiva metri, cum strada se pregătea să se preschimbe în piață. Femei cu şorțuri de piele făceau grămezi de ridichi pe tarabele din lemn, un preot binecuvânta o ladă de Sfinte

Moaşte, iar un bărbat cucernic, sosit devreme, târguia o coastă.

Era o dimineață frumoasă; aerul mirosea a lămâi.

În timp ce priveam în jos, un tarabagiu a întors capul şi s-a holbat la mine. I-am făcut cu mâna şi i-am zâmbit, dar n-a dat nici un semn de răspuns. Nu m-a tulburat; oamenii sunt precauți în preajma străinilor.

— Nu-i aşa că-i înspăimântător? a zis Zillah.

Atunci mi-am dat seama că, mai mult ca sigur, voia să mă atragă-n jocul ei şi am tras-o lângă fereastră.

— Vino să vezi grămada asta de ridichi!

Tăcuse. Am observat cât de palid îi era chipul, cu ochii nefiresc de strălucitori. M-am aplecat pe geam, căutând ceva ce-ar fi putut s-o bucure, dar cuvintele mi s-au oprit în gât. Ea privea în jos. I-am urmărit privirea, coborând tot mai mult. Ne aflam în vârful unui turn straşnic. Cilindrul de piatră cobora abrupt până la o platformă de pietre amenințătoare, de care se spărgeau valuri învolburate. Pe țărmul care se pierdea în zare nu se afla nici țipenie de om. Nici o colibă sau târlă de oi nu tăia şirul de tufişuri încâlcite de rozmarin. În afară de vânt şi de marea albastră ca ardezia, nu mai era nimic acolo.

A plecat de lângă mine şi s-a dus să se aşeze pe pat. Cu spatele la fereastră, am întrebat-o ce anume o ținea aici.

— Eu sunt de vină, a spus ea. Doar eu.

Abia atunci mi-am dat seama că încăperea nu avea nici o uşă.

— E ceva de mâncare şi pentru mine? am întrebat-o.

A zâmbit, s-a aplecat sub pat şi a scos de-acolo doi şobolani, ținându-i de coadă.

A râs şi s-a apropiat de mine, cu un şobolan în fiecare mână. Ochii i se încețoşau, dispăreau. Îi simțeam respirația, mirosea ca brânza de burduf.

Nu m-am gândit la viața mea; am țâşnit pe fereastră şi am aterizat direct pe grămada de ridichi.

Femeia cu şorț de piele m-a plesnit peste cap, însă cineva din spatele ei, dând-o la o parte, m-a apucat de umeri şi m-a scuturat, cerându-mi să-i spun de unde apărusem aşa, din senin.

— Din turn, am spus, arătând în sus.

Piața a încremenit şi cu toții au căzut în genunchi şi şi-au făcut semnul crucii. Furnizorul de Sfinte Moaşte şi-a atârnat la gât un set de dinți ai martirilor şi a aruncat spre mine cu cenuşa Sfântului Anton.

Povestea era cumplită.

O copilă prinsă într-un act de incest cu sora ei fusese condamnată să-şi construiască singură un turn al morții. Pentru a-şi prelungi viața, ea l-a construit cât a putut de înalt, punând piatră peste piatră, într-o nesfârşită scară în spirală. Când nu i-au mai rămas pietre, ea s-a zidit într-o încăpere, iar satul, înnebunit de țipetele ei de moarte, s-a mutat departe de locul acela, ca să n-o mai audă. După mulți ani, turnul a fost demolat de un străin care a construit în locul lui casa pe care o văzusem. Încetul cu încetul, satul s-a întors la matcă, dar nici străinul, nici altcineva nu putea să trăiască în casă. Noaptea, țipetele îți sfâşiau timpanele.

Sătenii au fost buni cu mine şi i-am ajutat în timpul zilei la tarabele cu fructe exotice şi cu peşte pestriț, iar seara bărbații şi-au umplut pipele, s-au aşezat pe dig şi m-au întrebat de unde venisem şi de ce.

Nu le-am dezvăluit mijlocul meu ciudat de transport, dar le-am explicat destinația inimii mele.

— E plină lumea de dansatoare, a spus unul dintre ei, suflând fumul în cercuri în jurul capului meu.

— Şi pe-asta n-ai văzut-o decât în timpul nopții, a spus altul.

— Şi coborând un zid, a spus soția lui, care alegea carne de crab într-o cratiță.

Filozoful satului m-a avertizat că e mai bine să ignori iubirea decât s-o cunoşti, fiindcă e mai uşor să dai de urma unei gâşte decât să urmezi traiectoria inimii.

A urmat un discurs despre iubire, din care o să vă dezvălui câte ceva.

Pe de-o parte erau cei care pretindeau că iubirea, dacă e permisă, trebuie îmblânzită prin jurăminte maritale şi legături de familie, aşa încât văpaia ei sălbatică să încălzească inima, dar să nu dea foc la casă.

De cealaltă parte erau cei care credeau că numai pasiunea poate elibera sufletul din adăpostul lui de lut şi că, doar dacă-ți laşi inima să alerge ca un iepure de câmp şi o urmezi până apune soarele, poți dormi liniştit noaptea.

Şcoala greutății, care voia să țină dragostea legată, îşi lua ca exemplu pasajele acelea din literatura antică care depun mărturie că cei mânați de dorință, lucru imponderabil, vor sfârşi striviți sub greutăți de nesuportat. Greutăți mult mai cumplite decât acceptarea de la bun început a faptului că pasiunea trebuie să-şi petreacă viața în lanțuri.

Ce spuneți de femeia care se trezeşte transformată în lotus, pe când fuge de amantul ei înflăcărat? Picioarele îi prind rădăcini în pământ, pe piele îi urcă un strat subțire de coajă care, încetul cu încetul, îi cuprinde pântecul. Când încearcă să-şi smulgă părul, mâinile îi sunt pline de frunze.

Ce spuneți de Orfeu, care-şi urmează pasiunea dincolo de porțile Iadului, ca să eşueze în ultimul moment şi să piardă ființa din carne şi oase pe care-o iubea?

Şi de Acteon, a cărui dorință pentru Artemis îl transformă într-un cerb şi-l lasă pradă propriilor dulăi?

Lucrurile astea există şi pot fi aşezate într-o friză solemnă, dintr-un capăt al pământului în altul.

Atunci m-am ridicat în picioare şi le-am amintit oamenilor de Penelopa, care, din iubire pentru un singur bărbat, a refuzat compromisul facil al unui regat poleit cu aur şi care deşira noaptea tot ce țesuse peste zi, iar dimineața o găsea cu mâna goală.

Şi de Sappho, care, decât să-şi cedeze iubita unui bărbat, s-a aruncat de pe stâncile bătute de vânt şi şi-a preschimbat trupul în pasăre.

Se ştie că cei căzuți sub o vrajă grea se pot dezmetici numai la atingerea celui iubit. Cei care par morți, care deja se întorc în pământ, pot fi readuşi la viață, înviorați de căldura cuiva.

Apoi, fiind noapte şi apărând pe cer stelele gemene ale lui Castor şi Pollux, am vorbit despre tragedia aceea, despre o dragoste de frate ce poate părea nefirească, atât de îndurerată când unul dintre ei a fost ucis, încât celălalt, cerşindu-i din nou viața, a primit în schimb ca, din fiecare an, o jumătate s-o trăiască unul, o jumătate celălalt, dar niciodată să nu se întâlnească. La fel şi noi, care, cât suntem pe pământ, în aceste corpuri grele ca plumbul, simțim prezența celui iubit, nu foarte departe, dar prea departe ca să-l atingem.

Sătenii erau tăcuți şi au început să se îndepărteze pe rând, fiecare cu propriile gânduri. O femeie mi-a dat părul pe spate cu mâna. Eu am rămas pe loc, cu umerii lipiți de digul aspru, şi mi-am pus întrebarea pe care nu le-o pusesem celorlalți.

Oare căutam o dansatoare al cărei nume nu-l cunoşteam, sau căutam ceva din mine care dansează?

Noapte.

În întuneric şi în apă nu cântăresc nimic. Nu sunt frivolă, dar mi-ar plăcea să mă bucur de mângâierea feței unui iubit. După singura mea escapadă în ale amorului, am decis să nu mă mai fac niciodată de râs. Mi s-a oferit să lucrez într-un bordel, dar am refuzat, din pricina slăbiciunii inimii mele. Cu siguranță că tot acel du-te-vino care se petrece acolo zi şi noapte slăbeşte inima şi o deschide în fața iubirii. Nu în chip direct, înțelegeți, ci indirect, căci dorința carnală fără o pricină sentimentală trebuie să devină plicticoasă după o vreme. Am întrebat o fată de la stabilimentul Spitalfields despre asta şi mi-a spus că-şi urăşte amanții cu ora şi încă tânjeşte să apară un bărbat într-o caleaşcă şi s-o desfete cu plăcințele.

De unde vin oare himerele?

În ce-l priveşte pe Jordan, el nu are simțul meu practic şi fără-ndoială că-şi va urma visele până la capătul pământului şi apoi va cădea direct în gol.

Nu-l pot sfătui într-ale iubirii, neavând deloc experiență, dar ştiu câte ceva despre lipsa ei şi cred că l-aş putea convinge că sunt şi lucruri mai rele decât singurătatea.

Venind spre Wimbledon, m-a acostat un bărbat şi m-a întrebat dacă n-aş vrea să-l văd.

— Dar vă văd foarte bine, domnule, i-am răspuns.

— Nu mă vezi întreg, a spus el şi şi-a desfăcut nasturii, scoțând la lumină o treabă cât o păstaie de mazăre.

— Atinge-l şi va creşte, m-a asigurat el. Am procedat întocmai şi într-adevăr a crescut, începând să semene cu un castravete.

— Minunat, minunat, minunat, şuiera el cu vocea stinsă, deşi nu vedeam nici un motiv să şuiere.

— Bagă-l în gură, a spus. Da, aşa cum ai băga o mâncare delicioasă...

Mie-mi place să-mi deschid mintea când am ocazia şi am făcut aşa cum mi-a spus, înghițindu-l cu totul şi retezându-l hotărât, dintr-o muşcătură.

Pe când făceam asta, tovarăşul meu cel nerăbdător şuiera tot mai tare, până când a leşinat, iar eu, deopotrivă uimită de extazul lui şi dezgustată de pielița care-mi umplea gura, am scuipat afară ce nu apucasem să înghit şi i-am dat-o unuia dintre câini.

Curva din Spitalfields îmi spusese că bărbaților le place să-şi lase organul înghițit de femei, dar mie tot mi se pare un gest nechibzuit, căci mădularului trebuie să-i ia ceva timp până să crească la loc. Însă nu încape vorbă că fiecare e stăpân pe trupul său, iar eu, care nu cunosc lucrurile trupeşti, trebuie să respect îndrumările şi, dacă vreun bărbat mă mai roagă să fac la fel, sunt sigură c-o să-l servesc, deşi, ca să fiu sinceră, eu n-am simțit nici o plăcere.

În timpul copulației, un act în care femeia joacă un rol mai plăcut, mădularul dispare în marele tunel şi se furişează în pântec, unde după o vreme se desface precum fasolea cățărătoare şi depune un omuncul care să crească în solul acela bogat. Cel puțin, aşa-mi spun femeile care-au rămas grele şi care, pesemne, cunosc membrele soților la fel de bine cum îmi cunosc eu câinii.

Când Jordan va mai creşte, îi voi spune tot ce ştiu despre corpul omenesc şi-l voi îndemna să aibă grijă de mădularul său. Şi totuşi, nu această parte din el mă îngrijorează, ci inima lui. Inima lui.

Aici, la Wimbledon, avem un grădinar francez pe nume André Mollet, venit special ca să-l învețe pe Tradescant tot ce ştiu francezii despre fântâni arteziene şi răsaduri de flori.

La fel ca majoritatea francezilor, e mai interesat de mădularul său decât de cazma şi a făcut avansuri tuturor femeilor de pe domeniu, mai puțin mie. Mulțumită eforturilor lui neobosite, vom avea un firicel de apă care va țâşni în sus trei metri, iar în vârf va susține o minge de argint. Torentul în cascadă se va împreuna cu un perete de apă cu rol de gard viu, despărțind heleşteiele cu peşti de terenurile agricole.

Heleşteiele cu peşti sunt cercuri şi pătrate de apă cu proprietăți nemaiauzite, uneori sărată, alteori dulce, unde cresc specii fabuloase de peşti pe care ți-i poți imagina, dar nu-i vezi niciodată.

În cel mai mare dintre ele se găseşte un banc de peşti zburători, ale căror corpuri strălucitoare traversează dintr-un singur salt heleşteul. Oare visează la coroane de copaci în bătaia vântului?

În altul, un iaz ale cărui ape aduse dintr-o fântână sfântă din Est strălucesc de-ți iau ochii, se află câteva broaşte râioase care cântă dumnezeieşte. Broaştele astea nu orăcăie, ci se angajează în madrigaluri şi se unesc într-un imn mai mişcător decât orice cântec bisericesc. Nici măcar la palatul din Franța al Regelui Soare nu se găseşte ceva atât de rar şi de minunat, deşi mi s-a spus că are o nevăstuică dansatoare luată în schimbul a o sută de peri rodnici. În ce mă priveşte, prefer pârâul care pleacă din malul cultivat cu cireşi şi formează un heleşteu în peştera cu statuia pustnicului. Pârâul nu e adânc şi are fundul plin de pietricele, iar pe marginile lui creşte măcriş de baltă. Pe sub pietre se găsesc creveți de apă dulce, care se hrănesc cu ființe încă mai mărunte decât ei. Lângă izvorul acestui pârâu se găseşte o stâncă şi adesea mă ascund în spatele ei seara şi îngân cântece de dragoste şi moarte, aşteptând să apună soarele. Când lingoul portocaliu se găseşte exact deasupra orizontului, vine un pescăruş, bătând din aripile albastre, şi se scufundă dintr-o singură mişcare iute. Se ridică apoi

precum un sfânt, vertical şi plin de glorie, cu ciocul plin de creveți.

Pe mare, departe de casă, într-o barcă ce scârțâie din toate încheieturile, cu Tradescant dormind lângă mine, îmi apare adesea în vis un oraş, ai cărui locuitori sunt atât de vicleni, încât, ca să scape de insistența creditorilor, îşi dărâmă casele peste noapte şi le reconstruiesc în altă parte. Aşa că numărul clădirilor din oraş e mereu constant, dar ele nu se găsesc niciodată în acelaşi loc, de la o zi la alta.

Pentru rudele apropiate, şi majoritatea oamenilor din oraş sunt rude apropiate, lucrul ăsta nu e un impediment şi de obicei fugarii dau nas în nas cu urmăritorii, chiar în fața noii locuințe.

Nu e deci un subterfugiu din cale-afară de dibace, dar e un joc peste măsură de plăcut, care explică longevitatea extraordinară a bărbaților şi femeilor din oraş. Cu toții am fost cândva nomazi, băteam deşerturile şi mările pe cărări nevăzute, însă bine cunoscute celor care ştiau drumul. De când ne-am aşezat şi am prins rădăcini ca nişte copaci, dar fără să ne putem folosi de vânt ca să ne împrăştiem sămânța, n-am aflat decât vicii şi nemulțumire.

Locuitorii acestui oraş au izbutit să-şi împace două nevoi discordante: aceea de a rămâne într-un singur loc şi aceea de a-l părăsi pentru totdeauna.

Când am ajuns acolo prima oară, m-am împrietenit cu o familie, iar după cină le-am promis că voi trece a doua zi pe la ei. Au insistat să trec, ceea ce-am şi făcut, dar am rămas descumpănit când am găsit, în loc de modesta lor casă, un

muzeu de antichități. Curatorul m-a înțeles şi mi-a indicat direcția cea bună. Îmi pusesem în minte să mă întorc la muzeu şi să studiez scheletul unei balene dispărute. Mi se părea greu de crezut ca o clădire publică să aibă aceeaşi nevoie de evadare ca un ins de rând.

Greşeam. Muzeul se întorsese acolo unde îl ştiam, lângă doc, iar în locul lui, în mijlocul unui teren viran, apăruse o moară de vânt. În timp ce urmăream paletele frământând aerul şi mă întrebam ce fel de element o fi acesta, de pare că nu e nimic, totuşi opune asemenea rezistență, morarul a apărut la fereastra sa rotundă şi a strigat ceva ce n-am auzit. M-am agățat de una dintre palete, când trecea pe lângă mine, şi mi-am făcut vânt până sus, la el.

M-a întrebat dacă ştiam povestea celor Douăsprezece Domnițe Dansatoare. I-am spus c-o auzisem, iar el mi-a zis că domnițele încă mai locuiau în josul străzii, deşi bineînțeles că erau cam bătrâne acum. Ce-ar fi să mă duc să le văd?

Cu gândul că o dansatoare cunoaşte pe alta şi că douăsprezece sigur trebuie să ştia una, am luat o mână de heringi, în chip de cadou, şi le-am bătut la uşă.

POVESTEA CELOR DOUĂSPREZECE DOMNIȚE DANSATOARE

Am bătut la uşă şi am auzit o voce în spatele meu, care mă-ntreba cum mă cheamă.

— Mă cheamă Jordan, am spus, deşi nu ştiam cui.

— Aici, jos.

Lângă uşă era o fântână cu frânghia roasă şi cu găleata ruginită.

— Pe mine mă cauți?

I-am explicat capului care se ițea acum peste marginea fântânii că venisem să le salut pe cele Douăsprezece Domnițe Dansatoare.

— Atunci, poți să-ncepi de-aici, a spus capul. Eu sunt cea mai mare.

Timid, fiindcă mă tem de spațiile închise, am sărit peste marginea fântânii şi am coborât pe o scară de lemn. M-am trezit într-o încăpere rotundă, frumos mobilată, cu cafeaua fierbând într-un ibric de argint.

— V-am adus nişte heringi, am spus eu stângaci.

La cuvântul „hering”, s-a auzit un mormăit de încântare şi o mână a coborât peste umărul meu şi mi-a înşfăcat pachetul.

— Vă rog s-o scuzați, a spus prințesa. E sirenă.

Sirena, care era foarte frumoasă, dar cam lipsită de maniere, înfuleca deja peştii, lăsându-i să alunece pe gât de parc-ar fi fost stridii.

— E pedeapsa iubirii, a suspinat prințesa, şi a început pe loc să-mi spună povestea vieții ei.

Dormeam toate în aceeaşi cameră, surorile mele şi cu mine, iar camera aceea era mai îngustă decât un pârâu proaspăt şi mai lungă decât barba profetului.

Deci îți poți da seama ce fel de locuință aveam.

Dormeam în paturi albe, cu cearşafuri albe, iar luna care strălucea pe fereastră lăsa pe podea umbre albe.

Din această încăpere, zburam în fiecare seară către un oraş de argint unde nimeni nu mânca şi nici nu bea. Ocupația oamenilor era să danseze. Ne rupeam rochiile şi condurii dansând, dar, fiindcă dormeam adânc de fiecare dată când tatăl nostru venea să ne trezească, îi era peste putință să priceapă unde fuseserăm şi cum.

Ştii că, în cele din urmă, un prinț isteț ne-a văzut zburând pe geam. Îi dăduserăm o licoare de somn, însă el doar s-a prefăcut c-o bea. Avea unsprezece frați şi le-am fost date toate de neveste, câte una fiecărui frate, şi, după cum spune povestea, am trăit fericite până la adânci bătrâneți. Dar nu cu soții noştri.

Mie mi-a plăcut întotdeauna să înot şi într-o bună zi, pe când mă bălăceam în ape adânci, am găsit o peşteră de coral unde am văzut o sirenă pieptănându-se. M-am îndrăgostit pe loc de ea şi, după câteva luni de întâlniri clandestine, în care soțul meu se tot plângea că duhnesc a peşte, am fugit de-acasă şi mi-am început traiul cu ea, zbenguindu-ne fericite în apa sărată.

Câțiva ani n-am mai ştiut nimic de surorile mele, apoi, printr-o întâmplare ciudată, am aflat că toate îi părăsiserăm,

într-un fel sau altul, pe minunații prinți şi ne împrăştiaserăm prin lume, fiecare după voia ei.

Ne-am cumpărat casa asta şi o împărțim. Pe surorile mele le vei găsi prin celelalte încăperi. După cum vezi, eu locuiesc în fântână.

— Iată-mi ultimul soț, pictat pe perete, de parc-ar fi viu[4], a spus a doua prințesă.

M-a plimbat prin sera ei, arătându-mi tot felul de lucruri neobişnuite: fetusul născut mort al infamului Papă Ioan, care trecuse cu atâta succes drept Fiu al Domnului până când, de Lăsata Secului, a născut. Avea chiar tablele de piatră pe care primise Moise Cele Zece Porunci. Scrisul era şters, dar încă puteai distinge contururile dăltuite în piatră de degetul Domnului.

— Colecționez obiecte religioase.

Nu se sinchisise prea tare de soțul ei, ca orice femeie, până când acesta nu încercase să-i stăvilească pasiunile.

— A făcut un foc mare şi a ars trupul unui sfânt. Sfântul era foarte vechi, înfăşat în pânză. Îmi plăcea să-l am în casă; îi dădea un farmec aparte.

După care şi-a înfăşat propriul soț în pânză şi a tot petrecut bandajele râncede în jurul lui, până i-au ajuns la nas. A regretat o clipă, apoi a continuat.

---

[4] Aluzie la primele versuri din poemul „My Last Duchess” („Ultima mea ducesă”) de Robert Browning.

El luneca-n splendoare[5], a spus ea.

Ochii îi erau două mlaştini brune, genele îi erau două sălcii. Sprâncenele sale, unite, formau un dig între frunte şi restul feței. Avea pomeții drepți şi înalți, iar gura lui părea un vulcan. Răsuflarea îi era aspră ca de dragon, iar inima îi era smulsă dintr-un taur. Tendoanele gâtului, coloane albe, duceau la bolțile claviculei. Încă-i mai pot mângâia cu degetele scorbura de la baza gâtului. Pieptul îi era un seif şi avea coastele de alamă, strălucind prin piele în bătaia soarelui. Omoplații lui erau lanțuri muntoase, coloana părea o potecă de bolovani. Avea stomacul plin de pietre prețioase, iar cocoşelul i se trezea la răsărit. Câmpurile de grâu încă-mi amintesc de părul lui, iar când văd o mână cu degetele mai lungi decât palma, mă gândesc că poate e el, a venit să mă mai atingă o dată.

Dar nu m-a atins niciodată. Iubea un băiat. I-am străpuns pe amândoi cu o singură săgeată, unde zăceau culcați.

Încă mai cred c-a fost poetic.

---

[5] Aluzie la primul vers din poemul „She walks in beauty” („Ea lunecă-n splendoare”) de Lord Byron, traducere de Virgil Teodorescu, *Opere*, vol. I, Editura Univers, Bucureşti, 1985.

Soțul meu m-a luat pentru ca aventurile lui şi femei, devenind astfel interzise, să fie şi mai pasionante. Pericolul era pentru el un afrodiziac; nu-i plăcea ce era simplu sau domol. Îi plăcea să facă senzație. Am fost avertizată, cum suntem mereu, de binevoitori sau de răuvoitori, dar am ales să nu plec urechea la bârfe. Soțul meu era chipeş şi isteț. Ce conta că el avea nevoie de o anume supapă, câtă vreme mă iubea? Voiam să-l iubesc; eram hotărâtă să fiu fericită cu el. Nu mai fusesem fericită până atunci.

La început n-am dat importanță săptămânilor lui de absență. Nu mi-am dat seama că o parte din distracția lui era să mă înnebunească pe mine. Abia după ce mă rănea se putea simți ca un rege în celelalte paturi prin care trecea.

Am descoperit curând că femeile pe care le prefera erau nebunele închise într-un azil. Închipuia cu ele nunți în hambare părăsite. Ele purtau giulgiuri în loc de rochii de mireasă şi duceau o legătură de morcovi în loc de buchet. Le poseda imediat dup-aceea, pe un altar făcut dintr-o albie de porci. Majoritatea erau virgine. Îi plăcea să vină acasă mirosind a sângele lor.

Oare trupul se detestă pe sine într-atât, încât caută să se elibereze cu orice preț?

Nu l-am omorât. L-am lăsat să meargă pe crenelurile regatului său decăzut; corpul îi era devastat de boală. În aceeaşi iarnă, a fost găsit mort în zăpadă.

De ce n-a putut să-şi întoarcă viața către mine, aşa cum copacii bătuți de vânt țin totuşi cărarea soarelui?

Poate c-ai auzit de Rapunzel.

Împotriva voinței familiei ei, care poate fi cel mai bine descrisă prin pasiunea de a colecționa păpuşi în miniatură, s-a dus să trăiască într-un turn, cu o femeie mai în vârstă.

Familia a fost atât de furioasă, auzind refuzul ei de a se mărita cu prințul vecin, încât a defăimat cuplul, făcându-le pe una vrăjitoare şi pe cealaltă fetiță proastă. Nu s-au oprit la porecle, ci au încercat de nenumărate ori să pătrundă în turn, aşa încât fericita pereche a trebuit să astupe orice intrare care nu era la nivelul cerului. Iubita intra urcându-se pe părul lui Rapunzel, iar Rapunzel intra bătând în cuie de podea o perucă şi cățărându-se pe cosițele care atârnau pe geam. Ar fi putut amândouă să folosească o scară, dar erau îndrăgostite.

Într-o bună zi, prințul, căruia îi plăcuse întotdeauna să împrumute rochiile mamei lui, s-a deghizat în iubita lui Rapunzel şi s-a lăsat ridicat în turn. Odată ajuns înăuntru, a legat-o şi a aşteptat să se întoarcă vrăjitoarea cea blestemată. Imediat ce ea a păşit pe fereastră, aducând cina pentru seara respectivă, prințul a lovit-o în cap şi a aruncat-o înapoi pe geam. Apoi a dus-o pe Rapunzel jos, pe frânghia ce-o adusese cu el, iar aceasta a privit cum o orbea pe iubita ei, căzută într-un câmp de spini.

După care au trăit fericiți până la adânci bătrâneți, bineînțeles.

Cât despre mine, corpul mi s-a vindecat, dar ochii nu, şi în cele din urmă am fost găsită de surorile mele, care veniseră să trăiască aici, fiecare după placul ei.

Soțul meu?

Păi, prima dată când l-am sărutat, s-a transformat în broască.

Uite-l colo, lângă piciorul tău. Îl cheamă Anton.

În prima zi a anului, mergând pe cărările adânci şi vărgate de raze, mi-am văzut soțul călare, îmbrăcat în haina lui rozalie. Îşi ținea cornul de vânătoare la buze şi stătea ridicat în scări. Vânatul o luă la goană; curând, şi unul, şi celălalt ajunseseră cât nişte boabe de vâsc ascunse în verdeață.

Am continuat să merg, m-am îndepărtat de cărare printre tufişuri şi mărăcini, speriind potârnichile şi croindu-mi drum printre vitele răbdătoare, pe ale căror copite înnoroiate străluceau picături de apă. Ghetele mi se îngreunaseră de noroi. Fiecare pas era tot mai greu. N-a trecut mult până am ajuns să-mi ridic picioarele ca şi cum aş fi urcat o scară. Eram nervoasă şi transpiram. Voiam s-ajung acasă, dar nu mă puteam grăbi. Trebuia s-ajung acasă şi să duc punciul în sala cea mare ca să-l aprind, iar el să ardă cu flăcări albastre.

După ce-am ajuns cu greu pe culmea unui deal, am privit valea căscată la picioarele mele şi zăpada care încă peticea câmpurile, ca nişte cearşafuri scoase afară, la uscat. Îmi plac tufişurile de spini şi copacii dintr-odată golaşi, ca şi când un copil ar fi cules cu încăpățânare toate frunzele, nevrând să lase nici una pradă rivalului său.

Mi-am văzut casa, cu hornurile fumegânde şi cu ferestrele portocalii.

Încă un an.

Atunci au ieşit din pădure un cerb şi cinci căprioare şi au străbătut câmpul, sub ochii mei. Câmpul era împrejmuit de

un gard, iar cerbul a sărit peste el, întorcând capul ca să le cheme şi pe celelalte. Doar o secundă a rămas în aer, dar în secunda aceea de zbor mi-am amintit trecutul, libertatea de demult, înainte de această proprietate minunată şi de casa plină de lucruri.

Cerbul a dispărut în beznă, iar eu am întors spatele casei. Ultimul lucru pe care l-am auzit a fost hărmălaia cetei de vânători intrând în curte.

N-am dorit niciodată pe nimeni în afară de ea. Voiam să-mi plimb degetul de la gropița din bărbia ei în jos, pe povârnişul sânilor şi peste câmpia uniformă a abdomenului, până în locul unde ştiam că va fi udă. Voiam s-o răstorn şi să schiez cu palmele pe panta închipuită de spatele ei. Voiam să inaugurez culoarul secret din fundul ei.

Când se întindea, îi masam tălpile cu ulei de mentă şi-i tăiam unghiile cu o foarfecă de argint. Îi răsuceam şuvițele până se transformau în şerpi vii şi-i lustruiam dinții cu saliva mea.

I-am găurit urechile şi i le-am umplut de diamante. I-am picurat beladonă în ochi.

Când era bolnavă, îi ştergeam febra cu prosoapele mele, iar când plângea, îi păstram lacrimile într-un vas Ming.

Nu ne despărțea nimic. Ne trezeam dimineața şi ne culcam seara la fel ca gemenii. Aveam patru brațe şi patru picioare, iar dup-amiaza, când citeam în livada răcoroasă, stăteam spate-n spate.

Îmi plăcea să simt şarpele coloanei ei.

Ne sărutam adesea, gurile ni se umpleau de limbă şi dinți şi scuipat şi sânge, când îi muşcam buza de jos, iar cu mâinile o lipeam de şoldul meu.

Făceam dragoste adesea, mai ales dup-amiaza, cu jaluzelele pe jumătate trase şi cu trupurile lipite de lespezile reci ale podelei.

Optsprezece ani am trăit singure într-un castel bătut de vânturi şi n-am văzut nici un alt chip de om. Apoi ne-a găsit cineva şi a fost prea târziu.

Bărbatul cu care mă căsătorisem era o femeie. Au venit s-o ardă pe rug. Am ucis-o cu o singură lovitură în cap, înainte ca ei s-ajungă la poartă, am fugit de-acolo şi acum mă aflu aici.

Încă mai am o şuviță din părul ei.

Eram căsătoriți de câțiva ani atunci când un bărbat care vindea mături a venit la uşa noastră. Soțul meu era la muncă, aşa că l-am primit pe bărbatul cu mături în bucătărie şi i-am dat ceva de mâncare. L-am rugat să-mi arate ce are în desagă, iar el a început să înşire, cum era de aşteptat, nişte cârpe de lustruit, o stivă de săpunuri rotunde, piepteni pentru păr, piepteni pentru bărbi de țap, ustensile obişnuite ce țin de gospodărie. Am cumpărat unul sau două lucruri care-mi făceau trebuință, apoi l-am întrebat ce avea în cealaltă desagă, cea pe care nu o desfăcuse.

— Ce anume doriți? a întrebat el.

— Otravă...

— Am, pentru şobolani.

— Nu, pentru soțul meu.

Nepărând surprins de intenția mea criminală, a desfăcut şi cealaltă desagă. Am aruncat o privire în ea. Era plină de borcănaşe şi săculețe cusute la gură.

— Soțul dumneavoastră e un bărbat corpolent?

— Foarte. E foarte, foarte gras. E cel mai gras bărbat din sat. Întotdeauna a fost aşa. Are unsprezece frați şi toți trecuți prin inel. Dar el mănâncă în fiecare zi câte-o vacă întreagă şi apoi un porc.

— Aveți dreptate să-l omorâți, a spus bărbatul. Puneți-i asta în lapte, înainte de culcare.

Când s-a făcut ora de culcare, am mestecat în troaca plină de lapte a soțului meu şi i-am turnat praful, aşa cum fusesem sfătuită. Soțul meu a sosit, s-a trântit lângă cuptor

şi a dat pe gât laptele, dintr-o singură înghițitură. Îndată ce l-a terminat, a început să se umfle. S-a umflat până a ieşit din casă, spărgând acoperişul, şi după câteva minute a explodat. Din burta lui au ieşit o cireadă de vite şi o turmă de porci, toți uzi de lapte şi clipind des din pricina luminii de-afară.

Întotdeauna s-a plâns de digestia lui.

Am luat animalele şi am plecat să-mi caut surorile. Prefer să țin o fermă decât să gătesc.

Îmi spunea Jess[6] fiindcă aşa se numeşte coarda legată de piciorul unui şoim.

Eu eram şoimul lui. Atârnam de braţul lui şi mă hrăneam din palma lui.

Spunea că am nasul ascuţit şi crud şi că în ochii mei arde nebunia. Spunea că l-aş face bucăţi dacă s-ar purta blând cu mine.

Noaptea, dacă lipsea, mă trezeam înlănţuită de pat. Era un lanţ lung, suficient de lung cât să pot folosi oala de noapte sau să pot sta la fereastră, pândind bufniţele târzii. Ador s-aud bufniţele. Ador să le văd aripile deschizându-se brusc pe urmele prăzii, apoi plonjonul şi sunetul pe care-l scot, de amant îndurerat.

Folosea lanţul când mergeam să călărim împreună. Calul meu era la fel de puternic ca al lui, iar el îl biciuia şi-l trimitea în goană printre copaci, în timp ce venea în urmă, la o aruncătură de băţ, trăgând de lanţ şi întrebându-mă dacă-mi place plimbarea.

Jocul lui era să mă oblige să-l încalec când făceam dragoste şi să mă ţină strâns de şale. Spunea că trebuie să mă vadă deasupra lui, ca nu cumva să-i scot ochii la lumina plăpândă a lumânării.

Nu mă regăseam în nici unul dintre aceste lucruri, dar mi le-am însuşit.

---

[6] În engleză, cuvântului poate fi atât nume propriu, cât şi substantiv comun, desemnând o cureluşă de mătase sau de piele legată de piciorul unui şoim, prin care acesta era controlat de stăpân.

Într-o noapte, prin iunie, cred, m-am dezlegat de încheietura lui, i-am smuls ficatul din trup, mi-am fărâmat lanțul cu dinții şi pe el l-am lăsat pe pat, cu ochii deschişi.

Părea mirat, nu ştiu de ce. Cum te descrie iubitul tău, aşa eşti.

Când soțul meu a avut o aventură, i-am văzut ochii alunecoşi în timp ce luam cina împreună, l-am auzit cântând de unul singur, fără mine, şi îngrijind grădina, nu pentru mine.

Era curtenitor şi politicos; îi plăcea să fie acasă, dar în casa din visul lui nu eu stăteam de cealaltă parte a mesei, râzând la glumele pe care le făcea. Nu voia să schimbe nimic; îi plăcea viața lui. Nu voia să mă schimbe decât pe mine.

Ar fi fost mai bine dacă m-ar fi urât, dacă m-ar fi bătut sau dacă şi-ar fi strâns lucrurile în valiza cea nouă şi ar fi plecat.

Dar aşa, continua să mă țină de mijloc şi să vorbească despre cum vom construi un zid care să înlocuiască gardul putrezit ce despărțea grădina de straturile lui de legume. Ştiam că n-o să plece niciodată din casa noastră. Muncise pentru ea.

Zi după zi, începeam să dispar. Pentru soțul meu nu mai eram o realitate, ci unul dintre obiectele care-l înconjurau. Eram gardul ce trebuia înlocuit. M-am privit în oglindă şi am văzut că nu mai eram plină de viață şi provocatoare. Eram trecută şi gri ca un pulover vechi, pe care nu te înduri să-l arunci, dar nici nu-l mai porți.

A recunoscut că era îndrăgostit de ea, dar a spus că pe mine mă iubeşte.

În traducere, asta înseamnă: Vreau totul. În traducere, asta înseamnă: încă nu vreau să-ți fac rău. În traducere, asta înseamnă: Nu ştiu ce să fac, lasă-mi timp.

De ce, de ce să-ți las timp? Tu ce timp îmi laşi mie? Sunt într-o celulă şi aştept să fiu chemată la execuție.

Îl iubeam şi eram îndrăgostită de el. Nu mă foloseam de limbaj ca să-mi transform inima într-un câmp de luptă.

— Tu eşti aşa de simplă şi de bună, spunea el, dându-mi părul la o parte din ochi.

Voia să spună: Sentimentele tale nu sunt complexe, ca ale mele. Dilema mea e poetică.

Dar nu avea nici o dilemă. Nu mă mai voia pe mine, voia doar viața noastră.

În cele din urmă, după ce plecase cu ea câteva zile şi se întorsese neliniştit şi împăciuitor, m-am hotărât să nu mai stau s-aştept în celula mea. M-am dus în camera unde dormea el şi i-am cerut să plece. Foarte răbdător, m-a rugat să-mi amintesc că această casă era căminul lui, că nu-i puteam cere să rămână pe drumuri doar pentru că era îndrăgostit.

— Medeea aşa a făcut, i-am spus, şi Romeo şi Julieta, şi Cresida, şi Rut din Biblie.

Mi-a zis să tac din gură. El nu era vreun erou.

— Atunci eu de ce să fiu eroină?

N-a răspuns. Şi-a tras pătura.

Mi-am cântărit opțiunile.

Puteam să rămân şi să fiu nefericită şi umilită.

Puteam să plec şi să fiu nefericită şi demnă.

Puteam să-l implor să mă mai atingă o dată.

Puteam să trăiesc cu speranță şi să mor de amărăciune.

Am luat câteva lucruri şi am plecat. Nu mi-a fost uşor, era şi casa mea.

Am auzit c-a schimbat gardul din spate.

Imediat ce ne-am căsătorit, bărbatul meu m-a dus la casa lui părintească, departe de toată lumea pe care-o cunoşteam. Mi-a promis o doamnă de companie şi o bibliotecă, dar mi-a cerut să nu-l întrerup niciodată în timpul zilei. Îl vedeam câteva ore seara, la cină, cu toate că nu mânca prea mult. Nu părea nici din cale-afară de nerăbdător să-mi împodobească patul cu trupul lui.

L-am întrebat ce făcea în timpul zilei şi mi-a spus că-şi ocupa mintea cu problemele Creației. Mi-am dat seama că asta va dura ceva vreme şi m-am resemnat, uitând regulile unei convieţuiri normale.

Într-o noapte, pe când mâncam un porumbel pe care-l împuşcasem, bărbatul meu s-a ridicat şi a zis:

— Există un turn negru unde trăiesc fiare sălbatice. Turnul ăsta nu are nici uşi, nici ferestre. Nimeni nu poate să intre sau să iasă. În vârful turnului se găseşte o cuşcă mare, cu gratii de os. În cuşca asta, un spirit încătuşat îşi mijeşte ochii în lumina soarelui. Turnul e trupul meu, cuşca e craniul meu, spiritul care îngână un refren ca să se consoleze sunt eu. Dar nu găsesc consolare, sunt singur. Omoară-mă.

Am făcut precum îmi ceruse. I-am zdrobit craniul cu un sfeşnic de argint şi am auzit o pârâitură ca atunci când pui un lemn ud pe foc. Am deschis uşile, i-am aruncat corpul afară şi afară a zburat.

Îl mai văd uneori, însă doar de departe.

După ce şi-au încheiat poveştile, cele Douăsprezece Domnițe Dansatoare m-au invitat să le fiu musafir peste noapte.

— Lipseşte cineva, am zis. Sunteți doar unsprezece şi n-am auzit decât unsprezece poveşti. Unde e sora voastră?

S-au uitat una la alta şi cea mai mare a zis:

— Sora noastră cea mică nu-i aici. Ea n-a venit să locuiască împreună cu noi. În ziua nunții ei cu prințul care ne descoperise secretul, a zburat din fața altarului ca o pasăre din laț şi a pornit-o pe o frânghie subțire, legată între turla bisericii şi catargul unui vapor ce ridica ancora din golf.

— Dintre noi toate, ea era cea mai bună dansatoare, îşi arcuia trupul în feluri pe care noi nu le puteam imita. O făcea din plăcere, dar pentru ea era mai mult de-atât; o făcea fiindcă oricare altă viață ar fi fost o minciună. Ea nu se lăsa mistuită în secret de vreo pasiune pe care n-o putea scoate la lumină; ea strălucea.

— N-am mai văzut-o de ani buni, din ziua în care eram îmbrăcate în roşu, cu părul negru despletit. Cred că acum e bătrână şi țeapănă. Trupul ei nu mai poate fi decât o amintire. Trupul pe care-l are acum nu poate fi trupul pe care l-a avut cândva.

— Vă mai amintiți, a spus o altă soră, cât de uşoară era? Atât de uşoară, că putea să coboare pe o frânghie, s-o taie şi s-o înnoade la loc în aer fără să se prăbuşească. O ținea vântul.

— Cum o chema?

— Fortunata.

1649

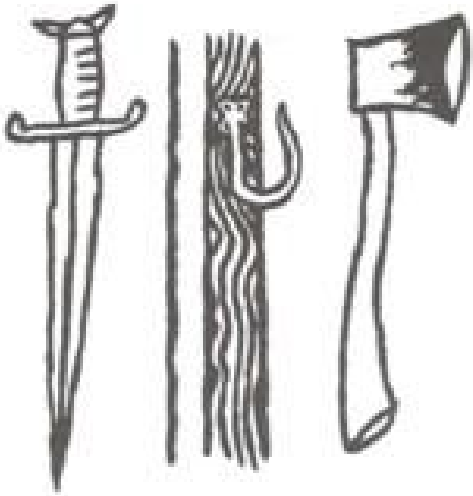

La început, Războiul Civil nu ne-a prea atins. Toată lumea avea păreri şi mai erau şi unii ca Popa Scroggs sau Vecinu' Firebrace, care-ar fi profitat de orice ocazie să se simtă mai breji decât gloata. Dar era o chestiune destul de discretă, atâta doar că apăruseră înfruntările locale şi mişcarea Capetelor Rotunde, care mai năvăleau din când în când peste câte-o casă boierească şi pretindeau că e a lor, în numele Domnului. Nu exista sentimentul că regele nu va câştiga aşa cum a câştigat întotdeauna, aşa cum toți regii au câştigat întotdeauna, indiferent cu cine s-au luptat.

Şi mie-mi plac luptele şi mi-a făcut plăcere să-l necăjesc pe Vecinu' Firebrace. Pe cuvânt că mi-a fost amarnic de dor de mutra lui strâmbă, câtă vreme am petrecut la Wimbledon! Când toată lumea e de acord, care mai e bucuria?

La Wimbledon, eram convinşi că regina Henrietta se va întoarce din clipă-n clipă cu aliați din Franța, Italia sau Spania şi-i va mătura pe smiorcăiții ăia de puritani, cu hainele lor apretate. Însă nu şi-a găsit aliați. Mulți dădeau din gură, dar nimeni nu făcea nimic. Iar flota era împotriva regelui şi cerceta porturile şi supraveghea mările, ca nu cumva să se arate vreun semn de ajutor.

Când oamenii regelui au venit şi ne-au spus poveşti despre „Regele Căpățână", cum îl batjocoreau ei pe Cromwell, care spărgea vitraliile cele frumoase din bisericile noastre şi închidea toate locurile de distractie, pentru ca bărbații şi

femeile să nu se mai poată ocupa decât de Dumnezeul invizibil, am început să urâm ceea ce fusese doar o glumă.

M-am dus la o biserică aflată nu departe de grădini. O biserică de țară, renumită pentru vitraliul de la altar, unde Domnul nostru era înfățişat hrănindu-i pe cei cinci mii. Tom Fairfax cel negru, care n-avea altă treabă, îşi înălțase tunul în dreptul geamului şi dăduse ordin să se tragă. Când am ajuns eu, nu mai era nici un vitraliu şi oamenii fugiseră.

Însă în jurul cioburilor rămase, care colorau podeaua mai aprins decât orice covor de flori din răsadniță, se strânsese un grup de femei. Erau cele care îngrijiseră vitraliul, lustruiseră peştii lunecoşi pe care Domnul nostru îi binecuvântase cu brațele larg deschise şi răzuiseră negreala lăsată de lumânările fumegânde la picioarele Apostolilor. Adorau vitraliul. Fără să vorbească, unite într-un singur gând, femeile au început să strângă cioburile în coşurile lor. Au adunat bucățile de pâine, cei doi peşti şi fețele uluite ale celor flămânzi, până când coşurile lor au dat pe dinafară, aşa cum coşurile discipolilor dăduseră pe dinafară, copleşite de miracolul originar. Au adunat fiecare bucată şi mi-au spus, cu mâinile însângerate, că vor reface vitraliul într-un loc secret. Seara, după ce şi-au terminat lucrul, s-au strecurat una câte una în biserica cea mică, să se roage, iar eu, neîndrăznind să le urmez, le-am urmărit prin gaura căscată în locul vitraliului.

Au îngenuncheat în şir lângă altar, iar în spatele lor, pe dalele din podea, am văzut mozaicul de cioburi în culorile vitraliului, roşu, galben şi albastru. Culorile se scurgeau în piatră şi acopereau spatele femeilor, care păreau să poarte haine de arlechin. Biserica dănțuia, scăldată în lumină. Le-am lăsat acolo şi am pornit spre casă, cu capul plin de lucruri ce nu pot fi distruse.

Procesul a început pe 20 ianuarie 1649. Jordan, Tradescant şi cu mine eram la Londra de-o săptămână. Tradescant s-a cazat la *Coroana de spini*, iar Jordan şi cu mine ne-am dus la noi acasă, unde nu mai ajunseserăm de şase ani.

Mirosurile erau aceleaşi, râul tot mizerabil, dragorii tot mai scormoneau prin gunoaie până la gât. În mijlocul apei plutea o găină într-o ladă de lemn. Mă simțeam mândră şi entuziasmată şi-aş fi vrut chiar să dau peste vrăjitoarea aia sfrijită care se prefăcea că mi-e prietenă, doar ca să-i spun ce succes avuseserăm în lume.

Jordan avea nouăşpe ani şi-mi venea până la piept, lucru impresionant la un bărbat care nu se născuse din trupul meu. Nu semănăm absolut deloc şi, în secret, asta trebuie să-l fi bucurat, cu toate că nu s-a înfiorat niciodată la vederea mea, aşa ca alții.

Purtam rochia mea cea mai bună, cu poale atât de largi, c-ar fi putut fi folosită pe post de velă de vreun vas distrus în război, iar la gât aveam un guler micuț de dantelă fantezistă, făcut de-o croitoreasă oarbă, care mi-l dăduse ca şal. Îi spusesem dimensiunile mele, însă nu voise să mă creadă, aşa că, deşi n-am nimic să-mi pun pe spate, decât poate vreo douăsprezece pături cusute una de alta, am un guler foarte frumos lucrat. Îmi dădusem jos boneta cu ocazia întoarcerii acasă şi, în ciuda defectelor mele, mă gândeam că sunt destul de prezentabilă.

Cum ne apropiam noi de cocioaba noastră lunguiață, am văzut că prin gaura din acoperiş ieşea fum şi, ajungând mai aproape, i-am zărit pe Vecinu' Firebrace şi pe Popa Scroggs stând amândoi în poartă, cufundați în trăncăneala lor veninoasă.

— Jordan, am strigat, fugi cât te țin picioarele, că ticăloşii ăştia ne dau foc!

Am fugit la ei şi m-am ridicat ameninţătoare, ca Goliat asupra lui David, ei au prins să tremure, iar Popa Scroggs şi-a acoperit gura cu palma şi a bălmăjit ceva cum c-aş fi murit.

— Cine ți-a zis c-am murit?

Scroggs n-avea ce să răspundă, aşa că l-am dat la o parte ca pe-un popic şi m-am uitat în colibă. Era plină până-n tavan de foi volante.

— Ți-am rechiziționat casa în numele lui Isus şi al lui Oliver Cromwell, a spus Firebrace, cu nasul lui roşu de virtute ca priboiul. Aceste hârtii îl denunță pe rege.

Am înşfăcat una din vârful grămezii şi am descoperit că era o copie după *Gazeta perfectă*, o poliloghie mârşavă încropită de unul, Samuel Peck, bine-cunoscut pentru ticăloşia şi fărădelegile lui.

— Peck ăsta, am spus, apucându-l pe Firebrace de haină, Peck ăsta mi-e duşman, fiindcă mi-a luat vreo doi dulăi zdraveni şi nu mi i-a plătit nici până-n ziua de azi, deşi au trecut ani buni!

Firebrace a început să se fâțâie, aşa că l-am ridicat de pe podea şi l-am adus la nivelul privirii mele. Imediat s-a umplut de bale.

— Peck ăsta, am continuat, cu răsuflarea învăpăiată ca de dragon, e un hrăpăreț chelios! Un individ înalt, cu fața suptă, nasul coroiat, o mutră uscățivă şi picioare lungi, de fugar. Nu ştie decât să umble după femei, să mintă şi să bea.

L-am strigat pe Jordan, ca să înceapă s-arunce fițuicile afară.

— Fă o stivă, Jordan, cât vrei tu de înaltă, să punem de-un foc mare, că poate ajung Popa Scroggs şi cu Vecinu' Firebrace în vârf, în amintirea lui Guy Fawkes[7]!

Atunci Scroggs vine la mine, cu ochii mustind de venin şi cu fața schimonosită ca de broască râioasă.

— Te paşte Iadul, cucoană!

— Atunci, compătimiți-mă, zic eu. Eu vă compătimesc pe voi, deşi nu vă paşte nici un Iad, căci sunt convinsă c-ați ajuns de mult acolo şi că nu vă mai întoarceți.

— Poate-ar fi bine să le spui asta şi oamenilor mei, zice el şi se dă la o parte, cu zâmbetul lui pocit, descoperind opt Capete Rotunde încruntate, în hainele lor incolore.

Mă duc la uşă şi văd încă trei, care-l încercuiesc pe Jordan când încearcă să aprindă focul.

— Liga lui Satana! am urlat. Treceți în urma mea!

Cum eu sunt păcătoasă, dracii n-au dispărut dinaintea mea, ca dinaintea lui Isus; ba dimpotrivă, l-au apucat pe Jordan şi l-au târât de lângă foc, în timp ce Firebrace s-a pus pe-aşa nişte râsete şi vânturi, că mi-era să nu crape înainte s-apuc eu să-l sfâşii.

M-am năpustit asupra paznicilor, i-am rupt brațele primului, pe-al doilea l-am rupt în două, iar celui de-al treilea i-am dat un picior în cap, de-a leşinat imediat. Ceilalți cinci au venit spre mine, iar când pe doi i-am trimis prematur la Judecata de Apoi, altul şi-a luat muscheta şi m-a străpuns direct în piept. Am căzut, l-am ucis astfel pe unul care se postase chiar în spate şi mi-am scos ghiuleaua din decolteu. Atunci m-am înfuriat!

— Mare domn eşti, să faci tu franjuri rochia unei femei sărmane, ba chiar pe cea bună!

---

[7] Catolic englez care a pus la cale Complotul Prafului de Puşcă, la 5 noiembrie 1605.

M-am ridicat şi mi-am suflecat mânecile, căci îmi dădusem seama că trebuie să-i iau în serios pe netrebnici. Dar, până s-apuc să-mi suflec şi poalele, fugiseră, lăsându-i pe Scroggs şi Firebrace să tremure în fața mea, exact cum vor face şi-n Ziua Judecății.

— Nu vă omor acum, am zis, fiindcă sunt obosită după călătorie şi nu vreau decât să-mi trag sufletul la mine-acasă. Tăiați-o de-aici, aşa căcați pe voi cum sunteți, şi să nu vă mai întoarceți, nici dacă plec pentru totdeauna!

Au rămas descumpăniți de mărinimia mea, ca păcătoşii în prezența virtuții. După ce s-au cărat, Jordan şi cu mine am strâns într-un vraf toate exemplarele din *Gazeta perfectă* şi am făcut un foc de tabără, a cărui lumină arunca dungi de splendoare peste Tamisa. Cei mai săraci au venit şi s-au aşezat pe lângă el, şi s-au încălzit, şi-au băut bere de-a mea. Mi-am închipuit că nici nu plecasem şi că toate aventurile şi necazurile noastre nu fuseseră decât un vis. M-am uitat la Jordan şi am văzut un băiețel cu o barcă hărtănită. Şi m-am gândit ce bine-ar fi dacă focul ar continua să ardă, dacă viitorul ar rămâne tras la țărm şi clipa asta ar sta pe loc. Căldura şi lumina ei. Dar am adormit şi m-am trezit tremurând; am văzut zorii zilei atârnând deasupra apei şi cărbunii de la focul nostru înghețați.

Beam cot la cot cu Tradescant, când un băiat s-a strecurat în han şi-a lăsat un pamflet pe masa noastră.

Hangiul era loialist şi nu voia să aibă de-a face cu bigoții ăia cu fețe constipate şi funduri turtite care-l declaraseră pe rege trădător al poporului. Un despot, îl numiseră, un tiran, un risipitor care nu voia să accepte un parlament al poporului şi pentru popor. Londra era inundată de pamflete adresate oricui ştia să citească, ce susțineau că regele nu avea nici un drept divin şi că trebuia judecat pentru păcatele

sale. Cât despre mine, prefer să am pe suflet păcate născute din exces, şi nu din refuz.

Puritanii, care voiau ca pe pământ să domnească sfinții şi să nu fie alt rege în afară de Isus, au uitat că suntem făcuți din carne şi oase şi aşa trebuie să rămânem. Femeile lor îşi leagă sânii şi gătesc mâncare aspră, fără sare, iar bărbații aşa se tem ca nu cumva să li se sumețească mădularul, că şi-l țin legat cu bandaje între picioare.

Săptămâna asta, săptămâna dinaintea procesului, aveau oameni tocmiți să stea prin cârciumi şi să tragă cu urechea la loialişti. Fițuica asta prost tipărită, cu un mesaj de la rege şi fără numele editorului, era o fărădelege care putea aduce pedeapsa cu moartea asupra celor care o făceau să circule. Băiatul dispăruse, se scursese printre lambriuri cu un penny de la Tradescant şi toți cei care-l iubeam pe rege ne-am îmbulzit să-i auzim cuvintele.

Tradescant ne-a promis locuri în galerie la proces. Ne duceam deghizați, dar nu mi-era prea clar în ce anume urma să mă deghizez eu...

La Londra se dăduse un ordin în săptămâna procesului care interzicea prezența Cavalerilor, iar Tradescant era în mare pericol, ca slujbaş de prim rang al Casei Regale. Toți cei care abia aşteptau să asiste la proces erau supuşi unei percheziții şi unei selecții serioase, deşi puritanii, dornici să-şi păstreze imaginea publică, promiseseră un proces cu acces liber, deschis tuturor, mai puțin susținătorilor regelui. Tradescant şi Jordan s-au îmbrăcat în prostituate, cu fețele vopsite, cu buzele roşu-aprins şi cu nişte rochii care arătau de parcă fuseseră pipăite de toți infanteriştii din capitală. Jordan avea un mers delicat, cu paşi mărunți, şi trăgea nişte ocheade care i-au făcut pe mulți să-i propună găzduire peste noapte.

Eu îmi pusesem câteva rânduri de zdrențe negre ca smoala şi purtam o perucă veche, pentru care ne milogiserăm la o trupă de teatru. Apoi mi-am făcut o roabă, consolidată special pentru mine, şi m-am oploşit în ea ca un maldăr de bălegar.

În acest chip ne-am făcut intrarea în Cotton House, la procesul regelui.

Ne-au oprit doi soldați şi ne-au întrebat dacă ni se dăduseră permise la galerie.

— Ah, domnule, avem permise, am suspinat eu, căutându-mă pe sub fustele mizerabile. Ni s-au dat permise pe motiv că suntem păcătoase. Ia uitați-vă, sunt semnate chiar de Hugh Peter!

Era adevărat. Hugh Peter, un predicator muşcat de purici şi ciupit de vărsat, care se credea trimisul lui Cristos pe pământ, oferise permise la galerie tuturor păcătoşilor care tânjeau să se pocăiască şi să vadă cum începe stăpânirea sfinților. În săptămâna aia, îşi ținuse predica pe tema „Şi le va pune regele în lanțuri”, după care deznădăjduiții sorții şi osândiții se târâseră în fața lui ca să le dea mângâiere. Jordan, în costumația lui de curviştină, simțise mâna slinoasă a lui Hugh Peter strecurându-i-se pe sub fuste şi promițându-i libertatea pe care doar Cristos o poate aduce. Jordan plânsese şi suspinase şi cerşise încă două permise, pentru două prietene de-ale lui. Femei din popor, care aveau nevoie de mângâierea unui preot.

Şi iată-ne ajunşi.

Soldatul s-a chiorât la bucățile de hârtie şi mi-a cerut să-mi las roaba la intrarea în galerie.

— Nu pot, domnule, am zbierat, fiindcă sufăr de sculament şi-mi putrezeşte carnea pe mine! Dacă m-aş ridica, domnule, ați vedea un râu de puroi sub zdrențele astea! Stăpânirea Sfinților nu poate începe în puroi!

Jordan şi Tradescant stăteau în spatele meu, fiecare ținând de câte-un mâner al roabei.

— Fiica şi nepoata mea, domnule, am spus eu, arătând cu degetul. Ele două m-au împins tocmai de la Plymouth, ca să-mi aflu mântuirea.

— Aşa am făcut, a spus Jordan, fiecare kilometru a fost un chin.

Soldații s-au tras la o parte şi s-au sfătuit, în timp ce eu transpiram de frică să nu mă pună să mă ridic şi să vadă cât sunt de mare. De când mă bătusem cu gărzile, Tradescant îmi spusese că exista un mandat pentru arestarea mea.

— Puteți să intrați, a spus unul.

— Atunci, vă rog, am zis eu, dându-mi ochii peste cap victorioasă, faceți-ne loc, fiindcă va trebui să mă clatin pe scări până la galerie, în timp ce fiica mea va curăța lichidele care curg din mine. Put ca un câine mort de trei zile şi nu se cade s-ajungă aşa ceva la nasul unui om subțire!

Am văzut cum soldatul îşi strâmbă buzele, dar n-a spus nimic şi ne-a condus până la uşile înalte care duceau la galerie. Şi-a croit drum prin mulțimea care aştepta să intre şi ne-a împins înăuntru.

După ce uşile s-au trântit în spatele nostru, m-am dat jos din roabă, am ridicat-o în brațe şi am fugit până-n capul scărilor, unde-am sărit înapoi în ea şi mi-am reluat văicăreala şi rugile către Isus.

Procesul a durat şapte zile şi n-a fost un proces, ci cea mai scurtă cale către execuție. Regele, cu pălăria lui de catifea, fără bijuterii, cu excepția Ordinului Jartierei, a stat neclintit în fața lui Bradshaw, procurorul-şef. I-a înduioşat până şi pe adversarii săi. Duminică, atunci când credincioşii erau la biserică, Obadiah Sedgewick l-a denunțat ca de obicei

pe rege, de la amvonul său din Covent Garden, şi a fost întâmpinat cu tăcere.

În cea de-a şaptea zi, galeria era plină de ticăloşi cu ochii bulbucați, îmbrăcați în hainele lor puritane, veniți s-audă sentința. Copistul s-a ridicat şi a citit toate fărădelegile regelui, inclusiv pe aceea că refuzase să se declare vinovat sau nevinovat din pricină că nu recunoştea autoritatea curții. În final, bătul ăsta de om, cu fața buboasă ca de adolescent şi capul chel ca al unui bust antic, a citit cu voce tare, cât putea el de solemn: „Charles Stuart, Tiran, Trădător, Criminal şi Inamic Public, vei fi ucis prin separarea capului de trup”.

Apoi, toți membrii comisiei care semnaseră condamnarea la moarte, în număr de şaizeci şi opt, s-au ridicat ca să confirme proclamația.

Regele a încercat să spună ceva, dar Bradshaw i-a refuzat cuvântul şi a făcut un semn cu mâna, să fie scos din sală. Regele era deja mort, conform legii, iar morții nu vorbesc.

L-am urmărit pe rege în timp ce părăsea camera, cu spatele drept şi cu bastonul în mână. La uşa dinspre stradă, şi-a văzut mulțimea de supuşi care sfidau interdicția de a se afla acolo, prea mulți ca să fie arestați, dar neputând să pătrundă în sala de judecată. Plângeau. Charles s-a întors către temnicerii săi şi le-a spus, suficient de tare cât s-auzim cu toții:

— Le puteți interzice să se afle aici, dar nu le puteți interzice să plângă.

Iarna, gerul de la miezul nopții face pământul să lucească şi înăspreşte stelele. Stăteam de pază noaptea, toți trei îngrămădiți, privind ridicarea eşafodului la lumina a douăsprezece făclii. Tâmplarii purtau măşti negre şi se tot uitau în dreapta şi-n stânga, de parcă s-ar fi aşteptat să dea

năvală din beznă o ceată de demoni şi să-şi ceară drepturile asupra sufletelor lor. Poartă ghinion să ucizi un rege.

Însuşi călăul stătea sub o torță din perete, ascuțindu-şi toporul cu o gresie. El ascuțea, iar scânteile zburau ca nişte săgeți portocalii. A încercat lama cu degetul cel mare şi l-am văzut sângerând. Într-o cuşcă din apropiere era o oaie. Obiceiul era ca, pentru cei de viță nobilă, să încerci toporul înainte. Doi bărbați au scos din cuşcă oaia care se zbătea şi au ținut-o, cu picioarele legate sub ea, în timp ce călăul, cu o singură lovitură neabătută, a alunecat prin lână şi muşchi şi os atât de uşor, încât mi-a trecut prin minte c-aş putea culege capul şi l-aş putea coase de trup şi i-aş da iarăşi drumul oii să zburde.

Ceilalți l-au aclamat cam fără convingere, apoi au trecut o țepuşă prin corpul animalului şi l-au pus să se rumenească la foc. Capul şi lâna i le-au dat unui cerşetor.

Regele a apărut abia după-amiaza, într-o cămaşă de corp, cu barba tăiată şi fără să tremure absolut deloc, deşi mulți dintre spectatori leşinaseră de frig. A îngenuncheat şi şi-a pus capul pe butuc; am văzut fața lui Tradescant scăldată în lacrimi care înghețau pe loc şi i se lipeau de obraji, strălucind ca nişte diamante. Regele a dat semnalul şi, după o clipă, capul îi era învelit într-o pânză albă, iar trupul îi era coborât de pe eşafod.

În seara aceea, la *Coroana de spini*, Tradescant făcea planuri să ia barca şi să plece. Am văzut privirea lui Jordan şi inima mea s-a trezit prizonieră într-o cameră încuiată. Nu mai puteam ajunge la el. Ştiam că va pleca.

Am ieşit şi am mers până când din luminile hanului nu mai rămăseseră decât nişte puncte îndepărtate şi am stat o vreme lungă singură cu râul, care curgea mai departe către mare.

La o şcoală de dans dintr-un ţinut îndepărtat, Fortunata îşi învaţă elevii să devină puncte luminoase.

Încep să înveţe cu ea încă de la şase, şapte ani, iar unii dintre ei îi rămân alături toată viaţa.

Celor mai mulţi le dă drumul, ca unor fluturi deasupra unei lumi în floare. Corpuri care s-ar fi putut cocoşa până la pământ şi care-ar fi putut deveni inerte sunt ţinute ca metalul într-un cuptor încins, călindu-le, întinzându-le, forţând muşchii să ia forme imposibile şi numindu-şi arta natură.

Ea crede că suntem fiinţe decăzute, care odinioară puteau zbura. Spune că lumina arde în trupurile noastre şi ameninţă să ne dizolve în orice clipă. Altfel, cum ne-am putea explica dispariţia atâtora dintre noi?

Meseria ei e să canalizeze lumina care zace în plexul solar către braţe, către picioare, s-o oblige să se strecoare până-n vârful degetelor, forţând-o apoi să iasă, aşa încât dansatorii ei transpiră limbi de foc.

Dansatorilor ei le spune aşa: „Corpul e cucerit prin corp“.

Le cere să mediteze la o stea cu cinci colţuri aflată în burtă şi să-şi închipuie cum vârfurile ei împing spre exterior, cel de-al cincilea indicând capul. Ea îi învârte, străpunşi de lumină, cu braţele ridicate, cu un picior formând un triunghi peste cealaltă coapsă şi cu celălalt stând în poante pe o monedă de un penny, şi-i învârte până când toate trăsăturile lor se estompează, până când fiinţa umană prinde să semene cu un spirit eliberat dintr-o sticlă întunecată. Îi învârte unul după altul, ca un jongler care ţine farfurii pe beţe; aleargă de la unul la altul, pe măsură ce câte unul încetineşte sau altul ameninţă

să se prăbuşească de amețeală. Şi într-o singură clipă, când toți se învârt în pură armonie pe coridorul cel lung, ea aude muzica ce iese din capetele lor, din spinările lor, din ficați şi din spline. Fiecare scoate un sunet ca sticla tăiată. Zgomotul e asurzitor. Şi doar atunci rotirea pare să se oprească, iar spirala sălbatică a dansatorilor se transformă din mişcare în infinitate.

Cine sunt aceia ce strălucesc precum Apostolii într-un vitraliu, în miezul zilei?

Podeaua de lemn lustruită străluceşte de căldura trupurilor şi, unul câte unul, se prăbuşesc şi zac la pământ, epuizați.

Fortunata îi readuce în simțiri şi dansul reîncepe.

În lume există o teamă cumplită de molime. De boli misterioase, care mătură târguri şi oraşe şi lasă în urmă biserici goale şi aşternuturi ce trebuie arse. Se crede că apa sfințită, crucile, aerul de munte, paza sfinților şi o dietă cu măcriş de baltă pot apăra specia umană de putreziciune. Dar ce poate apăra specia umană de iubire? Un om mi-a vândut un colier făcut din oase de pui; spunea că puii aceştia erau descendenții direcți ai celor care scurmaseră prin ieslea de la Betleem. Că oasele mă vor feri de orice durere şi mă vor conduce cu pioşenie spre Ceruri. Şi el purta câteva.

— Dar de iubire? am întrebat. De iubire?

A clătinat din cap şi a spus că nimic nu ținea piept iubirii. Nici măcar cel mai fugar amor nu putea fi împiedicat de vreo amuletă. Stârnirea dragostei însă era cu totul altceva – nu voiam cumva o punguță cu mirodenii amestecate de Don Juan însuşi?

— Dar trebuie ca, din moment ce poate fi încurajată, să poată fi şi stăvilită.

— În nici un caz, a spus vânzătorul, căci omul e aplecat spre iubire. E uşor de stârnit şi imposibil de sufocat, până nu se sufocă de la sine.

— Şi totuşi, sunt oameni care nu iubesc niciodată. De pildă, mama mea.

— Au ei un secret pe undeva. De obicei, a spus.

M-am gândit la marii amanți, bărbați şi femei care săriseră neobosiți dintr-o pasiune într-alta, uneori înhămând câte două, trei sau patru deodată, ca nişte vizitii acrobați. Ei oare ce căutau?

Pasiunile mele n-aveau nimic care să le facă onorabile. Umblam după o dansatoare care, judecând după surorile ei, era prea bătrână să se mai mişte, iar în trecut mă încurcasem cu femei care nu mă iubeau, fie că nu voiau, fie că nu puteau. Oare eu le iubisem? Aşa credeam atunci, însă acum ajunsesem să mă îndoiesc de asta, văzând că nu mă iubisem decât pe mine însumi prin ele.

De câteva ori am fost gata chiar să-mi abandonez întreaga viață iubirii. Să schimb tot ce însemna ceva pentru mine şi să mă mut într-o altă lume, în care singurul lucru cunoscut să fie cea pe care-o iubeam. Un astfel de sacrificiu trebuie să fie rodul iubirii... sau poate viața însăşi era consumată? O terminasem cu viața aceea, probabil, dar nu puteam să recunosc, din încăpățânare, teamă sau poate fiindcă nu ştiam încă, obişnuința fiind o legătură atât de puternică.

Mă gândesc că se întâmplă adesea ca cei care simt nevoia de schimbare să aleagă o nouă dragoste şi apoi să-şi ridice mâinile spre cer şi să dea vina pe soartă. Dar nu e soarta de vină sau, cel puțin, nu dacă soarta e ceva din afara noastră; e o alegere făcută în secret, după nopți de alean.

După ce m-am scuturat de pasiuni, ca un câine care-şi usucă blana după ce-a căzut într-un şanț, descopăr că nu pot înțelege ce m-a răvăşit astfel. Ființa iubită e superficială, lipsită de minte, lipsită de simțire, mercantilă, calculată, neghioabă. Bineînțeles că aceste gânduri mă protejează, dar mă fac să par şi complet naiv sau lipsit de rațiune.

Aşa că voi explica după cum urmează.

Un bărbat sau o femeie, căzând în mreaja unor vise ce nu pot fi rostite, despre o viață pe care nu o are, se trezeşte în fața unei uşi săpate în perete. O deschide. În spatele acelei uşi se află viața aceea şi un bărbat sau o femeie care face parte din ea. Poate că nu-şi doreşte bogății, ci chiar lipsa

poverii lor, dar viața aceea secretă iese brusc la iveală. E adevărata sa casă şi dragostea sa.

Poate că sunt cinic atunci când spun că rar se întâmplă ca cel iubit să fie mai mult decât o formă dată viselor celui îndrăgostit. Şi poate că asta e de-ajuns. A fi muză poate fi suficient. Durerea apare când visele se schimbă, aşa cum se întâmplă, aşa cum trebuie să se întâmple. Brusc, oraşul vrăjit dispare şi te trezeşti iarăşi singur, în deşertul bătut de vânturi. Cât despre ființa iubită, ea nu te-a înțeles. Dar adevărul e că nici tu nu te-ai înțeles pe tine niciodată.

Într-unul dintre oraşele pe care le-am vizitat, întreaga populație fusese măturată de iubire, de trei ori la rând. După cea de-a treia împrejurare, singurii supraviețuitori, un călugăr şi o curvă, au hotărât ca dragostea să fie scoasă în afara legii, în noul stat, şi că oricine va fi descoperit lăsându-se în voia ei va fi condamnat la moarte. Înveseliți de planul lor admirabil, cei doi au făcut amor cât au putut de des şi, grație robusteții curvei, nu le-a luat mult timp să umple din nou oraşul de locuitori. Din cea mai fragedă pruncie, odraslele lor erau avertizate asupra urmărilor cumplite ale iubirii, atât pe plan personal, cât şi social. Oamenii erau obligați să lase fanteziile romantice deoparte, se hotărâse segregarea sexelor şi toate căsătoriile erau aranjate. Sexul însuşi, care întreține focul din inimă şi pe cel din vintre, era permis doar cu scopul procreării sau în timpul celor trei nopți de carnaval, când era închiriată o trupă de prostituate şi prostituați dintr-un oraş vecin, cărora li se cerea să satisfacă poftele localnicilor. Fireşte că, după asemenea întâlniri sporadice, mai erau câte unii care dispăreau în ceață. Călugărul şi curva, incredibil de bătrâni acum, dar încă deținând controlul absolut, au declarat

ilegale toate aceste dispariții şi au confiscat proprietățile celor în cauză.

I-am întrebat despre stricteța acestor legi şi i-am asemănat cu puritanii care-şi făceau de cap la mine-n țară. Nu auziseră de puritanism, dar ideea de a bandaja mădularul bărbătesc aşa încât să fie constrâns la nemişcare li s-a părut foarte inspirată. Partea religioasă, spuneau ei, era lipsită de importanță; însă era imperios necesar să împiedice încă o molimă amoroasă care-ar fi putut mătura oraşul, făcându-i pe harnicii săi locuitori să-şi abandoneze slujbele şi familiile, începând să azvârle cu trandafiri pe la geamuri şi să compună balade.

— După câteva luni de aşa ceva, a zis călugărul, oamenii sunt distruşi.

Apoi mi-a povestit cum fusese data trecută când îi lovise molima. Începuse destul de discret, cu câteva acorduri de chitară la lumina lunii, câteva bilețele de amor la adăpostul întunericului. Apoi primarul se îndrăgostise de o vânzătoare şi împodobise o toaletă din oraş cu însemnul funcției sale. Apoi toți călugării din mănăstire fuseseră prinşi masturbându-se în fața statuii lui Hildegard din Bingen. Au ignorat chemarea la rugăciune de la ora cinci dimineața. De fapt, au ignorat-o atâta vreme, încât bătrânul angajat să tragă clopotele a murit de infarct. La ora opt, bietul de el încă le mai trăgea, ceea ce făceau şi călugării.

Şi mai rău încă e că oamenii de rând, fără să fie înclinați din fire către excentricități, au început să-şi facă ochi dulci şi să moară din dragoste. În fiecare zi se săpau noi şi noi morminte, în versantul dealului. Groparul însuşi a fost atât de lovit de iubire pentru femeia pe care o îngropa, încât a smuls capacul sicriului şi s-a băgat şi el înăuntru. După ore întregi de stăruințe, ai lui şi-au pierdut răbdarea şi au aruncat pământul peste sicriu cu mâna lor. După aceea,

morții au început să fie aruncați în râu şi bineînțeles că toată lumea care rămăsese a murit otrăvită. Mai puțin călugărul, care postea şi bea doar apă sfințită din pivnița mănăstirii, şi târfa, care nu bea apă deloc.

— Oamenii care trăiesc acum aici, mi-a spus el, sunt complet fericiți şi neatinşi de boli. Ar trebui să te stabileşti şi dumneata la noi în oraş. Ți-ar prinde bine.

M-am hotărât să dau târcoale prin împrejurimi şi am mers mai întâi la o dugheană, să cumpăr nişte pâine. Femeia din spatele tejghelei nu zâmbea deloc, cu toate că eu i-am zâmbit cu gura până la urechi. În cele din urmă, femeia mi-a spus:

— E ilegal ce faci. Ar fi bine să-ncetezi.

— Ce anume e ilegal?

— Să te îndrăgosteşti de mine.

— Dar nu mă îndrăgostesc de dumneata.

— Atunci de ce zâmbeşti?

Înainte s-apuc să răspund, a scos o carte şi s-a uitat la litera „Z”, la cuprins. A citit cu voce tare: „Zâmbetul e unul dintre primele simptome ale iubirii. Dacă cineva vă zâmbeşte, puteți fi siguri ca are şi alte intenții”.

— Regret nespus, am zis, cu dinții strânşi.

După aceea, m-am dus să cumpăr o muzicuță şi am avut mare grijă să nu zâmbesc deloc.

— Aveți o chitară mai mică sau o mandolină? am întrebat.

Aş fi putut la fel de bine să cer să se dezgroape oasele Maicii Domnului, într-atât de mânios şi de jignit a părut vânzătorul. I-am explicat că sunt străin, iar el s-a mai înmuiat un pic şi mi-a spus că mandolinele şi chitarele sunt interzise, ca şi viorile. Dar avea o tubă frumoasă, dacă mă interesa. Am refuzat politicos tuba şi am aşteptat alte lămuriri. M-a trimis la muzeul oraşului.

Muzeul era o clădire sumbră. Părea să n-aibă nimeni grijă de el; nu existau nici un ghid şi nici un vizitator. Era un Muzeu al Dragostei. Cum am intrat în încăperea principală, am fost întâmpinat de statuia lui Samson, orb şi înfrânt, înlănțuit de doi stâlpi în palatul opulent al filistinilor. Stând la călcâiul lui şi râzând satisfacută, am găsit-o pe Dalila. Ținea în mâini părul bărbatului.

Am găsit imediat chitarele şi mandolinele renegate. Erau agățate pe un perete, iar sub ele se afla o inscripție necruțătoare, descriindu-le ca pe nişte „INSTRUMENTE ALE DESFRÂULUI ŞI NEBUNIEI”.

În apropiere se afla un buchet de trandafiri roşii, uscați. Un pic mai încolo, arcul şi săgețile lui Cupidon. În nişte cutii de sticlă zăceau inimioare de zahăr învechite, lângă o serie de poeme stângace, lipite de masă. Cel mai trist dintre toate era un cățeluş frumos împăiat, cu o fundă în jurul gâtului. Medalionul spunea aşa: „TE IUBESC”.

Mi-a părut rău să-l întâlnesc, la secțiunea „DEPRAVAŢII ŞI IMORALII ŞI RĂUL PE CARE L-AU FĂCUT”, pe regele nostru Henric, străjuind asupra nefericitelor lui soții.

Din moment ce eram singur, fără nici un gardian care să mă împiedice, m-am cățărat şi am luat o chitară de pe perete. Am suflat praful de pe ea şi i-am încercat corzile. Atârnau, dar nu erau putrede. Le-am acordat cu mare atenție, una câte una, şi am ciupit o coardă mai domoală.

Cântam deja încetişor de ceva vreme, când am observat perechea de picioare din fața mea. Apoi încă una şi încă una. Eram înconjurat de locuitorii oraşului. Nu zicea nimeni nimic şi, dându-mi seama că n-aveam unde să fug, am continuat să cânt. Treptat, cântând ca şi cum ar fi fost în transă, au început să mi se-alăture, iar câțiva chiar şi-au petrecut brațele în jurul mijloacelor însoțitoarelor. Am continuat astfel până când aproape s-a întunecat; atunci, unul dintre

bărbați, un hangiu, a strigat că se ținea o paranghelie şi că trebuia să particip şi eu, continuând să cânt. Am rătăcit prin noapte până la han, iar acolo, una dintre femei a agățat arcul şi săgețile lui Cupidon deasupra barului. A râs – nu ştia ce reprezintă, dar erau interzise şi asta-i plăcea. Cam pe la miezul nopții, când mă gândeam să mă duc la culcare, de-afară, din stradă, au început să se-audă țipete şi bocete. Erau călugărul, pe salteaua lui roşu-închis, şi târfa, pe tronul ei lustruit. Veniseră cu şeful poliției. N-am pierdut nici o clipă şi am şters-o pe fereastră, luând chitara cu mine. Fata mi-a pus în cârcă arcul şi săgețile şi mi-a trimis o bezea.

Mult mai târziu, după câțiva ani, am auzit că în noaptea aceea boala dragostei cucerise din nou oraşul, însă de astă dată nu urmase cursul firesc. Călugărul îi adunase pe toți locuitorii oraşului şi-i avertizase că, dacă nu renunță pe loc la apucăturile lor necurate, vor fi ucişi. Pedeapsa pentru dragoste, le-a amintit el, era moartea. Au votat şi-au hotărât în unanimitate să fie omorâți. Călugărul şi târfa i-au executat până la ultimul şi au rămas singuri. Trebuia s-o ia de la capăt. Plictisiți, s-au urcat în pat.

Când am părăsit oraşul unde dragostea lovea ca o epidemie, m-am întors pe vasul lui Tradescant şi ne-am văzut de drum spre Insulele Bermude. Tradescant voia să umplem vasul de semințe, de păstăi şi de orice alte lucruri exotice care mai puteau fi pe gustul englezilor, bune de cultivat în grădinile noastre. Amândoi speram s-avem mare succes cu noua tactică a altoirii, pe care o deprinseserăm în Franța şi care fusese deja aplicată cu rezultate satisfăcătoare la unii pomi fructiferi.

Altoirea este procesul prin care o plantă, poate fragilă sau necunoscută, e contopită cu un exemplar mai rezistent al aceleiaşi specii şi astfel fiecare profită de celălalt, producând un al treilea soi, fără semințe sau părinți. În felul ăsta, multe

soiuri de fructe au devenit rezistente la boli, iar unele plante au crescut în locuri unde înainte nu izbuteau.

Sunt multe fețe bisericeşti care condamnă această practică, socotind-o împotriva firii, având ca argument că Domnul, care a creat lumea, a făcut flora aşa cum a vrut, şi nu altfel.

Tradescant a fost lăudat în Anglia pentru munca depusă cu cireşii, iar eu pe cireş am învățat prima dată meşteşugul altoirii, întrebându-mă dacă nu-i un meşteşug pe care mi l-aş putea aplica şi mie însumi.

Mama, când m-a văzut încercând răbdător să încrucişez un Polstead Black[8] cu un Morello[9], a scos două exclamații: „Ai putea la fel de bine să ne uneşti pe noi doi, cosându-ne şoldurile la un loc!” şi „Ce sex are monstrul ăla al tău?”

Am încercat să-i explic că pomul va fi tot de sex femeiesc, cu toate că nu se născuse din sămânță, dar a zis că lucrurile de felul ăsta nu au sex şi că până şi ele însele sunt confuze.

— Lasă natura să se împerecheze de capul ei, a zis, sau să nu se împerecheze deloc.

Dar cireşul a crescut, i-am stabilit sexul şi era femeiesc.

Mie mi-ar plăcea să am ceva din Tradescant altoit firii mele, astfel încât să fiu erou, ca el. El va prospera în orice mediu, îşi va umple vasul cu lucruri de preț şi va fi primit cu onoruri, când se va restaura monarhia.

Anglia e o țară de eroi, o ştie şi-un copil de țâță.

Am şters-o de pe corabie imediat după ce-am aruncat ancora, ca s-aduc apă şi să explorez insulele. Tradescant nu protesta niciodată la hoinărelile mele: ştia că voi aduce înapoi ceva care să-mi justifice absența. Şi mai ştia că-mi place să

---

[8] Soi de cireş.

[9] Soi de vişin.

fiu singur, obicei pe care l-am deprins de la maică-mea, care a fost mereu singură.

Pe măsură ce vâsleam către o insulă care nu se arăta prea ospitalieră, am priceput că, atunci când mă gândesc la ea sau când o visez, ea e mereu uriaşă, iar eu sunt mărunțel. Stau în palma ei, aşa cum îşi ține cățeii, şi-i pigulesc fața, nu ştiu de ce. Ea râde şi râd şi eu.

E ca o ecuație matematică, implacabilă şi imposibil de contrazis.

Cred că e posibil ca şi ea să fi fost un copil găsit, cu mult înainte să mă găsească pe mine. Mi-o imaginez pe un mal, într-o sticlă. Sticla e albastră precum cobaltul şi are un sigiliu de ceară peste o cârpă. O femeie care trece pe-acolo o aude scâncind din sticlă, ia cuțitul şi taie sigiliul, iar mama iese, prinzând puteri ca duhul din lampă, făcându-se tot mai mare, până ajunge la statura de-acum. Se oferă să-i îndeplinească femeii trei dorințe şi aruncă sticla în apă, dar acum a uitat toate astea, stă cu câinii şi priveşte fluxul.

Deasupra mea, pescăruşii țâşnesc în batalioane albe, iar înaintea mea, se ivesc stânci înalte. În nordul acestei insule micuțe, se află o întindere de nisip al cărei mijloc e lins de mare ca de o limbă. Îmi voi trage barca pe malul acesta tăiat în două şi voi vedea ce urme de viață sunt pe-aici. Insulele sunt metafore pentru inimi, chiar dacă poeții spun altceva.

Întocmai ca locul acesta sălbatic, nici inima mea n-a fost cercetată de nimeni şi nu ştiu dacă prezintă condiții prielnice vieții.

Încercând să aflu, caut o dansatoare care poate să existe sau nu, deşi nu mi-am dat seama când am pornit în călătoria aceasta. Doar pe parcurs am înțeles care este de fapt scopul ei. Când am plecat din Anglia, credeam că fug de ceva. De nesiguranță şi de confuzie şi, mai ales, de mine. Credeam că pot deveni altcineva cu timpul, altoit pe un material mai bun

şi mai puternic. Şi apoi am văzut că, atunci când fugi de ceva, fugi spre acel ceva. O încercare de a-mi ajunge din urmă sinele iute de picior, care duce o altă viață, altfel.

Eu am pornit în căutare cu barca, dar alții fac călătoria asta fără să se mişte din loc. Când ochii cuiva se arată stinşi, l-ai pierdut. E tot atât de departe de tine ca şi cum trupul i-ar fi purtat cu viteza luminii dincolo de granițele lumii.

Timpul nu are noimă, spațiul şi timpul nu au noimă, în călătoria aceasta. Poți sălăşlui în orice moment din timp, poți să vizitezi orice loc. Mintea poate transforma toate oceanele într-un iaz, într-o singură zi. Sunt oameni care n-au plecat niciodată de unde s-au născut, dar au străbătut lumea-ntreagă. Călătoria nu e liniară, o ia mereu încolo şi-ncoace, contrazice calendarul, ridurile şi liniile corpului. Sinele nu se găseşte în orice moment sau în orice loc, ci poate fi zărit doar timp de-o clipă, la intersecția dintre un anumit moment şi un anumit loc, făcându-se nevăzut pe o uşă care dispare şi ea, cât ai zice peşte.

TEORIA PĂMÂNTULUI PLAT

Pământul e plat şi rotund în acelaşi timp. E limpede. Că e rotund se impune ca o evidență de netăgăduit; că e plat o spune experiența noastră comună, de asemenea de netăgăduit. Globul nu ia locul hărții; harta nu deformează globul.

Hărțile sunt magice. În colțul de jos se află balenele; în partea de sus, cormoranii ce cară peşti cu ochii bulbucați. Între acestea se găseşte o relatare subiectivă a întinderii pământului. Contururi aproximative ale unor țări care pot să existe sau nu, linii roşii punctate, ce marchează drumuri care în cel mai bun caz sunt primejdioase, iar în cel mai rău

caz, deja au dispărut. Hărțile se refac încontinuu, după cum şi cunoştințele noastre par să se extindă. Dar oare chiar se extinde cunoaşterea, sau se aglomerează detaliile?

O hartă îmi poate spune cum să găsesc un loc pe care nu l-am văzut, dar pe care mi l-am imaginat adesea. Când ajung acolo, urmând ascultător harta, locul cu pricina nu e cel pe care mi l-am imaginat. Hărțile, deşi se apropie tot mai mult de realitate, sunt mult mai puțin adevărate.

Iar acum, când mişunăm prin lume cu corpurile noastre mărunte de insecte, ridicăm steaguri şi construim case, se pare că toate călătoriile au fost deja făcute.

Dar nu-i aşa. Împăturiți hărțile şi lăsați deoparte globurile. Dacă le-a desenat altcineva, lăsați-le deoparte, începeți un alt desen cu balene jos şi cormorani sus, iar între cele două extreme identificați, dacă puteți, locurile pe care nu le-ați găsit încă pe celelalte hărți, legăturile care sunt evidente doar pentru voi. Rotund şi plat, aşa cum e, n-a fost descoperit decât în foarte mică parte.

HALUCINAȚII ŞI AFECȚIUNI ALE MINȚII

OBIECTE 1: O femeie caută în geantă şi nu recunoaşte nici unul dintre obiecte. Se grăbeşte să ajungă acasă. Dar unde vine asta? Urmează adresa pe care o are scrisă în portofel. N-a mai văzut niciodată casa asta, şi cine sunt monştrii de copii care devastează grădina? Înăuntru, un bărbat gras îşi aşteaptă cina. Femeia îl împuşcă. La proces, spune că nu l-a văzut niciodată. Era soțul ei.

OBIECTE 2: Un bărbat vizitează un conac celebru. Se abate de la turul cu ghid şi se trezeşte într-o sufragerie liniştită, pe care-o recunoaşte ca fiind a lui. Îşi găseşte pipa

şi cartea pe taburet, acolo unde le-a lăsat. Caută în cabinetul din lemn de nuc, ca să-şi toarne un pahar de Porto. Îşi aminteşte cât de fericit era aici şi nu pricepe cum de ulterior e târât la tribunal şi forțat să plătească o amendă uriaşă pentru c-ar fi nesocotit un Interes Național. Cel mai mult îl intrigă însă unde-i sunt câinii. De obicei, copoii lui stau lângă foc.

TIMP 1: Un tânăr aflat pe remorcherul de salvare al Amiralității, aflat aproape de gura de vărsare a Tamisei, iese pe punte să privească stelele. Colegii lui dorm, bărcile de salvare sunt fixate bine cu scânduri. Lângă el se află un bărbat care-i spune: „Am auzit că-l îngroapă pe rege la Windsor. Au trecut mai bine de-o sută de ani de când Henric a fost lăsat să putrezească acolo, sub un lințoliu de purpură. Lângă el se află Jane Seymour. De-atunci, nici un monarh n-a mai fost îngropat acolo. E un locşor şi pentru Charles”.

Tânărul îl priveşte uimit; el nu cunoaşte nici un rege, ci doar o regină, care e departe de-a fi moartă. Deschide gura să răspundă la această glumă proastă şi descoperă că e față-n față cu John Tradescant. Deasupra lor, velele foşnesc în vânt.

TIMP 2: O maimuțăresc pe fată când iese de la şcoală. Îi urăşte, ar vrea să-i omoare. Îi spun că pute, că e prea grasă, că e prea înaltă. Merge către casă pe malul râului, până la o locuință socială de pe Upper Thames. Traficul o asurzeşte. Urcă treptele până pe Podul Waterloo, ca să vadă cum străluceşte Catedrala Sf. Paul în lumina înserării. Dar nu vede catedrala. Nu vede decât şiruri de stâlpi de lemn şi o ambarcațiune incertă de sondare a apei. Nu mai aude zgomotul traficului, însă urletele câinilor sunt asurzitoare. Îşi vine-n fire, trage câteva şuturi haitei de dulăi şi se înveleşte

mai bine în pătura pe care-o poartă pe post de şal. Pentru o clipă ameţise, îşi pierduse echilibrul, dar nu, e acasă, ca întotdeauna. Îşi vede coliba. Râde şi vântul îi şuieră prin găurile dintre dinți. Îl va găsi pe Jordan aşteptând-o. Nu e nevoie să-l vadă ca să ştie că e acolo.

MINCIUNI 1: Nu există decât prezentul şi nimic altceva de care să ne amintim.

MINCIUNI 2: Timpul e o linie dreaptă.

MINCIUNI 3: Diferența dintre trecut şi viitor e că unul a avut loc deja, iar celălalt, nu.

MINCIUNI 4: Nu putem fi decât într-un singur loc, la un moment dat.

MINCIUNI 5: Orice propoziție care conține cuvântul „finit” (lumea, universul, experiența, noi înşine...).

MINCIUNI 6: Realitatea ca fiind un lucru asupra căruia se poate cădea de acord.

MINCIUNI 7: Realitatea ca adevăr.

În siguranță, bine şi protejat. Aşa îl voiam pe Jordan. Când a plecat de lângă mine, am fost mândră şi îndurerată, dar apa mi-l dăruise şi am ştiut că apa îl va cere înapoi.

O vreme mi-am dus traiul mai departe, crescându-mi câinii şi hoinărind prin Hyde Park, ca să mă fălesc cu ei în lupte. Puritanii voiau să mă lipsească şi de asta; ei se gândeau că un parc trebuie să fie un loc pe unde să te plimbi, nu unde să ai aventuri şi să-ți câştigi traiul. Eu mă gândesc că oamenii pot să se plimbe oriunde, dar le lipsesc alte distracții, mai ales acum, după ce moartea regelui a făcut ca viitorul să fie o mare necunoscută. Acum viitorul e sălbatic şi ne aşteaptă ca o fiară în bârlog.

De dragul lui Jordan şi al lui Tradescant şi în amintirea regelui, m-am hotărât să-i scuip pe puritani ori de câte ori îi văd şi să port în păr panglici strălucitoare, în culori tari, de câte ori aveam ocazia să trec pe lângă vreo biserică de-a lor. Mulți m-au atacat, stârniți de insolența mea, şi majoritatea celor care-au făcut-o sunt morți. Fiind miloasă – calitate pentru care sunt renumită –, pe unul sau doi i-am lăsat în viață, schilodiți.

Într-o noapte, pe când plecam din Hyde Park, acoperită toată de rumeguş, de ziceai că-s o vacă spânzurată, pregătită de tranşat, din întuneric a ieşit un bărbat care mi s-a adresat cu „doamnă”. Am avut dintotdeauna o slăbiciune pentru oamenii bine-crescuți, aşa c-am ascultat politicos, cu capul plecat, şi am acceptat să-l însoțesc la o casă de rugăciune. Spunea că e vorba de libertatea noastră, a tuturor.

Casa de rugăciune, un han mizerabil de pe câmpurile Blackfriar, era deja plină când am ajuns acolo, cu tot cu dulăii mei. Am vărsat peste ei un butoi de apă, ca să-i readuc în simțiri pe cei mai grav răniți şi mai plini de sânge, apoi am stat liniştită în timp ce un bărbat purtând straiele Domnului ne-a îndemnat să ne rugăm şi apoi să ne gândim la două pasaje din Vechiul Testament.

Ne-a spus că „Să nu ucizi” este o dogmă a credinței noastre, dar trebuie să cunoaştem şi cealaltă față a Legilor lui Moise: „Ochi pentru ochi şi dinte pentru dinte”.

M-au pasionat dintotdeauna aceste contradicții şi mă aşteptam la o limpezire a înțelesului lor. Predicatorul a spus mai departe că pentru noi, ca monarhişti, răzbunarea regelui ucis era o chestiune imperioasă, totuşi nu puteam încălca Legile Sfinte.

În acest punct m-am înroşit, căci eu le încălcasem adesea.

— Aşadar, trebuie să mergeți neştiuți şi să le scoateți ochii duşmanilor, când dați de ei, şi să-i lipsiți de dinți, dacă au. Asta înseamnă împlinirea poruncii Domnului.

Eram foarte surprinsă de această idee şi nu puteam decât să mă întreb cum de mie nu-mi dăduse prin cap până acum. E mare lucru să fii învățat şi, astfel, capabil să interpretezi Scripturile.

Am căzut de acord să ne întâlnim la fiecare lună nouă şi lună plină, ca să ne îmbărbătăm unii pe alții, cum făceau discipolii din vechime.

N-aveam prea mult de mers până acasă, deci nici că m-aşteptam să am aşa curând ocazia să-mi exercit chemarea. Auzind un cal în spatele meu, m-am tras la o parte, dar nu suficient de repede cât să evit atingerea unui bici. M-am întors furioasă şi am văzut că pe cal era un babalâc cu fața ca pielea de ghete, ciupită de vărsat, ba şi încet la minte pe deasupra, îmbrăcat în straie cenuşii şi cu un guler de dantelă lat, prea mare pentru a mai părea modest. L-am tras jos de pe cal şi i-am scos ochii din orbite cu degetele, ca pe două dopuri, apoi, forțându-l să deschidă gura, cum fac cu câinii mei când le rămâne un os de pui în gât, i-am şubrezit dinții cu o lovitură de călcâi şi, curând

dup-aceea, i-i scosesem pe majoritatea şi-i strânsesem în batista lui.

Până s-a făcut lună plină, m-am purtat galant, credeam eu, şi m-am dus la întâlnire ca s-aud poveşti despre stricăciuni şi răzbunări. M-am mirat când am văzut că nu adusese nimeni trofee, ca mărturii ale faptelor sale bune, aşa că, în chip de încurajare, mi-am răsturnat sacul cu odoare pe podea. Aveam o sută nouăşpe ochi, lipsindu-mi unul din cauză că un bărbat mai pierduse unul înainte, şi peste două mii de dinți.

Câțiva dintre cei aflați în sală au leşinat pe loc, iar predicatorul m-a rugat să fiu mai puțin zeloasă în următoarele două săptămâni sau, dacă asta nu se putea, măcar să-mi las sacul acasă.

Am fost dezamăgită; el nu ne impusese nici o normă şi mi se părea că tot zelul meu nu făcea decât să compenseze leneveala altora.

N-am mai rămas la gustări. Am pornit-o de una singură şi am dat ochii de mâncare câinilor, iar dinții i-am păstrat ca să-mi asanez patul umplut cu măcriş de baltă. Mă hotărâsem să continui de una singură sabotajul, asta până când am fost abordată din nou de prostituata din Spitalfields, pe care n-o mai văzusem de şapte ani. Era mai bătrână şi frumusețea îi cam pălise, dar pe trupul ei încă se mai citea disciplina cerută de această îndeletnicire. Părea agitată şi m-am întrebat ce voia de la mine.

Se făcea că ea şi surorile ei, căci aşa le numea, se apucaseră să-i lichideze pe puritanii care treceau pragul bordelului. Asta nu era greu – ce le neliniştea era cum să scape de cadavre. Nu aveau încredere să ceară ajutorul unui bărbat, iar mormanul de hoituri din beci era deja atât de mare, că se temeau să nu izbucnească ciuma. Mi-au cerut ajutorul. Eram suficient de puternică.

Eu umblam singură încă de când plecase Jordan, neavând prea multe şanse de a-mi găsi companie. Mi se părea că şi bărbații, şi femeile au vorba vicleană, iar când se freacă de tine şi torc prietenoşi, coc de fapt altceva, un plan care să fie în avantajul lor. Am avut destul de suferit de pe urma inimii mele naive, iar acum sunt prudentă în fața linguşirilor şi a vorbelor mieroase.

M-am hotărât s-o ajut fiindcă-mi vorbise deschis şi fiindcă, pentru mine, trupurile nu înseamnă nimic, nici vii, nici moarte. Aş plânge pentru câinii mei şi pentru băiatul meu, dar restul n-au decât să crape.

Bordelul era un loc tare întortocheat. Când am ajuns la uşă, s-a ridicat un vizor de lemn şi o pereche de ochi scrutători ne-a poftit înăuntru. Din odăi se auzeau țipete de durere şi disperare, ca-n Iad. Mi s-a părut ciudat să-i imiți astfel pe cei osândiți, mai ales după ce-am reuşit să trag cu ochiul într-o încăpere şi am văzut un bărbat gol, cu excepția măştii pe care-o purta pe față, căruia i se aplica un fier încins pe fese. Femeia care-i împingea fierul înroşit în carne nu era mai înaltă decât o copilă şi, din spate, chiar părea o copilă, deşi mi s-a spus că trecuse binişor de şaizeci de ani. Când s-a întors, am văzut că avea fața zbârcită şi peticită şi buzele albe.

— Grăsime de porc, a zis complicea mea. E dată peste tot cu grăsime de porc, dar buzele şi le-a dat cu untură, ca să le facă albe.

Am întrebat-o de ce.

— Bărbatul de colo e crescător de porci. Iubeşte porcii, dar nevastă-sa nu-l mai lasă să-şi vâre mădularul în dosurile lor. Aşa că vine la noi şi-l pedepsim pentru păcatele lui. Uite!

M-am uitat pe vizor şi am constatat că bărbatul fusese însemnat ca porcii aflați în rut. Gemea de durere, dar când

femeia cea pitică l-a întors cu fața, cu ajutorul furcii sale încă fierbinți, avea mădularul înfoiat şi întărit de poftă. Am auzit un grohăit şi în încăpere a fost târât un porc, înnebunit de frică. Bărbatul a sărit pe el şi, ținându-l strâns între picioare, şi-a continuat plăcerea cu împunsături adânci; în acest timp, pitica încălzea din nou fierul.

— Şi asta e metoda obişnuită de a-i satisface? am întrebat eu.

— Nu există o metodă obişnuită, a zis. Nu există decât metode neobişnuite. Aceşti bărbați sunt aleşii Domnului, nu ştii? Sigur că aleşii Domnului au dreptul la desfătare! Apoi a izbucnit într-un hohot oribil şi mi-a spus că bărbatul acela era un mare susținător al lui Cromwell şi că avea să fie mort până dimineață.

— Deci vă îngrijiți doar de puritani?

— Ne îngrijim de cei care au nevoie de noi. Nu le-ai văzut găurile din cearşaf?

Am spus că nu le văzusem, dar auzisem de ele de la nevasta pastorului meu, Popa Scroggs.

— Nu ducem lipsă de popi aici, a spus. Ia te uită!

M-a condus la o altă uşă şi am privit pe vizor. Pe un pat scund, o femeie era penetrată în poziția obişnuită, dar deasupra bărbatului mai era un bărbat, care se prinsese ca un gândac de o plută şi-şi făcea de lucru pe la spate.

— Cât de greu trebuie să-i fie femeii aceleia! am strigat şi, exact în acea clipă, cei doi bărbați s-au ridicat şi au început să se îmbrățişeze şi să-şi întindă unul altuia pe față secrețiile.

Atunci i-am recunoscut.

— Sunt Popa Scroggs şi Vecinu' Firebrace!

Prietena mea mi-a pus mâna la gură şi m-a tras într-o încăpere separată, unde ne fuseseră pregătite prăjituri. I-am explicat de unde-i ştiam pe paraziții ăştia fără pic de căință şi

am întrebat-o dacă i-aş putea cere o favoare, în schimbul efortului depus cu cadavrele.

Ea a spus că da, iar următoarea dată când Popa Scroggs şi Vecinu' Firebrace au vizitat bordelul din Spitalfields, iată ce s-a întâmplat...

Era o noapte frumoasă, luna se vedea printre nori, vremea era caldă. Îmi petrecusem ultimele câteva zile construind o tăblie fixată în perete. M-am legat de ea pe partea ascunsă vederii şi am aşteptat să-mi vină muşteriii.

Scroggs a intrat primul, purtând o cămaşă de noapte purpurie. Apoi Firebrace, într-un soi de togă. Aveau să se joace de-a Cezar şi Brutus înaintea disputei. Neputând să mă stăpânesc, am aşteptat cât să văd mădularul monstruos al lui Firebrace ridicându-i-se pe sub fuste, apoi mi-am făcut vânt în cameră şi am închis tăblia. Ambii bărbați au chițăit şi s-au arătat foarte uimiți, dar nu şi-au putut da seama că sunt eu, văzând doar un uriaş îmbrăcat în călău. Platforma mea era un eşafod, iar pe el aveam un butuc pe care-l cioplisem singură. Toporul îl ascuțisem cu doar o oră mai-nainte. Încă mai sclipea la lumina lumânării.

— *Vin să-l îngrop pe Cezar, nu să-l laud*[10], am spus, citând dintr-o piesă al cărei nume nu mi-l mai amintesc.

Cei doi au râs nervos, iar Firebrace a zis că el nu plătise pentru nici o distracție suplimentară.

— Atunci, poți să plăteşti acum, am spus eu, coborând de pe tăblie şi legănându-i toporul prin fața ochilor. Am ratat intenționat, dar astfel au avut ocazia să vadă cât de ascuțit era obiectul, căci tăiase patul în două.

---

[10] Replică din tragedia *Iuliu Cezar*, de William Shakespeare, traducere de Dan Duțescu şi Leon Levițchi, *Shakespeare. Antologie bilingvă,* Editura Ştiințifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1964.

— Vă rog, continuați-vă distracția. Le-am făcut un semn grațios.

Scroggs s-a întins după clopoțel, dar în acel moment am tăiat şnurul, împreună cu degetul lui cel mare. N-am mai pomenit atâta agitație şi urlete pentru o rană atât de măruntă!

Firebrace, care nu era deloc loial, ci cât se poate de asemănător trădătorului Brutus, a încercat să sară pe geam, dar i-am tăiat repejor piciorul şi l-am lăsat să țopăie în cerc şi să cerşească îndurare.

Mi-am scos masca, să vadă cine sunt.

— Părinte Scroggs, treci pe buştean, dacă eşti amabil!

N-a fost amabil, aşa că n-am avut încotro şi a trebuit să-l imobilizez, ca să-l leg de belciugele pe care le adăugasem prevăzătoare, în caz de purtare mişelească.

— Gândeşte-te la rege, i-am spus, care-a stat cu capul pe buştean ca un miel la tăiere şi n-a scos nici măcar un cuvânt.

Apoi, fără prea multă tevatură, că doar nu-s călău, i-am tăiat capul dintr-o singură mişcare şi i-am împins trupul de pe buştean cu piciorul.

În acest răstimp, Firebrace scâncea într-un colț şi-şi mânjise toga cu excremente.

— Ce privelişte! am rânjit eu. Îți plângi oare piciorul? Hai că ți-l aduc înapoi!

I-am adus piciorul de lângă fereastră şi i l-am oferit, dar el nu făcea decât să se căineze şi mai jalnic, implorându-mă să-l cruț.

— N-am cum să te cruț, am spus. Căci prefer să-i cruț pe toți cei cu care te-ai mai întâlni, dac-ai rămâne-n viață. Apoi l-am ridicat de gât, aşa cum un terier ridică un şobolan, şi i-am dat drumul pe butuc, fără simțire. A fost mai bine pentru el că rămăsese fără simțire, fiindcă ascuțişul

toporului meu se cam tocise, aşa c-am fost nevoită să lovesc de două ori până să-i despart complet capul de trup.

Odată ce mi-am terminat treaba, am deschis uşa, iar o mulțime nerăbdătoare de domni binevoitori s-a năpustit înăuntru, abia aşteptând să se distreze cu rămăşițele acestea.

Am privit în urmă şi am văzut că unul deja îl poseda pe Scroggs, pe ce mai rămăsese din pat. Îl încălecase din spate, în timp ce săruta cu pasiune capul desprins de trup.

M-am dus la cişmeaua unde-mi spălasem cândva trupul şi toate hainele de pe mine de dragul iubirii, mi-am dat jos zdrențele şi m-am înmuiat corespunzător. Nu voiam să rămână pe trupul meu nici urmă din perechea aceea de stricați. După ce m-am curățat, am plecat goală până acasă şi mi-am ars hainele, pe un rug micuț. Nu m-a zărit nimeni. Precum îngerii, pot să mă fac nevăzută când am ceva de făcut.

NATURA TIMPULUI

Experiența mea în privința timpului se aseamănă în mare parte cu experiența mea în privința hărților. Plat, se mişcă într-o linie mai mult sau mai puțin dreaptă de la un punct la altul. A fi în timp, într-un prezent continuu, înseamnă să te uiți la o hartă fără să vezi dealurile, formele şi ondulațiile, ci doar platitudinea ei. Nu percepția dimensiunilor, ci doar

sentimentul suprafeței. Să te gândeşti la timp e mai amețitor şi mai abrupt.

Să te gândeşti la timp e ca şi cum ai roti globul într-o parte şi-n alta şi ai vedea că toate călătoriile există simultan, că a te afla într-un loc anume nu înseamnă a nega existența altuia, chiar dacă celălalt loc nu poate fi simțit sau văzut, conform criteriilor noastre obişnuite de a crede.

Să te gândeşti la timp înseamnă să admiți două contrarii: că viețile noastre exterioare sunt guvernate de anotimpuri şi de ceas; că viețile noastre interioare sunt guvernate de ceva mult mai puțin ordonat – de un impuls fantezist care sfidează legile timpului zilnic şi care ne permite să ignorăm granițele dintre aici şi acum şi să trecem ca fulgerul de-a lungul bobinei timpului pur, adică prin cercul universului şi tot ceea ce conține sau nu conține el.

În afara regulilor timpului obişnuit, a nu fi este la fel de exact ca a fi. Nu putem vorbi despre tot ceea ce conține universul, pentru că, dac-am face acest lucru, ar însemna să-l definim în chip finit, iar noi ştim într-un fel, deşi nu poate fi demonstrat, că este infinit. Aşa că ceea ce universul nu conține este la fel de important pentru noi ca ceea ce conține. Va veni o clipă (deşi, bineînțeles, nu va dura doar o clipă) când vom şti (deşi a şti nu va mai fi separat de a fi) că facem parte din tot ceea ce am întâlnit şi că ceea ce am întâlnit făcea deja parte din noi.

Până acum, religia a descris acest lucru mai bine decât ştiința, dar mai nou fizica şi metafizica par să spună acelaşi lucru. Lumea este plată şi rotundă, nu-i aşa? Visăm să călătorim în timp înainte şi înapoi, deşi folosirea cuvintelor *înainte* şi *înapoi* înseamnă de fapt să transformi visul într-un nonsens, pentru că asta presupune faptul că timpul este liniar, iar dacă lucrurile ar sta aşa, atunci n-ar mai putea fi vorba de nici o mişcare, ci doar de o progresie. Dar noi nu

trecem prin timp, ci timpul trece prin noi. Spun asta pentru că trupurile noastre fizice au un interval natural de deteriorare, ele sunt piese de unică folosință ce se sfărâmă în jurul nostru. Pentru toți, acest lucru este o surpriză. Deşi îl vedem la părinții şi la prietenii noştri, suntem tot timpul surprinşi când ni se întâmplă nouă. Chiar şi cei mai prozaici dintre noi îşi trădează credința în viața interioară de fiecare dată când spun „corpul meu” în loc de „eu”. Îl resimțim ca pe o parte esențială din noi, dar deloc ca făcând parte din ceea ce suntem. Limbajul e întotdeauna cel care ne trădează, el spune adevărul atunci când vrem să mințim şi se dizolvă în ceva inform atunci când ne dorim cel mai mult să fim exacți. Aşa că nu putem să ne mişcăm înainte şi-napoi în timp, dar putem experimenta acest lucru altfel. Dacă timpul este prezent etern, nu există nici un motiv pentru care nu am putea să ieşim dintr-un prezent şi să păşim în altul.

Viața interioară ne spune că suntem mai mulți, nu unul singur, şi că existența noastră este de fapt formată din nenumărate existențe, ce se țin de mână întocmai ca omuleții decupați de hârtie, dar, spre deosebire de omuleți, aceste existențe nu se termină niciodată. Atunci când spunem „Am mai fost aici înainte”, poate că de fapt vrem să spunem „Sunt aici acum”, dar într-o altă viață, în alt timp, făcând altceva. Viețile noastre ar putea fi îngrămădite una peste alta ca farfuriile pe brațul unui ospătar. Doar cea din vârf se vede, dar restul sunt acolo şi le descoperim din greşeală.

Viața noastră interioară de timp pur curge lent sau rapid, în funcție de conductivitatea noastră. Întocmai cum anumite metale şi aliaje, atunci când sunt răcite cum trebuie, conduc electricitatea fără să genereze nici un fel de căldură şi, astfel, fără să piardă nici un pic din energia pe care-o poartă, la fel şi anumiți oameni ar putea fi superconductori de timp. Pe lângă faptul că resimt timpul aşa cum facem toți în mod

obişnuit, ei îl pot trăi ca pe o dimensiune mai mare, care conține totul, şi pot fi astfel în contact cu mult mai mult decât prezentul. Artiştii şi predicatorii sunt, în limbajul ştiinței, superconductori.

Conductivitatea noastră e determinată, probabil, de o capacitate dobândită sau înnăscută de a muta prim-planul în planul al doilea, aşa încât limbajul cotidianului să nu ne mai consume energia. Călugării şi firile contemplative au încercat să atingă acest nivel prin retragerea din lume – concentrare absolută, concentrare ca în transă, de asta e nevoie. Pasiune, delir, meditație, chiar şi ieşiri din corp sunt cuvinte pe care le folosim ca să descriem condiția intensificată a superconductivității. Cu siguranță e adevărat că un criteriu al adevăratei arte, pentru a o deosebi de falsurile viclene, este capacitatea ei de a ne duce acolo unde a fost şi artistul, într-un alt loc, unde scăpăm de problemele gravității. Când suntem atraşi de artă, suntem scoşi din noi înşine. Nu mai suntem constrânşi de materie, materia a devenit ceea ce şi este: spațiu gol şi lumină.

Spațiu gol şi lumină. Pentru noi, spațiu gol înseamnă spațiu golit de oameni. Marea de un albastru-întunecat noaptea, întinsă pe o boltă aflată sub bolta cerului, albastru-întunecat şi bătut cu stele de argint care nu trebuie lustruite niciodată. Arctica, unde zăpada albă e albul nimicului şi sfidează concentrarea ochiului. Păduri şi jungle şi cascade care mugesc căzând în hăuri stâncoase. Deşerturile ca un foc clocotind. Picturile ne arată cum ne afectează lumina, căci a trăi în lumină înseamnă a trăi în timp şi a nu fi conştient de asta decât în lucrurile cele mai evidente. Picturile sunt lumină surprinsă şi ținută captivă ca un duh într-o lampă. Energia e prinsă în capcană pentru totdeauna, concentrată, nereuşind să se împrăştie.

Natura moartă e viața dansând. Viața dansândă a luminii.

PICTURI 1: „Vânătoare în pădure”. O pădure, noaptea. Bărbați în tunici colorate, călare pe cai aprigi. Câini lătrând. Alunecând din depărtare în depărtare, călăreții se fac tot mai mici şi dispar. Uccello. Descoperirea perspectivei.

Când am văzut pictura aceasta, m-am concentrat la început asupra figurilor din prim-plan, iar pe celelalte nu le-am observat decât treptat, unele fiind atât de estompate, încât cu greu le puteai remarca.

Şi viața mea e la fel; sau, mai bine zis, viețile mele. În cea mai mare parte, nu văd decât detaliile cele mai evidente, prezentul, prezentul meu. Dar uneori, printr-o iluzie optică, văd ceva mai mult. Văd nenumărate vieți care există simultan şi care dispar încet-încet în spatele copacilor.

TIMP 4: Oare copilăria mea chiar s-a-ntâmplat? Trebuie să cred că da, deşi n-am nici o dovadă. Mama spune că s-a-ntâmplat, dar ea e închipuită, mincinoasă şi criminală, deşi nimic din toate astea nu m-ar face să n-o mai iubesc. Îmi amintesc unele lucruri, dar şi eu sunt închipuită şi mincinoasă, deşi deocamdată n-am ucis pe nimeni.

Mai sunt şi alții pe care-aş putea să-i întreb, dar nu i-aş crede nici la tribunal. I-aş putea crede atunci într-o chestiune şi mai serioasă? Va trebui să presupun c-am avut copilărie, dar nu pot să presupun c-am avut-o pe cea de care-mi amintesc.

Toată lumea îşi aminteşte lucruri care nu s-au întâmplat niciodată. Şi e un fapt bine cunoscut că oamenii uită de obicei lucruri care s-au întâmplat. Fie suntem cu toții închipuiți şi mincinoşi, fie trecutul nu are nici un contur

precis. Am auzit oameni spunând că suntem modelați de copilărie. Dar de care dintre ele?

Astăzi dădeam ocol insulei, când am nimerit într-o groapă plină cu pantofi de balet uzați. Satinul era pătat şi ros în locul unde stau degetele mari. Am mers pe cărarea ce ducea de la groapă, peste un deal mic, până la o creastă plină de pietre albastre. După ceva timp, am ajuns la o casă arătoasă, care nu prea se potrivea cu sălbăticia dimprejur. Am tras de clopoțelul de la uşă, dar n-a răspuns nimeni. Hotărât să dau de capătul enigmei, m-am cățărat pe un perete al casei şi am reuşit să intru pe o fereastră dublă de la etaj. Înăuntru, camerele aveau podele de lemn şi nu erau mobilate, însă fiecare avea un şemineu şi, din fiecare şemineu, o mână de tăciuni sau o pălălaie năprasnică încălzea camerele.

După o vreme, am auzit un fel de muzică, deşi nu semăna cu nici o muzică din cele cunoscute, şi am urmărit sunetul până am ajuns la o uşă dublă, ce părea zăvorâtă. Deasupra uşii se găsea un ochi de geam şi, cățărându-mă cu grijă, am reuşit să-mi țin echilibrul pe clanță şi să cercetez încăperea.

Am rămas uimit de ce-am văzut.

Păreau să fie zece puncte luminoase ce se învârteau pe podea, iar dinspre aceste ființe venea sunetul pe care-l auzisem. Era armonios, însă nemuzical. Abia le puteam privi, din cauza luminozității, iar tonul, deşi nu era neplăcut, îmi rănea auzul. Era prea bogat, prea puternic ca să fie muzică.

Atunci am văzut o tânără, învârtindu-se ca un opt printre lumini şi modelând lumina cu mâinile aşa cum modelează un olar lutul pe roată. În cele din urmă, s-a retras şi am văzut cum lumina alcătuieşte, pe rând, un cap, mâini şi picioare. Tot mai încet, sunetul se stingea odată cu lumina, până când

pe podea au rămas zece femei, cu pantofii găuriți şi cu trupurile leoarcă de transpirație.

Am căzut de pe clanță.

Când mi-am venit în simțiri, mă aflam într-o încăpere mult mai mică şi mă odihneam pe un scaun, lângă şemineu. În fața mea, atentă şi zâmbitoare, se găsea femeia pe care o văzusem prima dată la cină – cu ani în urmă, mi se părea, sau cu doar câteva zile.

— Mă numesc Jordan, am spus.

AMINTIRE 1: Scena pe care tocmai am descris-o se poate desfăşură în viitor sau în trecut. Fie am găsit-o deja pe Fortunata, fie urmează s-o găsesc. Nu pot fi sigur. Fie mi-o amintesc, fie încă mi-o imaginez. Dar e şi ea, undeva în grila timpului, o coordonată, ca şi mine.

— Mă numesc Fortunata, a zis ea. Iată primul lucru pe care l-am văzut. Era iarnă. Pământul devenise tare şi alb. În tufişuri încă mai erau trandafiri târzii, sălbatici şi roşii, iar laurul era verde-închis, cu fructe roşu-aprins. Ningea în fiecare zi, în valuri dese de zăpadă care ştergeau urmele ce veneau sau plecau dinspre casă, făcându-ne să credem că la noi nu venea nimeni şi nici nu venise vreodată. Într-o zi, pe pervaz mi s-a aşezat un prihor şi s-a scufundat imediat. L-am dezgropat cu o linguriță şi a zburat, cu zăpada căzându-i de pe aripi ca nişte cătuşe. Fiindcă zăpada era atât de înaltă, estompa toate zgomotele pe care le făceam, iar noi ne furişam prin casă ca nişte călugărițe care au depus jurământul tăcerii, schimbând doar priviri şi surprinzându-ne una pe alta în grădină, unde ne mişcam încet, fiecare pas remodelând movilele de zăpadă ca dunele de nisip.

Pe măsură ce se făcea tot mai frig, iar zăpada se întărea, am sculptat în ea statui, închipuind scene din Biblie şi pe eroii greci.

Era iarna căsătoriei noastre, a surorilor mele şi a mea. Urma să ne căsătorim toate douăsprezece în aceeaşi zi. În ziua de Anul Nou, în rochii roşii ca sângele, cu părul negru despletit.

Ne-am hotărât să construim o biserică în grădină. Am clădit-o din gheață, ne-am tăiat degetele în ea, iar sângele a pătat zăpada aşa cum trandafirii roşii pătau tufişurile. Am lucrat fără să vorbim, oprindu-ne doar de două ori pe zi, să mâncăm, şi împrăştiind întunericul cu torțe, ca să putem continua să muncim, din cauza timpului scurt. În ziua dinaintea ceremoniei, era gata. În noaptea dinainte, ultima noastră noapte împreună ca surori, am dormit, ca întotdeauna, într-un şir lung de paturi, sub aşternuturi şi pături albe ca cei adormiți în zăpadă. Din încăperea aceasta, în trecut, zburaserăm către un oraş de argint care nu cunoştea nici zi, nici noapte, iar în acest oraş dansaserăm cu însuflețire, fără să ne gândim la zorii zilei din locul în care trăiam.

Când au venit zorii, în ziua nunții noastre, ne-am pus rochiile roşii şi ne-am despletit părul, iar când am fost gata, am încuiat ferestrele uriaşe care ne fuseseră calea spre libertate şi am purces în şir din dormitor, pe scările de marmură, până la biserica înghețată. Ne-am căsătorit una câte una sub ramuri de vâsc, dar când a venit rândul meu, eu fiind ultima, mi-am privit viitorul soț, pe prințul mezin care ne urmărise în secret şi ne dăduse de gol, şi nu l-am vrut.

În ultima clipă, l-am împins cu putere şi am fugit din biserică, printre invitații ce căscaseră gurile ca nişte peşti uriaşi.

Am luat o barcă şi am navigat în jurul lumii, câştigându-mi traiul ca dansatoare. În cele din urmă, am venit aici şi am construit această şcoală. Nu-mi fac niciodată reclamă. Oamenii mă găsesc fiindcă vor să mă găsească, aşa cum m-ai găsit şi tu.

— Ți-am cunoscut surorile, am spus, şi i-am povestit cum trăiau toate din nou împreună şi cum divorțase fiecare.

Dar povestea pe care mi-au spus-o ele despre tine nu e aceeaşi. Că ai fugit, da, dar şi că ai zburat şi ai mers pe o sârmă întinsă de la turla bisericii, până la catargul unui vas ancorat în golf.

A râs. Cum să fie posibil aşa ceva?

— Dar, i-am spus, cum să fie posibil să zbori în fiecare noapte de la fereastră către un oraş vrăjit, când nu există astfel de locuri?

— Nu există astfel de locuri? a zis ea, iar eu am tăcut, neştiind ce să răspund.

MINCIUNI 8: N-a fost acela primul lucru pe care l-a văzut, cum să fie primul? Nici noaptea de pe câmpul învăluit de ceață n-a fost primul lucru pe care l-am văzut eu. Dar, înainte de ele, eram precum cei ce visează şi trec prin viață ca un şir de umbre. Aşadar, ce v-am spus e adevărat, chiar dacă nu este.

Înainte de marile zăpezi şi de câmpurile de gheață despre care ți-am vorbit, surorile mele şi cu mine ne luam zborul de la geam în fiecare noapte şi dansam în oraşul de argint, care părea mişcător. Oraşul însuşi dansa. Aveai senzația că te afli pe un vapor, că eşti aruncat dintr-un colț în altul de valurile săltărețe.

La început, nu dansa nimeni în oraş. Oamenii îşi plăteau dările, îşi creşteau copiii, mâncau şi dormeau, la fel ca toată lumea. Dar asta era pe vremea când oraşul era şi el ca toate oraşele din lume şi părea să stea pe loc. Sigur că unii oameni mai deştepți ştiau că pământul se mişcă încontinuu, dar, din moment ce nu simțeau mişcarea, o ignorau.

În miezul verii, când soarele ce stătea să apună însângera cerul albastru, colorându-l în portocaliu, a început mişcarea. La început n-a fost decât un tremur, apoi un salt, şi toată lumea a alergat să-şi strângă argintăria şi să-şi lege câinii.

În timpul nopții, salturile au continuat şi, cu toate că nimeni nu pățise nimic, doctorul oraşului a emis un avertisment scris în care recomanda tuturor celor care aveau dinți falşi să şi-i scoată, ca nu cumva să se înece cu ei. Cei mai prudenți au aplicat recomandarea şi meşelor sau membrelor false, aşa că pivnițele primăriei s-au umplut rapid de piese umane de schimb.

Pe măsură ce săptămânile treceau şi devenea limpede că fierberea de sub pământ nici nu încetase, nici nu se înrăutățise, câțiva cetățeni curajoşi au luat inițiativă şi au înşirat frânghii de colo-colo, ca să-şi poată vedea de treburi. În timp, toți oamenii au început să se adapteze noilor

împrejurări săltărețe şi s-a descoperit că cea mai bună metodă de a aborda problema era să se balanseze deasupra ei. Frânghiile nu mai erau folosite ca sprijin, ci ca pasarele şi drumuri şi toată lumea, inclusiv cei care-şi îngrămădiseră membrele în beciul primăriei, a învățat acrobații. Purtau umbrele colorate, care-i ajutau să-şi țină echilibrul, şi mergeau cu pantofi uşori, de casă, către destinațiile lor obişnuite.

Au trecut câteva generații şi nimeni nu-şi mai amintea că oraşul fusese ca oricare altul sau că, în mod obişnuit, se trăia pe pământ. Casele se construiau în copaci, iar păsările, dezgustate de această invadare a intimității lor, urcaseră tot mai sus, croncănind şi ciripind de pe marginile norilor.

Cum pentru oameni devenise firesc să-şi petreacă viața suspendați, mersul li s-a transformat în salturi, iar salturile în dans, aşa că nimeni nu se mai obosea să meargă la pas, dacă se putea preschimba într-un punct luminos.

Apoi a avut loc un accident.

O fetiță mergea spre casă pe o frânghie alunecoasă şi terfelită, a făcut un pas greşit şi a căzut în gol. Toată lumea care a văzut scena a urlat îngrozită, dar fata nu a căzut lată la pământ, ci a plutit.

După câteva experimente simple, a devenit clar că oamenii care abandonaseră gravitația fuseseră, la rândul lor, abandonați de ea. Toată lumea s-a bucurat nespus, iar din ziua aceea nimeni nu şi-a mai bătut capul cu podelele sau cu căzutul din copaci, deşi se credea că e totuşi nevoie să-ți faci tavan la casă, ca să ai unde s-agăți candelabrul.

Acum ți-am spus povestea oraşului, care decurge logic, fiecare piesă se potriveşte lângă celelalte în chip firesc. Convinsă că ceva atât de credibil trebuie să fie crezut, voi continua povestea vizitelor noastre nocturne în oraş cu împrejurările triste ale dării în vileag...

Oraşul, eliberat de legile gravitației, a tot urcat vreo trei mii de metri, până când a ieşit din atmosfera pământului. O vreme a poposit deasupra Africii, apoi a început să se învârtă în jurul pământului fără să rămână prea mult într-un singur loc, semănând, în rest, cu o insulă desprinsă de țărm. Locuitorii aveau nişte piroane uriaşe, făcute ca să se împingă de stele sau de meteoriți, şi astfel îşi foloseau oraşul ca pe o plută, călătorind încotro voiau. Ce nu ştiau ei era că, atunci când cineva se împingea cu pironul, forța crea o forță contrară, un fel de gol care absorbea totul, pe unde trecea. Forța aceea era foarte mare şi în toată lumea circulă poveşti despre mâncăruri de picnic care au dispărut de pe fețele de masă în carouri şi despre copii mici care n-au mai fost văzuți niciodată.

Eu şi surorile mele am fost mereu uşoare ca fulgul. Când s-a născut cea de-a treia soră, singurul lucru care a oprit-o să se dea direct cu capul de tavan a fost cordonul ombilical. Dacă n-ar fi fost asta, ar fi ieşit din pântece şi ar fi pornit drept în sus.

A cincea soră era atât de uşoară, încât a mers călare pe pisica noastră până la doisprezece ani.

Bineînțeles, eram puse la îngrăşat şi primeam haine grele, dar rochiile noastre de bal nu erau o povară, iar când dansam, ne invidiau toți, fiindcă picioarele noastre păreau să nu atingă podelele. Din fericire, aveam rochii lungi, aşa că nimeni nu ne-a zărit plutind.

Şi astfel, când oraşul imponderabil se afla chiar deasupra noastră, deşi era bine ascuns, noi am fost primele care am simțit atracția forței sale contrare şi, în aceeaşi noapte, ne-am trezit târâte din pat şi izbite de fereastră ca douăsprezece muşte.

Ne-am sfătuit ce să facem şi am hotărât că nu aveam decât două variante: fie să ne luăm greutăți, ca să evităm atacurile viitoare, fie să ne deschidem către ce s-ar fi putut întâmpla. Votul nostru a fost unanim, iar noaptea următoare ne-am aşezat în pat, îmbrăcate cu rochiile de bal, şi am aşteptat.

Pe la unu noaptea, când sforăitul tatălui nostru cutremura casa, ferestrele ni s-au deschis larg şi am fost trase afară, ținându-ne una de cosițele alteia. Într-o clipită am şi ajuns în oraş şi, după surpriza inițială, ne-am alăturat dansului şi veseliei până-n zori.

Atunci ne-am confruntat cu prima şi singura problemă.

Cum să ne întoarcem?

După mai multe discuții în van, mi-am amintit cum Cyrano de Bergerac încercase să se lanseze pe Lună agățându-se de metalul pe care-l atrăgea Luna, ştiind că era magnetică. Mi s-a părut că Pământul, ținut pe loc de gravitație, ar atrage cel mai probabil plumbul şi, cu acest gând, ne-am umplut cizmele cu plumb şi ne-am aşezat pe o placă de plumb, ca pe un covor fermecat ceva mai rudimentar. I-am rugat apoi pe oameni să ne facă vânt, ceea ce au şi făcut, temători şi convinşi că nu ne vor mai vedea niciodată.

S-au înşelat. Planul a funcționat perfect şi am aterizat pe acoperişul bisericii din spatele casei noastre. De-acolo, n-am avut decât să urcăm printre hornuri, să coborâm pe tufele de glicină şi să ne vârâm în pat.

Fericirea noastră a continuat până când tata ne-a observat obrajii palizi şi ochii încercănați şi ne-a tocmit un paznic. Imaginează-ți spaima noastră când tata a dat sfoară-n țară că acela care va putea să-i spună unde anume plecam noaptea va fi recompensat prin căsătoria cu una dintre noi!

Nu-i de mirare c-au venit prinți din toate colțurile lumii, dar majoritatea erau uşor de păcălit, aşa c-am devenit prea încrezătoare.

De la asta ni s-a tras sfârşitul.

Oamenii din oraşul plutitor ne-au spus că venise timpul să arunce ancora altundeva şi ne-au întrebat dacă n-am vrea să rămânem cu ei pentru totdeauna. Am căzut de acord c-am vrea şi am stabilit ca, după o noapte de petrecere, să ne furişăm acasă, să ne strângem câteva lucruri şi să ne întoarcem la timp ca să plutim apoi pentru totdeauna. În noaptea aceea, trebuia să ne păzească cel mai tânăr dintre prinți, un individ viclean care-a dibuit licoarea de dormit şi s-a agățat de poalele noastre, când ne-am luat zborul. Era uşor şi invizibil, s-a ascuns după felinare şi copaci şi nu l-a zărit nimeni. Când am călătorit spre casă cu placa de plumb, s-a ținut de dosul ei, ca un gândac.

Noaptea următoare, cum eram gata de plecare şi nespus de fericite, uşile iatacului nostru s-au dat de pereți, iar tata a intrat luminat de făclii şi înconjurat de servitori.

Nu era cale de scăpare şi, ca să ne oprească, ne-au înlănțuit gleznele, iar prințul a venit să stea cu noi, împreună cu cei unsprezece frați.

Zilele următoare ne-am ridicat adesea ochii spre cer şi ne-am gândit unde-am fi putut fi şi unde eram.

Restul poveştii îl ştii.

Am rămas o lună cu Fortunata şi am aflat mai multe despre ea şi câte ceva despre mine. Mi-a spus că trăise ani întregi cu speranța de-a fi salvată; de-a aparține cuiva, de-a dansa cu cineva. Apoi învățase să danseze singură, de dragul dansului şi al altora.

— Şi iubirea? am spus.

Şi-a desfăcut brațele şi mi-a ținut o scurtă prelegere despre obiceiurile stelei-de-mare.

Abia mai târziu mi-am scos medalionul de la gât şi i l-am pus ei. L-a întors spre ea şi a citit inscripția: „Ține minte stânca din care ai fost cioplit şi țărâna gropii din care ai fost săpat”.

A râs.

— Şi aripile? a zis. Cum poți uita de ele, când cioturile ți-au rămas încă în omoplați?

N-am spus nimic. În Biblie, doar îngerii au aripi; noi, ceilalți, n-avem decât să aşteptăm să fim salvați.

PICTURI 2: „Sfântul Nicolae potolind furtuna”. O barcă mică, pe o mare albastru-întunecat. Furtuna vuieşte, iar cei patru discipoli tremură vârâți unul în altul. Sub barcă se află un peşte uriaş, iar deasupra, în straie şi cu mitră, vine Sfântul Nicolae în zbor. E înconjurat de stele.

Mă pregătesc să plec. Fortunata nu vrea să mă însoțească, iar eu nu pot rămâne aici, deşi o parte din mine aparține de asemenea pustiului. Credeam că vrea să călătorească, dar îmi spune adevăruri pe care le ştiu deja, că nu e nevoie să plece de pe insulă ca să vadă lumea, că are destule mări şi oraşe în minte. Dacă e aşa, dacă toți le avem, atunci poate că lumea aceasta, luna şi stelele sunt şi ele plăsmuiri ale minții, însă ale unei minți cu o deschidere mai largă decât a noastră. Chiar dacă cineva mă gândeşte, sunt liber să fac ce vreau. Nu poate fi precum şahul universul acesta care parcă s-a gândit la toate, ci mai degrabă ca un teatru cu decoruri mişcătoare, unde putem trece şi prin pereți, dacă vrem, dar nu o facem, căci rămânem fideli propriului sentiment al dramaticului.

Când eram copil, mama m-a dus să văd o mare minune. Era prin 1633, cred, şi pân-atunci nu se mai văzuse niciodată o banană în Anglia. Am zărit-o ținută sus, deasupra capului unui om. Era galbenă, cu pete maronii, şi, când am privit-o, mi s-au înfățişat copacul şi plaja şi valurile albe, pe sub păsări cu aripi uriaşe. Apoi am uitat cu totul de ea. Dar, în jocurile mele cu corăbii şi plante, încercam să mă întorc la amintirea aceea, să eliberez ceea ce începuse în mine.

Când Tradescant m-a invitat să-l însoțesc ca explorator, m-am gândit că poate sunt totuşi un erou şi poate voi aduce înapoi ceva important, iar între timp voi găsi şi ceea ce pierdusem. Era greu să vorbesc despre sentimentul că pierdusem ceva. Ce-aş fi putut pierde, când de fapt nu avusesem niciodată nimic?

Mă aveam pe mine, de fapt, şi asta e ceea ce-am pierdut. M-am pierdut în mama mea, fiindcă e mai mare şi mai puternică decât mine, şi nu aşa trebuie să se întâmple cu fiii. Dar m-am pierdut mai ales în prăpastia dintre idealul meu despre mine însumi şi inima mea tulburată.

Vreau să fiu viteaz şi admirat, să am o soție frumoasă şi o casă frumoasă. Vreau să fiu un erou, să le fac cu mâna soției şi copiilor rămaşi pe chei, să-mi pară rău că-i văd dispărând, dar să fiu încă şi mai nerăbdător să văd ce va urma. Vreau să fiu asemenea altor bărbați, unul de-al lor, care te bate voios pe umăr şi ştie şi el vreo două glume. Vreau să fiu ca mama mea cea robustă, căreia nu-i pasă deloc cum arată, ci doar ce face. Ea n-a fost niciodată îndrăgostită, nu, şi nici nu şi-a dorit să fie. Ea îşi e suficientă şi nu se îndoieşte de sine. Înainte să plec, am dus-o pe Tamisa şi pe mare, dar nu ştiu dac-a impresionat-o şi nici măcar dac-a observat mare lucru. N-am vorbit niciodată prea mult. Ea e tăcută, aşa cum sunt

de obicei bărbații. Am surprins-o deseori zgâindu-se la mine de parcă nu m-ar fi văzut niciodată; părea că vrea să mă-nvețe pe dinafară. Cred că mă iubeşte, dar nu ştiu precis. Nu mi-ar spune aşa ceva; poate că nici ea nu ştie precis. Când am plecat, cred că s-a simțit uşurată că va putea să-şi continue viața dinainte, cu câinii, cu dragorii şi cu curvele care-i plac. Chiar în timp ce Tradescant vorbea despre plecare, s-a ridicat şi s-a dus să se plimbe. Era preocupată de propriile gânduri, dar asta m-a durut.

N-am vorbit niciodată despre plecarea mea; o lua de bună, aproape ca şi cum, în orice clipă, s-ar fi aşteptat să plec. Aş fi vrut să mă roage să rămân, aşa cum azi aş vrea să mă roage Fortunata.

De ce nici una n-o face?

Pentru Tradescant e firesc să fie erou. Şi tatăl lui a fost erou, în vremurile de demult. Călătoriile lui pot fi urmărite pe orice hartă, iar el ştie ce caută. Vrea să se întoarcă încărcat de lucruri rare şi asta şi face.

Corabia noastră, ancorată la câteva mile depărtare de insula aceasta, e plină de fructe, condimente şi specii noi de plante. Când ne întoarcem acasă, se vor strânge în jurul nostru bărbați şi femei care ne vor întreba cum a fost călătoria şi, cu fiecare versiune, povestea noastră va fi tot mai fantezistă. Însă va fi adevărată, pe când, dacă încep să spun eu povestea locurilor pe unde-am fost sau pe unde cred c-am fost, cine va sta să m-asculte? Poate dac-aş fi un copilandru ar fi mai de-nțeles, dar nu mai sunt un copilandru, sunt bărbat în toată firea.

Eu am ținut jurnalul de bord. Cu rigurozitate. Şi am ținut şi un jurnal al meu, iar pentru fiecare călătorie făcută împreună, mi-am însemnat şi propria călătorie şi mi-am desenat propria hartă. Pe aceasta nu le-o pot arăta celorlalți,

însă cred că e o relatare fidelă a celor întâmplate – sau, cel puțin, a celor întâmplate mie.

Oare toți trăim astfel? Două vieți, viața exterioară ideală şi viața interioară închipuită, unde ne păstrăm secretele?

În chip curios, cu cât călătoream mai departe, cu atât ținta se îndepărta. Pentru Tradescant, călătoriile pot fi duse până la capăt. Ale lui sunt bine aşezate în timp. În mare parte, ele sunt chiar previzibile. Eu am pornit şi am descoperit că nici măcar cea mai simplă călătorie a minții nu are capăt. Imediat ce pornesc, se arată încă o sută de căi alternative. Aleg una şi nici n-apuc să-ncep, că mai apar o sută. Ori de câte ori încerc să-mi restrâng intențiile, nu fac decât să deschid alte drumuri, şi totuşi sunt strâmtori şi canale care mă conduc spre marea cea mare, iar atunci îmi dau seama cât de vast e totul, tot acest univers al minții. Mă uluiesc apa strălucitoare şi mărimea lumii.

Budiştii spun că sunt o sută patruzeci şi nouă de căi către Dumnezeu. Eu nu-l caut pe Dumnezeu, eu nu mă caut decât pe mine, iar asta e mult mai complicat. Despre Dumnezeu s-a scris enorm; despre mine nu s-a scris nimic. Dumnezeu e mai mare, la fel ca maică-mea, e mai uşor de găsit, chiar şi pe întuneric. Eu pot fi oriunde şi, din moment ce nu mă pot descrie, n-am parte de nici un ajutor. Suntem singuri în căutarea noastră, iar Fortunata ara dreptate să nu ascundă asta, cu toate că se poate înşela în privința iubirii. Am întâlnit o mulțime de pelerini în drum spre Dumnezeu şi mă întreb de ce-au ales să-l caute pe el, în loc să se caute pe ei înşişi. Poate nu pricep eu bine – poate că, în timp ce cauți pe altcineva, sunt şanse mari să dai peste tine pe neaşteptate, undeva într-o grădină sau când stai pe un munte şi priveşti ploaia. Dar acestor oameni pare să nu le pese cine sunt ei. Unii mi-au spus că toată ideea cu căutarea lui Dumnezeu e să uite de ei, să se piardă pentru totdeauna.

Însă nu-i deloc greu să te pierzi pe tine – sau vorbesc ei oare despre ego, despre cadavrul acela găunos, care urlă şi nu are în el nici un strop de spirit?

Cred că acel cadavru e doar sinele ideal împins spre nebunie, iar dacă viața cealaltă, viața secretă, ar fi găsită şi adusă acasă, atunci ai trăi în pace şi fără să mai ai nevoie de Dumnezeu. În fond, nici El nu are nevoie de noi, fiind desăvârşit.

Mi-am strâns bocceaua vărgată şi mi-am luat haina din cârligul unde o pusese Fortunata. A venit să mă conducă şi acum stăm împreună lângă barca mea, care e încă legată printre stânci, într-un golf adânc.

Are părul despletit, îi ajunge aproape de talie. Pare împăcată.

— O să mă întorc într-o bună zi, spun eu.

Ea zâmbeşte şi nu zice nimic şi, chiar în timp ce rostesc cuvintele, ştiu că nu va fi aşa. Mă va evita, ea şi insula aceasta vor aluneca în timp, pe cărări lăturalnice, şi nu le voi mai găsi niciodată, decât poate în vis.

Îmi arunc lucrurile în barcă şi o împing cu umărul, ca să intre în apă. Departe, un punct negru e corabia lui Tradescant. N-o să mă aştepte prea mult.

Se avântă şi ea cu mine prin apă, cât să-şi ude părul la vârfuri, îmi prinde fața în mâini şi mă sărută pe gură. Apoi se întoarce şi o urmăresc cu privirea în timp ce traversează nisipul şi se cațără pe stânci. Încep să vâslesc, luând silueta ei drept reper.

Aşa cum voi face mereu.

Azi a ajuns ananasul.

Jordan îl ducea în brațe ca pe un bebeluş gălbejit; cu înțelepciunea lui Solomon, se pregătea să-l taie-n două. Încă nu ascuțise cuțitul când domnul Rose, grădinarul palatului, s-a aruncat peste masă, cerând să fie el făcut bucățele în locul ananasului. Cei prezenți la ospăț nu mai puteau de râs, regele însuşi, cu tot cu noua lui perucă, a coborât de pe estradă şi l-a implorat pe domnul Rose să-şi amâne sacrificiul. Era, până la urmă, doar un fruct. La aceste cuvinte, domnul Rose şi-a ridicat capul, abandonat pân-atunci printre tacâmuri, şi le-a amintit mesenilor că era o ocazie istorică. Într-adevăr, era. În 1661, Jordan adusese în Anglia, din călătoria lui în Barbados, primul ananas.

Tradescant e mort. Cromwell e mort. Ireton şi Bradshaw, procurorii regelui, găsiți de-atâtea ori împreună sub aşternuturi murdare, sunt morți. Jordan a ratat o privelişte de toată frumusețea, întorcându-se prea târziu de pe mare, cu încărcătura lui gălbejită. Cromwell, Ireton şi Bradshaw, care se gândiseră că se vor odihni în pace în Westminster Abbey, acel loc sfânt pe care i-l refuzaseră regelui lor de drept, au fost dezgropați pe 30 ianuarie şi atârnați, în văzul tuturor, în spânzurătoare la Tyburn. Era momentul perfect pentru o batistă parfumată. Nu toată lumea are o constituție puternică, aşa ca mine. Mii de oameni s-au înghesuit să-i vadă legănându-se în bătaia vântului, sau măcar ce rămăsese din ei, descompunerea neținând cont de rang. Oamenii erau extrem de încântați să vadă asta, iar câteva tarabe s-au ivit imediat chiar sub picioarele descărnate, cu

mere şi biscuiți calzi de vânzare. O țigancă încununată de stele se oferea să ghicească viitorul, dar, când s-a uitat în palma mea, şi-a îndreptat privirea în altă parte. Nu m-am descurajat; îmi sunt suficientă ca să-mi fac singură norocul, în lumea asta pestriță.

Cât am stat la Tyburn şi am urmărit veselia şi mirarea nespusă a trecătorilor, mai ales a copiilor, cărora nu le trecuse niciodată prin cap ce înseamnă să putrezeşti, m-am trezit într-o dispoziție filozofică.

Totuşi, a putrezi e o experiență comună. Toți vom trece prin asta, chiar şi eu, deşi-mi închipui că va fi nevoie de un vierme cu multă râvnă ca să-şi facă simțită prezența.

Firebrace şi Scroggs sunt morți. Surorile de la bordelul Spitalfields au scos un profit uriaş în noaptea aceea, când s-a dus vestea că se găseau cadavre proaspăt dezmembrate cu care să-ți faci mendrele. Acum bordelul a dispărut, prietena mea a fost ucisă de boală, iar celelalte surori şi-au şters urmele aşa cum fac femeile.

Mi-e dor de Tradescant. Mi-a lăsat o viperă într-o sticlă înainte de-a muri, ca să-mi aduc aminte de clipele fericite când am purtat război împotriva tuturor viperelor. Mi-ar plăcea să vadă jigodiile astea atârnând în ştreang, l-ar bucura să ştie că încă mai e dreptate pe lume.

Vecina mea, vrăjitoarea, n-a murit. A intrat mult la apă, e mai mică decât era când l-am găsit pe Jordan. Cântăreşte cam cât un copoi de vânătoare, cu ochi mari şi urechi pe măsură. Casa şi-a pierdut-o la un moment dat, în vreo încăierare, dar i-am împrumutat eu o cuşcă de câine, câtă vreme o trăi. N-a făcut nimic ca să merite atâta bunătate, dar e greşeala mea şi crucea mea. Încă mai pretinde că poate să citească viitorul şi o găsesc adesea pe gânduri în patul meu de măcriş de baltă, urmărind traseele întortocheate ale dinților presărați ici şi colo.

Când a murit Tradescant, Jordan a preluat conducerea expedițiilor, a întocmit hărțile traseelor şi a hotărât care erau valoroase şi care nu. Treisprezece ani a fost plecat pe mare, timp în care am primit daruri de la el şi am ştiut mereu că se va întoarce.

La ora amurgului, în ziua execuției, soldații noului rege, Charles al II-lea al nostru, au venit şi au dat jos cadavrele şi le-au aruncat în groapa comună de sub spânzurătoare, un loc împuțit, plin deja de trupuri putrezite şi asudate. Capetele celor trei au fost tăiate şi urcate în vârful Catedralei Westminster, o lovitură de teatru care i-a lăsat cu gura căscată pe toți cei ce se vânzoleau de colo-colo.

Cât despre ceilalți patruzeci şi nouă care semnaseră condamnarea la moarte a regelui, patruzeci şi unu erau încă în viață în 1660, când s-a întors noul rege. Mie mi s-a părut întotdeauna că suntem o nație prea civilizată, cu toate că şi eu am o fire îngăduitoare, şi mi-a părut rău când am văzut că doar nouă din cei patruzeci şi unu au primit pedeapsa cuvenită prin lege pentru crima lor unanimă.

Aceştia nouă, apropiați ai lui Cromwell, au fost pe jumătate spânzurați, după care le-au fost scoase măruntaiele şi au fost tăiați în bucăți, cât erau încă în viață. Dacă dădeau semne că au să leşine în timpul caznelor, erau readuşi la viață cu oțet şi ulei de cuişoare sau, uneori, cu câte-o găleată de apă stătută. Sperasem să prind şi eu o mână de măruntaie sau o bucățică din vreun organ ca suvenir pentru Jordan, dar, când m-am repezit în față cu desaga, mi s-a spus că toate rămăşițele erau proprietatea Coroanei. Dacă Tradescant ar fi fost în viață, ar fi intervenit pentru mine. Dar aşa, m-am mulțumit să mă uit şi să țin minte, iar noaptea am avut norocul să dau peste o băşică de bilă, plină de pietre. O țin alături de viperă, lângă pat.

În timp ce Jordan era plecat, am descoperit, cât am stat la bordel, că mădularele bărbăteşti, odată îndepărtate de corp, nu cresc la loc. Mi se pare o mare greşeală a naturii, de vreme ce bărbații sunt atât de neglijenți cu mădularele lor şi le-ndeasă oriunde, fără să se gândească. Cred că le-ar vârî şi într-o gaură din perete, dacă n-ar găsi alta mai bună.

M-am împerecheat şi eu cu un bărbat, dar n-aş putea spune c-am simțit mare lucru, cu toate că l-am împlântat în mine până-n plăsele. Cât despre el, întins peste mine, cu fața îngropată în sânii mei, s-a plâns că nu-mi găseşte marginile găurii şi că se simte ca un mormoloc într-un cazan. Era un om cu carte şi m-a îndemnat să caut să-mi strâng muşchii, ca poate-aşa să m-apropii de scula lui. Am tras aer în piept, m-am opintit din toate puterile şi am auzit ceva ca un curent de aer printr-un tunel, iar când m-am ridicat în coate şi m-am uitat în jos, am văzut că-l trăsesem înăuntru cu tot cu ouă. Se înțepenise. Am avut prezența de spirit să trag de clopoțel şi prietena mea a venit cu surorile ei şi, cu o rangă, l-au scos şi l-au readus în simțiri dându-i vin fiert cu mirodenii, iar eu i-am cântat un cântecel despre curajul icrelor de somon. Fiind un domn galant, s-a oferit să mă satisfacă altfel, dat fiind că eram prima femeie cu care eşuase. În consecință, şi-a săpat un tunel ca o nevăstuică şi a încercat să mă încânte cu limba. Mă simțeam bine, căci n-aveam nimic de care să mă muşte. Dar după o clipă a ridicat capul şi m-a privit obosit.

— Doamnă dragă, regret, vă rog să mă iertați, dar nu pot.

— Nu puteți?

— Nu pot. Nu pot să-mi bag portocala dumneavoastră în gură. Nu încape. Şi nu pot nici s-o ling. Sunteți prea mare, doamnă.

Nu ştiam la ce parte anume se referă, dar mi s-a făcut milă de el şi i-am mai oferit nişte vin şi ceva conversație plăcută.

După ce-a plecat, m-am răsturnat pe o pernă, m-am crăcănat şi mi-am făcut loc prin tufişul de păr, ca să văd ce anume îl încurcase atâta. Mie mi se părea totul bine proporționat. Tare mai sunt timizi domnii ăştia!

Când eram doar o copilă, i-am auzit pe-ai mei împerechindu-se. Țin minte şi-acum grohăielile sacadate ale lui taică-meu şi tăcerea mamei. Mai târziu, mama mi-a spus că bărbații simt plăcerea, iar femeile o oferă. Mi-a spus asta ca şi când m-ar fi învățat ceva gospodăresc, pe acelaşi ton pe care obişnuia să-mi spună cum să dau de mâncare la câini sau cum să fac pâine.

Când m-am născut, eram atât de mică, încât dormeam în pantoful tatei; mai târziu, am început să cresc şi să tot cresc, până când am luat aşa nişte proporții, că tatei i-a venit ideea să mă arate lumii. Mama s-a opus, spunând că nimeni din familia ei nu va fi scos la bâlci, oricât de săraci am ajunge. Într-o noapte, tata a încercat să mă fure şi să mă vândă unui om cu un singur picior. Aveau deja pregătit un butoi în care să mă pună, dar, de îndată ce-au trântit capacul, am rupt cercurile butoiului şi m-am repezit direct la gâtul tatei.

Asta a fost prima mea crimă.

Am dat uitării copilăria mea, nu doar din cauza tatei, ci şi pentru c-a fost o perioadă tristă şi inutilă, plină de dorințe şi speranțe pierdute. Îmi pot aduce aminte câteva incidente, însă n-am sentimentul trecerii timpului. Dac-ar trebui să înşir tot ce mi s-a părut că s-a întâmplat şi să retrăiesc acele lucruri, s-ar putea să-mi ia o zi sau două. Unde sunt atunci toți anii care-au trecut?

Când am aflat vestea întoarcerii lui Jordan, am ştiut că va coborî ca un erou şi că trebuia să-l întâmpin ca o mamă de erou. Nu m-am uitat la bani şi mi-am făcut o rochie din cea mai bună lână, cu un şal minunat, tăiat din țesătura de pe altarul Bisericii Stepney. Călătoria până la Hove am făcut-o într-o căruță şi mi-am aşezat calabalâcul pe plajă, aşteptând primul semn dat de pânzele corăbiei lui Jordan. Când m-a părăsit, avea nouăşpe ani, părul negru ca pana corbului şi vocea subțire. Acum avea treizeci şi trei de ani şi nu mi-l puteam imagina.

Pe plajă bântuiau răufăcătorii obişnuiți, sperând să jefuiască o femeie lipsită de apărare în timp ce doarme, dar i-am trimis sub apă şi i-am lăsat să se îmbibe de sare. În timpul liber, am adunat scoici.

În sfârşit, în cea de-a treia zi, am zărit un punct pe mare. A crescut din ce în ce, odată cu trecerea orelor, iar pe înserat am văzut-o în întregime, aruncând ancora. Mi-am dus mâinile la gură şi am strigat numele lui Jordan, neputând să-mi dau seama dacă el mă auzea peste țipetele pescăruşilor care plonjau în apă după peşte.

Am aprins focul şi am aşteptat. Pe întuneric, Jordan a lăsat la apă o barcă mică şi a pus o lanternă la prora. A vâslit către mine atât de blând, încât abia când l-am auzit sărind în apa care-i ajungea până la genunchi m-am uitat în sus şi am fugit să-l ajut să tragă barca.

Avea barba încărunțită în petice. Mi-a zâmbit şi a scos din buzunar o punguță de piele-ntoarsă. În ea era o frânghie cu perle. Mi le-am pus la gât şi au prins să sclipească la lumina focului. Avea la el o tigaie şi nişte mâncare şi, tot fără nici un cuvânt, am stat unul în fața celuilalt, de-o parte şi de alta a focului; velele negre ale corăbiei se zăreau la lumina lunii, iar barca lui părea întunecată, pe nisip.

Voiam să-i spun atâtea, să-i spun că-l iubeam şi ce dor îmi fusese de el, dar în gâtlejul meu se îngrămădeau treisprezece ani de cuvinte şi n-a izbutit să iasă nici măcar unul. Erau prea multe de spus, aşa că n-am mai spus nimic.

Am terminat de mâncat şi mi-am strâns genunchii la piept, cu spatele sprijinit de o stâncă, iar el s-a aşezat pe o parte, cu picioarele întinse şi sprijinit în cot. Privea valurile.

Când a adormit, m-am furişat până la el, să-l acopăr cu păturile mele, şi l-am privit din cap până-n picioare, i-am privit încheieturile subțiri şi nasul ca o pantă abruptă. I-am mângâiat părul şi mi-am dat seama că era plin de cicatrici pe față. De-acum, nimeni n-avea să-i mai facă vreun rău. Când i-am tras cuvertura până sub bărbie, am observat ceva sclipindu-i în jurul gâtului. Încet, ca să nu-l trezesc, i l-am descurcat din haine şi am văzut că era un pandantiv de argint. Nu i-l dădusem eu. Nu era medalionul lui. Era o minusculă pereche de pantofi, pantofi de dans, cu tălpile arcuite spre interior, de parc-ar fi stat în poante. S-a întors brusc şi a mormăit ceva, iar după ce-am dat drumul lănțişorului, l-a strâns în pumn, aşa cum strânge un copil degetul mare al mamei.

I-am ridicat capul ca să-i pun sub el broboada mea şi am stat toată noaptea la picioarele lui, numărând orele, în timpul fluxului.

1990

TABLOURI 3: „Domnul Rose, grădinarul Casei Regale, îi prezintă ananasul lui Charles al II-lea”. Artistul este anonim, probabil olandez. Domnul Rose, cu peruca pe cap, stă într-un genunchi, iar regele, cu peruca pe cap, primeşte ananasul. Tabloul e făcut din culori de fructe şi flori.

La puțin timp după ce-am văzut pictura aceasta, am intrat în Marina Militară. Tata a fost încântat, mama, îngrijorată. Tocmai terminasem şcoala şi eram nerăbdător să am o carieră. Orice carieră care m-ar fi dus departe.

Au coincis trei lucruri.

Am văzut tabloul şi am încercat să-mi închipui cum ar fi s-aduc ceva acasă pentru prima oară. Am încercat să privesc un ananas şi să mă prefac că nu mai văzusem aşa ceva niciodată. N-am reuşit. Oamenii nu se mai minunează, fiindcă, într-un fel sau altul, au văzut totul. De unde venea ananasul? Barbados era uşor de găsit, dar cine-l adusese, în ce împrejurări şi de ce?

Am cumpărat un ananas şi l-am ținut în camera mea până a putrezit. Mama tot venea şi adulmeca prin cameră ca un prepelicar.

— Miroase a ceva, a zis.

— Miroase a ceva dulce, a zis mai încolo.

— Aici e ceva putred, a zis apoi.

L-a găsit sub pat şi l-a aruncat. Înăuntru era cărnos, dar coaja i se zbârcise, închipuind forme geometrice solzoase.

Înainte să-l găsească – şi l-am ținut multă vreme, mulțumită metodelor obişnuite de a injecta conservanți în tot ce e viu –, îl scoteam noaptea şi-i pipăiam capul înmugurit şi corpul aspru. Când credeam că mama nu va intra dimineața la mine-n cameră, riscam să dorm cu el, deşi în zilele acelea mama observa că miros a fructe.

— Cum să miroasă băiatul a fructe, a spus tata, când nu s-a apropiat de nici un fruct?

Am lăsat capul în jos şi mi-am terminat docil terciul. Mama trecea adesea drept ciudată, dar asta din cauză că spunea lucruri pe care oamenii nu puteau să le creadă. De cele mai multe ori, avea dreptate.

— Jack, nu ți-ar plăcea să mai fim pirați sau ceva de genul ăsta? l-am întrebat pe prietenul meu.

— Nu fi prost, Nicolas, a zis Jack. Atâta apă fără săpun?

E foarte curat Jack al meu.

Nicolas Jordan. Un metru şapteşcinci. Brunet. Face machete de bărci şi le lansează la apă în weekend. Cel mai bun prieten: Jack. Nu are frați sau surori. Părinții nu-şi permit să-i cumpere un telescop. În schimb, are o carte despre cum să navighezi orientându-te după stele şi un binoclu cu şnur kaki. Asta-i tot ce-ar fi de spus despre mine. Cel puțin, pe dinafară.

Cel de-al doilea lucru dintre cele trei a fost *Cartea de corăbii a Observatorului*. Am cumpărat-o dintr-un anticariat. Pe pagina de gardă scria:

De
FRANK E. DODMAN
Cu o prefață de
A.C. Hardy, licențiat în Ştiințe, MINA, FRGS

Multă vreme am avut o iubită secretă pe nume Mina Frogs. Când mă întorceam acasă victorios, ea mă aştepta de fiecare dată la chei şi voia cu tot dinadinsul să se mărite cu mine. Adoram cartea aia, care descria peste o sută de feluri de corăbii, cu nouăzeci şi cinci de schițe, şaisprezece planşe color şi şaisprezece pagini de fotografii.

Mi-am construit propria machetă, după desene. La început am avut seturi cu armătura din lemn de plută şi marinari de plastic, dar nu mi-a luat mult să învăț să-mi fac singur corăbiile, cu unelte din atelierul tatei. Nu-mi băteam capul niciodată cu echipajul. Ei nu erau frumoşi, ci doar sclavi pe corabia mea.

La sfârşit de săptămână, mama gătea şi tata citea ziarul. Eu mergeam la iaz şi-mi lansam corăbiile la apă. Îmi plăcea vântul, atât de imprevizibil. Jack venea cu mine, cu cărțile de informatică după el şi cu exemplarele lui taică-su din GP, o revistă pentru doctori. Erau pline de fotografii cu oameni suferind de boli incurabile, iar printre acestea se număra şi banala răceală.

— Trebuie să treacă singură, spunea Jack. Toate pilulele astea nu sunt decât pretexte ca să ne ia banii.

— Ca şi iubirea, spuneam eu, fixând cârma. Nici pentru iubire nu se găseşte leac.

— De cine te-ai amorezat? m-a întrebat Jack.

— De nimeni. Nu există fata potrivită.

— E cel mai neigienic lucru pe care-l poți face, a spus Jack.

— Asta nu-i adevărat. Ce zici atunci de oamenii care lucrează în canale?

— Ei poartă echipament de protecție. Oamenii amorezați nu poartă nimic – uită-te şi tu prin reviste!

Se referea la *Playboy* şi *Penthouse*. Taică-su le lua şi pe acestea.

Nu l-am băgat în seamă şi l-am lăsat să se întoarcă la cărțile lui. Adora calculatoarele – erau atât de curate şi de programabile. Când i-am spus c-am învățat să navighez după stele, m-a întrebat: „De ce?”

Nu e insensibil, e doar modern.

Într-o după-amiază, când Jack stătea într-o rână şi citea despre nişte copii care spărseseră computerul Pentagonului, a venit la mine un bărbat şi s-a aşezat pe vine lângă corabia mea.

— Tu ai facut-o?

— Da.

— După ce machetă?

— Fără machetă. Am făcut-o eu, pur şi simplu.

— Şi pluteşte?

— O, da! Am echilibrat-o perfect. E pregătită pentru orice fel de vânt.

— Şi eu făceam din astea, a zis bărbatul, şi plecam cu ele. Am fost peste tot, dar încă am senzația că-mi scapă ceva. Mi se pare că cineva mă ia peste picior; nu ştiu de ce sau cine, pare o prostie. Cred c-am ratat lumea şi că cea pe care-am văzut-o nu e decât o pistă falsă, menită să mă deruteze. Mi se pare că sunt mereu pe punctul de a înțelege, după care iarăşi îmi scapă cu totul.

S-a ridicat. Nu m-a privit. Apoi a plecat.

Mi-am luat bărcuța şi m-am dus la Jack.

— Cine era? m-a întrebat.

— Nu ştiu, un marinar sau ceva de soiul ăsta.

— O fi vreun nebun...

— De ce?

— Nimeni nu mai poartă asemenea haine.

— Hai să mergem! Mi-e foame.

Iar al treilea lucru?

Îmi făceam curățenie în dormitor. Redecoram casa. Sub pat erau grămezi de cărți, pe care le citisem când eram mai mic. Pe majoritatea le-am pus într-o cutie, fără să mă uit măcar la ele. Pe una mi-am amintit-o, mi-am amintit-o atât de viu, încât mi-a apărut nu ca un gând, ci ca un gust pe care l-am simțit în gură. Ploua când am citit-o, ploua şi era la puțin timp după Crăciun. Se numea *Cartea cu eroi a băieților* şi pe copertă erau desenate corăbii, avioane, cai şi bărbați cu fălci de fier. Am deschis-o şi din ea au căzut câteva pagini acoperite de scrisul meu copilăresc. Cred c-aveam vreo zece ani pe-atunci. Era rezumatul meu despre eroi. Cu cei de care-mi plăcea. Îi şi desenasem pe margine.

William Cuceritorul

Născut în 1028. Cunoscut ca „William Bastardul”. Trei dintre paznicii săi au avut parte de morți violente, iar tutorele său a fost ucis. „William era un om căruia-i plăcea să stea în aer liber, un vânător, un soldat crud şi despotic. Needucat. Nu prea arătos...”

S-a căsătorit cu Matilda, fiica lui Baldwin al V-lea al Flandrei. Papa a blamat mariajul şi, drept pedeapsă, au fost obligați să ridice fiecare câte-o mănăstire.

William Bastardul trebuia să moştenească Anglia de drept, ca verişor al lui Edward Duhovnicul, care nu avea urmaşi. Când Harold s-a urcat pe tron, William i-a invadat teritoriul.

Cristofor Columb

Cunoscut de prietenii săi spanioli sub numele de Cristobal Colon. S-a născut la Genova, ca fiu al unei țesătoare, şi şi-a început cariera de aventurier pe mare ca pirat.

A descoperit America mai degrabă prin profeție decât prin astronomie, scriindu-le regelui Ferdinand şi reginei Isabela a Spaniei, în 1502, că „nici rațiunea, nici matematica sau hărțile nu mi-au fost de vreun folos”. Şi-a scris apoi propria *Carte a profețiilor* şi a murit necunoscut.

Francis Drake

Născut în 1540 la Devon, a plecat pe mare la treisprezece ani, iar la treizeci şi şapte a pornit cu *Căprioara de aur* într-o călătorie în jurul lumii. Ulterior, a devenit primar în Plymouth.

Este notabil pentru c-a înfrânt Armada; era prădătorul preferat al reginei Elisabeta, poreclit „căpetenia hoților din Lumea Necunoscută”.

Cel mai popular erou din următorii două sute de ani, era „mic de statură, cu membrele puternice, capul rotund, părul şaten, cu barbă, cu ochii rotunzi, mari şi limpezi”.

Lordul Nelson

Născut în 1758, Nelson a plecat pe mare la nouă ani şi, înainte să împlinească cincisprezece, fusese deja la Cercul Polar. Într-o altă călătorie, s-a îmbolnăvit de malarie şi a avut o viziune. „«Măi, să fie», mi-am zis, «o să fiu erou».”

Când l-a cunoscut pe Nelson, Wellington a spus că vorbea „doar despre sine şi chiar într-un fel atât de înfumurat şi de prostesc, încât m-a surprins şi aproape m-a dezgustat”. Cu toate astea, Nelson a intrat în posesia vasului amiral *Victoria* şi a plecat să-l înfrângă pe Napoleon. Şi-a schițat planul de atac, despre care spunea ca e genial, şi l-a numit „Manevra Nelson”.

A fost ucis în bătălia istorică, dar înainte să moară a semnat un act prin care-i lăsa moştenire națiunii pe amanta lui, Emma, Lady Hamilton, şi pe copilul lor, Horatia.

Națiunea nu s-a sinchisit şi l-a tot preamărit pe amiralul mort, în vreme ce Emma murea la Calais, nouă ani mai târziu, măcinată de boli şi complet singură.

Dacă eşti erou, poți să fii cretin, să te porți urât, să-ți dai peste cap viața personală, să ai oricâte amante şi să vorbeşti despre tine tot timpul, fiindcă nimeni nu se supără. Eroii sunt imuni. Ei au umerii lați şi o claie de păr şi adună lume ca la balamuc, pe oriunde trec. Le face plăcere mai ales compania altor bărbați, însă femeile frumoase fac parte din recompensă.

Tata urmăreşte filme de război. Filmele de război sunt pline de bărbați cu pălării de tablă, care vorbesc în propoziții concise. Joacă mereu cărți, aşezați în jurul unei mese pliante, şi se apleacă unul către altul din paturile de cazarmă. Sar din tranşee şi seceră vieți cu mitralierele, în unghi de o sută optzeci de grade. Au iubite, dar se preferă unii pe alții.

Tata urmăreşte filme cu submarine. Porneşte sirena şi câțiva bărbați în tricouri sunt izbiți de pereți. Comandantul se lipeşte de periscop şi vedem submarinul coborând ca o balenă de oțel.

Tata urmăreşte filme despre bătălii pe mare. Bărbați în pulovere pe gât şi cizme negre de cauciuc aleargă pe punte şi întreabă unde e duşmanul. Întotdeauna e câte unul mic care dă cu mopul şi care spune lucruri importante, pe care cei mari le ignoră. Mai târziu, când corabia se scufundă, el e singurul suficient de mărunt cât să-şi strecoare corpul prin hublou şi să oprească marea să se scurgă înăuntru. Nu arată ca un erou, dar asta e. E pus acolo ca să-i facă şi pe bărbații mici să se simtă curajoşi. Multor bărbați scunzi le-ar plăcea să fie eroi, trebuie să aibă şi ei momente când dau frâu liber fanteziei. Problema e că cei mici mor întotdeauna.

M-am dus la biroul de recrutări al Marinei şi mi-au spus totul despre echipamentul sofisticat pe care-l voi folosi şi despre locurile pe care le voi vedea. Ne-a fost proiectat un film despre viața în Marină şi dup-aceea a apărut un amiral bătrân, care ne-a spus cum învățase el să-şi calce pantalonii cu turul jos în şapte clini, pentru cele şapte mări.

S-au spus multe despre camaraderie şi tovarăşi. Nu e nimic homosexual în asta, evident.

Am fost cu Jack prin parc. Eu cu barca, el cu cărțile. Era vânt şi lacul arăta ca o glazură gri bătută cu furculița. L-am lăsat pe o bancă şi m-am dus pe malul cu pietriş. Am pus la punct vela şi m-am pregătit să-mi las barca la apă. Vântul a dus-o tocmai în mijlocul lacului şi i-a aplecat catargul într-o parte. Am recuperat-o într-un final, dar era avariată. Îmi lăcrimau ochii din cauza vântului şi Jack a crezut că plâng. Era stânjenit şi a încercat să râdă în gura mare de o femeie căreia vântul îi răsturnase şezlongul.

— Eşti prea mare pentru treaba asta cu bărcuțe, mi-a zis.

— Cum aşa? l-am întrebat.

A ridicat din umeri şi mi-a zis că urmează să-şi ia un job sâmbăta, pe timpul vacanței.

Mama şi tata mănâncă ordonat. Îşi aranjează mâncarea în funcție de culoare şi de formă şi mănâncă proporțional, aşa încât să nu rămână cu prea mult din ceva şi cu prea puțin din altceva. Eu îmi termin mai întâi mazărea, ceea ce-i enervează.

Am vorbit despre cariera mea în Marină.

— Şi dacă e război? a zis mama.

— Şi tu, şi eu am făcut războiul, a zis tata. Şi suntem bine, mersi.

— A fost cumplit, a zis mama.

— N-a fost aşa rău, ne-am şi distrat – mai ții minte când am dansat şi apoi am făcut amor pe întuneric?

— Nu spune asta în fața lui Nicolas, a zis mama. Apoi, după o scurtă pauză: A fost cumplit.

Oare se referea la război, sau la a face amor cu tata?

Am fost acceptat pe postul de cadet naval. Ne-am simțit mândri când a sosit scrisoarea. Mama a pus-o într-un dosar pe care-l ține ea, cu alte lucruri de-ale mele.

În seara dinaintea plecării mele, am luat o cină specială şi am băut o sticlă de vin. Mama era agitată, tata vorbea tare. Eu am încercat să-mi păstrez mazărea până la sfârşit.

Când a venit ora de culcare, m-am dus în camera mea şi am stins lumina. Nu m-am dezbrăcat. M-am întins în pat şi am privit stelele pe fereastră. Am citit într-o carte că stelele te pot duce oriunde. Nu mi-am dorit niciodată să fiu astronaut, din pricina echipamentului. Dac-aş fi acolo sus, pe Lună sau prin Calea Lactee, aş vrea să simt stelele pe frunte, fără cască. Aş vrea să-mi stea în păr, aşa cum stau în picturile cu zei. Aş vrea să simt spațiul, spațiul gol şi punctele luminoase, cu tot corpul. Asta trebuie să simtă dansatorii, dansatorii şi acrobații, măcar pentru o secundă, libertatea asta.

Chiar dac-ai fi liber de gravitație, tot n-ar fi plăcut în costumul de astronaut. N-ai vrea să fii gol? Să fii gol şi să faci tumbe lente, într-o atmosferă nouă?

Oamenii spun c-a dispărut magia din jurul Lunii, acum, că cineva a pus piciorul pe ea. Eu nu cred. Piciorul unui om nu e de-ajuns ca să fure Luna.

Am fost peste tot prin lume şi acum am mers şi-n spațiu.

Tata urmăreşte filme despre spațiu. Ele sunt diferite: reprezintă singura zonă de speranță neîntinată. Sunt optimiste şi joacă în ele femei care uneori sunt oameni de

ştiintă, nu doar cântărețe sau chelnerițe. Uneori şi femeile pot fi eroine, însă asta nu se întâmplă prea des. Când mă uit la filme despre spațiu, îmi vine mereu să plâng, fiindcă te lasă să speri la atât de multe lucruri, încât totul pare un început, nu un sfârşit tern.

Dar când am fost peste tot şi nu mai e decât o chestiune de timp să stabilim unde mergem de-aici încolo, când nu mai există sălbăticii?

Cât va dura oare până vom începe călătoria spre-năuntru, în propriile tunele ale timpului şi cât mai departe în sferele spațiului interior?

Dormitorul meu a fost încuiat. Mă încuiasem şi eu, în dulapuri sau departe de privirile celorlalți. Acum camera era goală. Plecam de-acasă. În lumina care intra pe fereastră, vedeam rafturile goale şi pantofii de care nu mai aveam nevoie, ordonați sub şifonier. Era un şifonier vechi, cu oglindă pe interiorul uşii. M-am privit încă o dată dimineața, înainte să plec. Arătam bine.

După şase luni, mă aflam pe un remorcher al Amiralității în estuarul Tamisei, în dreptul Deptfordului. Căutam o mină pe care o zărise cineva sau cel puțin aşa susținea. Nu era nici o grabă. Privitorii erau liniştiți de prezența noastră, iar noi eram liniştiți de noi înşine. Era o noapte caldă, luminile Londrei şi apa întunecată erau odihnitoare. Mă simțeam mulțumit.

Stăteam pe punte cu un prieten. Era un soi de astronom şi-i plăcea să-mi arate constelațiile. Nu i-am spus că le ştiam deja.

Apoi a zis:

— Ştii ceva, dac-am fi liberi în galaxie, lăsați acolo de capul nostru, n-ar arăta aşa cum se vede de-aici. N-am vedea decât întuneric. Toate stelele astea care atârnă atât de

aproape una de alta sunt la ani-lumină distanță. Şansele de-a găsi o stea sau o planetă, şi nu una ca a noastră, albastră, ar fi de una la un miliard de miliarde.

A râs şi a coborât sub punte.

Mi-am sprijinit brațele de balustradă şi capul pe brațe. Simțeam cum cad fără oprire într-o gaură neagră, fără stele, fără viață şi fără cască. Am auzit un picior hârjâind puntea până lângă mine. Apoi o voce de bărbat a zis:

— Azi îl îngroapă pe rege la Windsor.

Am tresărit şi l-am privit din cap până-n picioare; omul privea în larg. Îl ştiam, dar de unde? Şi hainele lui... nimeni nu mai purta astfel de haine.

M-am uitat în spatele lui, în sus. Velele scârțâiau în bătaia vântului, scondrul principal era îngreunat de frânghie. Şi mai departe am văzut constelațiile Ursa Mare şi Orion şi secera luminoasă a Lunii.

Am auzit țipătul unei păsări, ascuțit şi violent. Tradescant a oftat.

Mă numesc Jordan.

Sunt o femeie care-şi pierde mințile. Sunt o femeie care are halucinații. Îmi închipui că sunt imensă, sălbatică, uriaşă. Când sunt uriaşă, ies cu mânecile suflecate şi cu fustele învolburându-se împrejurul meu ca o bulboană. Am un săculeț ca cele în care se îneacă pisicile şi mă opresc peste tot să-l umplu. Bărbații trag în mine, dar eu îmi scot gloanțele din decolteu şi le mestec. Apoi, râd şi râd şi le frâng pistoalele între degete, aşa cum aş frânge un iadeş.

Prima oprire: Banca Mondială.

Mă duc direct în sala de şedințe. O masă lungă, din lemn de esență tare, înconjurată de scaune comode. Bărbați în costum discută despre cum să facă față problemelor Lumii a Treia. Vor să construiască baraje, să taie pădurile tropicale, să finanțeze fabrici uriaşe de Coca-Cola şi să exploateze potențialul de cauciuc.

Îi aud zicând:

— E o şedință privată.

Încep din capătul de sus şi-i culeg unul câte unul de ceafa. Îşi bâțâie picioarele, în costumele lor Gucci; n-am nimic cu costumele, materialul e excelent. Le dau drumul în sacul meu, în timp ce ei zbiară toți odată că-şi sună avocații, cine mă cred, cum rămâne cu libera exprimare şi cu drepturile civile.

După ce-i pun pe toți în sac, las camera ordonată, arunc înăuntru şi câteva calculatoare, ca să nu se plictisească, şi pornim.

Următoarea oprire: Pentagonul.

Sparg uşile de maximă securitate, trec de calculatoare, de uşile secrete, de armata de secretare şi mă năpustesc peste o gaşcă de generali şi alte grade mai mici, care discută despre apărare şi pace şi despre cum să elimine amenințarea nucleară comandând mai multe arme. Îi ascult cu atenție, cu toată răbdarea unei mame de copil retardat, cum îmi spun că, dacă nu avem suficientă forță cât să facem lumea întreagă să explodeze de cincizeci de ori, nu suntem în siguranță. Dacă avem, suntem.

Eu spun:

— Chiar statisticile voastre arată că, dacă trei la sută din bugetul pentru apărare s-ar cheltui în problema sărăciei, în următorii zece ani problema asta n-ar mai exista, ar dispărea.

Se uită unul la altul, lasă să le scape câte-un chicotit îngăduitor şi se întorc la treabă. Nu am de ales. Îi apuc de medalii şi le dau drumul în sac. Unul dintre ei scoate capul pe gura sacului şi zice:

— Ar trebui să fii arestată. E periculos ce faci!

Apoi...

Înşfac liderii lumii din coloane oficiale, de la dineuri în conace, din ambasade şi de la petreceri private. Îi arunc pe toți în sac şi mergem pe jos până la munții de unt, lacurile de vin, silozurile de grâne, deşerturile, pământul crăpat, copiii lihniți de foame, traficanții de arme din palatele păzite.

Îi oblig pe toți grăsanii să țină cure de slăbire şi pe toți bărbații să se înscrie la cursuri de feminism şi ecologie. Apoi începem cu surplusul de hrană, pe care-l împachetează cu mâna lor şi-l distribuie în marele lanț uman a ceea ce până acum era putere, iar acum este cooperare.

Schimbăm lumea, iar în cea de-a şaptea zi dăm o petrecere la lacul de vin şi facem clătite din muntele de unt, şi oamenii din toată lumea nu mai contenesc să vină valuri-valuri, şi sunt sătui, curați şi veseli. Iar când râurile strălucesc, nu e din cauza mercurului...

Aşa a început totul, cu mercurul. De-acolo au plecat halucinațiile mele, odată cu măsurarea conținutului de mercur din râuri, lacuri şi fluvii. Peste tot pe unde-ar fi putut exista vreun profit. Conținutul era mereu prea ridicat, peştii mureau, copiii făceau boli ciudate, le creşteau zgaibe despre care guvernul spunea că n-au absolut nici o legătură cu nimic.

Am început o campanie de una singură, genul acela despre care citiți prin ziare, cu câte-o femeie care-ți pare cam dusă, dar inofensivă. Speră c-o să renunți, o să îmbătrâneşti sau o să te saturi. Timpul e cea mai grozavă anestezie.

Eu n-am renunțat. Am scris articole şi am împins broşuri pe sub uşi. Am făcut o pasiune pentru prozelitismul individual. Am oprit casnice la colț de stradă şi muncitori prin cârciumi. Când femeile erau sus-puse, le-am solicitat bani şi ajutor.

Pentru mine, costurile erau mari. Chiar prea mari, mă gândeam când eram deprimată, ceea ce se întâmpla des. Aşa se întâmplă când oameni apatici şi de rând ca mine trebuie să meargă prea departe, să-şi distrugă viețile şi să devină subiecte de batjocură, doar ca să se facă auziți. Oare ei chiar credeau că prefer să ies cu cortul lângă un râu poluat, în loc să stau la mine-acasă, cu lucrurile mele?

Oamenii cred orice.

Mai puțin adevărul, se pare.

Am fost un copil singuratic. Părinții mei credeau că sunt un copil dificil, nu copilul pe care şi-l doriseră. Eram prea apucată, prea ciudată ca apariție şi prea tăcută pentru gustul lor. Cel mai bine mă simțeam când ieşeam cu câinii. Părinții vor să se vadă moşteniți de copii. Se simt bine dacă se recunosc într-un gest făcut din cap sau în felul tău de a vorbi. Dacă nu există lucruri în care să se recunoască, dacă micuțul le e complet străin, părinții fac tot ce pot ca să-l hrănească şi să-l îmbrace, dar nu-l iubesc. Nu în felul acela care presupune că dragostea transformă.

Aşa c-am învățat să stau singură şi să mă simt bine pe întuneric, unde nu mă vedea nimeni şi unde puteam să mă uit la stele şi să inventez o lume în care nu exista gravitație, nici vreo forță care să mă țină pe loc. Nu eram grasă din cauză că eram lacomă; abia dacă mâncam câte ceva. Eram grasă fiindcă voiam să fiu mai mare decât toate lucrurile mai mari decât mine. Decât toate lucrurile care mă dominau. Era o luptă pe care aveam de gând s-o câştig.

Pare de la sine înțeles, nu-i aşa, că cineva ignorat şi trecut cu vederea se va dezvolta până în punctul în care se va face remarcat, chiar dacă va stârni de fapt doar frică şi dezgust.

Îmi imaginam casa alor mei ca pe-o scoică în care mă puteam cuibări. Un mediu pe măsura unei ființe fantastice, care avea nevoie să absoarbă căldură şi hrană, până când era gata să se lepede de scoică şi să iasă în lume. Noaptea, când stăteam în pat, mi se părea că întreaga casă respiră odată cu mine. Țigla, cărămizile, izolația, țevăria, toate erau supuse ritmului meu. Eram un monstru într-un ou tapisat.

Şi iată-mă, umerii mi se lovesc de colțurile camerei, capul mi se rostogoleşte şi sparge ferestrele. Peste tot sunt cioburi, iar grădina e culcată la pământ sub o singură talpă. Micromegas, înalt de trei mii de metri.

Dar pentru furie nu există vreo dimensiune rabelaisiană.

Când am plecat de-acasă, am slăbit, cum era de aşteptat. Roabe întregi de grăsime. De fapt, două roabe, atât am calculat. Unde s-a dus? De unde vine şi unde se duce? E unul dintre misterele materiei, că grăsimea apare şi dispare la loc şi nu rămân în urmă decât niscai vergeturi şi câteva haine cu două numere mai mari.

„O să arzi grăsimile”, zicea mama, iar când eram copil, mă închipuiam încărcând un furnal uriaş cu grăsime. Fumul care ieşea pe coş era ondulat, ca o coadă de purcel.

După ce a dispărut greutatea, am descoperit ceva ciudat: greutatea îmi rămăsese în cap. Aveam un *alter ego* uriaş şi puternic, o femeie a cărei singură morală era cea proprie şi ale cărei devotamente erau puternice şi puține. Ea era sfânta mea protectoare, cea pe care-o invocam când simțeam că mă scurg printre crăpăturile din podea sau că dispar în plină

stradă. De fiecare dată când o invocam, simțeam cum mi se întăresc muşchii şi cum gâtlejul mi se umple de hohote. Bineînțeles că nu era decât o închipuire, cel puțin la început...

Având o diplomă bună, de chimistă, şi fiind o femeie atrăgătoare, cu care bărbaților le făcea plăcere să lucreze, aş fi putut să predau la universitate sau să-mi găsesc un loc unde să fac muncă meritorie, departe de sfera publică. Nu era nevoie să m-apuc să cercetez nivelul poluării. E oribil în toate felurile. Companiile mari te urăsc şi-şi pun neîncetat cercetătorii lor de curte să-ți dezmintă constatările. Guvernele din țară şi din afara țării te bagă în seamă cu greu. Iar ăsta e cel mai bun lucru la care poți spera, fiindcă cel mai des ai parte de ostilități deschise şi de tehnici de intimidare. Planeta e ucisă, şi mai nimeni nu vrea să creadă asta.

„De ce nu vrei să lucrezi la ICI?” mi-a zis tata. „Au o schemă de acțiuni foarte bună.”

Da, chiar, de ce nu vreau? Sau la Shell, sau la Esso, sau la Union Carbide, sau la NASA?

De ce nu optez pentru acțiuni şi o maşină din partea firmei, şi schema de pensie, şi asigurarea privată de sănătate, şi salariul liniştitor? De ce plec cu cortul pe malul râurilor şi-mi pierd mințile? Mi se cojeşte pielea.

Am fost singură multă vreme, zile şi nopți întregi, aşa că timpul nu se mai măsoară în unitățile cu care m-am obişnuit, ci s-a răzvrătit, a luat-o razna. Acum nu eu măsor timpul, ci el mă măsoară pe mine.

Asta mă sperie.

Adesea dorm toată ziua şi stau trează toată noaptea – de ce nu, de vreme ce nu deranjez pe nimeni?

Am calendar şi ceas, aşa că pot spune, rațional, unde mă aflu în acest lucru numit an. Dar experiența mea e diferită. Mi se pare că mă aflu în acest punct de ani întregi. Aş putea fi convinsă că nu-i aşa, dar n-aş putea fi convinsă să nu mai simt asta. Cum convingi pe cineva să nu simtă un anumit lucru? Iar cea mai puternică pornire a mea e să renunț la abordarea de bun-simț şi să accept ce mi se întâmplă cu adevărat; şi anume încetinirea curgerii timpului.

De ce nu? În anumite împrejurări, pulsul ni se leneveşte sau o ia la goană, respirația ni se accelerează, întregul corp îşi schimbă obiceiurile, dacă e nevoie.

Sunt atâtea poveşti cu oameni care ațipesc puțin şi se trezesc în alt timp! Pe dinafară, pentru mine nu s-a schimbat nimic, dar pe dinăuntru nu sunt mereu aici, pe malul unui râu mizerabil. Încă mai pot să scap.

De ce să scap? De prezent? Da, de acest prim-plan care-mi ascunde ce se întâmplă în perspectivă. Dacă am spirit sau suflet, spuneți-i cum vreți, nu e unul singur, ci multiplu. Nu se poate mulțumi cu limitarea, el vrea spațiu. Poate să locuiască în numeroase trupuri schimbătoare, intrate în putrefacție, din viitor sau din trecut.

Eu n-am de unde să ştiu. Eu nu caut decât o teorie care să-mi confirme constatările. Asta fac oamenii de ştiință, deşi s-ar putea să vi se pară că merg prea departe.

Şi poate chiar aşa e.

Otrăvită sau nu, mercurul mă face să gândesc astfel. Dacă-i dați drumul, va tremura în clone pe toată podeaua, dar îl puteți aduna la loc şi nu se va vedea nici o sutură, nici o urmă c-ar fi fost împrăştiat. Aveți o singură viață sau nenumărate vieți, depinde ce vă doriți.

Ce-mi doresc eu?

Când visez, îmi doresc o casă şi iubire şi copii, dar nu ține. Cine-ar vrea să trăiască lângă un monstru? Poate că

acum nu mai arăt a monstru, dar nu mă pot ascunde multă vreme. Aş răbufni, mi-aş sfâşia rochia, i-aş sparge capul lăptarului dacă m-ar măsura din priviri şi mi-ar zice: „Bună, păpuşică!” Adevărul e că m-a scos din răbdări lumea asta împuțită şi ipocrită. Nu mai suport. Nu pot să măgulesc pe nimeni, să mint, să linguşesc, şi nici măcar să zâmbesc prea mult. Ce motiv ai avea să tot zâmbeşti?

— Nu-ți dai silința, zicea mama. Nu e mare brânză.

Ba e mare brânză.

— Eşti frumuşică, zicea tata, orice bărbat ar vrea să te ia de nevastă.

Nu şi dacă mi-ar trage pleoapele, nu şi dacă m-ar căuta în urechi, nu şi dacă mi s-ar uita pe gât cu lanterna, nu şi dacă mi-ar asculta bătăile inimii cu stetoscopul. Ar fugi din cameră ținându-se cu mâinile de cap. Ar vedea-o pe cealaltă stând la pândă pe dinăuntru. Încape, chiar dacă e aşa de mare.

Odată am făcut sex cu un bărbat: înainte şi-napoi, înainte şi-napoi. O coloană sonoră de grohăieli şi un oftat adânc la sfârşit.

M-a întrebat apoi:

— Ai terminat?

Bineînțeles că nu, n-ai citit Masters and Johnson[11]?

După care a adormit, cu pieptul mişcându-se înainte şi-napoi, înainte şi-napoi.

Mai târziu i-am spus:

— Aş vrea să te-nghit.

— Ah, nebunatico!... mi-a zis el.

---

[11] Echipă de cercetători americani, alcătuită din William Masters şi Virginia E. Johnson, care au studiat, între 1957 şi 1990, viața sexuală umană. Autorii câtorva volume devenite clasice pe această temă, *Human Sexual Response* şi *Human Sexual Inadequacy*.

Cu totul, voiam să zic, fiecare părticică, să te dau pe gât ca pe-o stridie, ți-aş lăsa picioarele la sfârşit, să mi se zbată în gură ca înotătoarele la scufundări. Iona şi balena.

Nu urăsc bărbații, doar că-mi doresc să-şi dea mai mult silința. Ei nu vor decât să fie eroi, şi noi nu vrem decât să-i vedem acasă, unde să ne ajute la curățenie şi cu copiii. Dar lor nu prea le vine la socoteală genul ăsta de eroism.

— Eşti prea negativistă.

Nu eu sunt negativistă, tu eşti. Stai şi te uiți la ştiri, şi mănânci carne procesată industrial, şi ouă crescute la incubator, şi-ți împroşti şuvoiul nesfârşit de plastic în gropi săpate la țară. Tu unde crezi că se duce tot gunoiul ăla?

Nu ştiu dacă există alte lumi în spațiu sau în timp. Poate că asta e singura, şi restul nu sunt decât rodul unor imaginații bogate. Oricum ar fi, nu contează. Trebuie să întreținem ambele perspective. Par să fie interdependente.

Îmi amintesc de vremea când mergeam la şcoală şi mă îngrăşam în fiecare zi. Pe atunci, stăteam într-o locuință socială pe Upper Thames Street din Londra, lângă râu. Mai târziu am avut o casă a noastră, dar pe atunci eram proletari şi săraci. Mama uită c-am fost şi aşa odată. Mă plimbam pe lângă Embankment[12] şi priveam bărcile care treceau încolo şi-ncoace. Era un vapor cu Punch şi Judy[13], şi domnul Punch pocnea copilul, iar Judy încerca să-l sugrume, şi mai era şi câinele Toby, cu guler alb.

Nu voiam să mă duc acasă. Voiam să stau toată noaptea pe-afară, să mă culc lângă râu şi să fac focul. Am urcat treptele către Podul Waterloo fără să băg în seamă traficul

---

[12] Sistem de diguri din centrul Londrei. În prezent, numele sub care e cunoscută zona respectivă, de pe malul Tamisei.

[13] Personaje clasice în teatrul de păpuşi britanic.

aiuritor, ca să pot privi pe ambele maluri Catedralele Sf. Paul şi Westminster. Nu era uşor: toată lumea voia s-ajungă acasă, peisajul n-avea nici o importanță. Era toamnă, soarele apunea devreme şi aerul era tăios. Îmi plăcea cum îmi sfredelea nările şi cum se năşteau siluete ciudate când respiram. Am urmărit soarele strecurându-se în spatele clădirilor şi, când m-am concentrat, frânele maşinilor, aglomerația, mirosul de cauciuc ars şi fumul de eşapament s-au împrăştiat. Mă simțeam ca şi când aş fi fost singură, într-o altă după-amiază.

Mi-am privit coatele sprijinite de perete. Erau masive, ca nişte coapse, dar nu era nici un perete, ci doar un podeț de lemn, iar când m-am întors în direcția opusă, n-am mai văzut cupola Catedralei Sf. Paul.

Am văzut bărci şubrede cu legume şi femei care se sfădeau şi un regiment călare trecând Tamisa.

Trebuia s-ajung în Blackfriars[14], m-aştepta cineva.

Cine? Cine?

Acum mă trezesc noaptea țipând: „Cine? Cine?”, ca o bufniță.

De ce se tot repetă ziua aceea, iar eu stau lângă un râu plin de putreziciuni şi nu am altă companie decât focul?

Dimineață. Vasul e ancorat în larg. Barca lui Jordan e trasă sus pe țărm. Focul fumegă, trebuie să ardă cu pălălaie când se trezeşte Jordan. În lad, focurile stau aprinse pe veci, nu se mai răscoleşte nisipul în căutare de lemn de plută.

---

[14] Zonă din centrul Londrei.

Când se trezeşte Jordan, eu am strâns deja o pradă bogată şi desfac stridii cu cuțitul meu micuț – un cuțit cu mânerul de abanos, găsit asupra unui Anume Domn, mort, care întâmplător era puritan. Asta a fost înainte să mă pocăiesc. După sfârşitul prematur al lui Popa Scroggs şi al Vecinului Firebrace, m-am jurat să trăiesc în pace şi să-mi țin în frâu pornirile criminale. Nu mă văd ca pe-o criminală şi m-aş opune oricărei încercări de a fi închisă la Newgate. Faptele mele nu sunt motivate de gândul vreunui câştig, ci numai de gândul dreptății, şi pot să spun cu mâna pe inimă că nici unul dintre cei care-au murit de mâna mea n-ar duce-o mai bine acum, dac-ar fi rămas în viață. Ca dovadă, dacă e nevoie de dovezi, o amintesc pe nevasta cea cinstită a lui Popa Scroggs, a cărei singură plăcere în viață fusese să fie împunsă de mădularul lui printr-o gaură din cearşaf. Când a auzit de moartea soțului (am fost o doamnă şi nu i-am descris întocmai împrejurările în care şi-a dat duhul), şi-a ridicat mâinile către Ceruri şi i-a mulțumit Domnului pentru îndurare. Modestia mea e atât de mare, încât nu mă supăr că-i poartă recunoştință, în chip greşit, Mântuitorului pentru fapta aceasta. Eu nu-mi doresc mulțumiri, iar Domnul e adesea lipsit de cele ce I se cuvin. Şi-a strâns pe loc calabalâcul şi s-a dus să stea cu sora ei necăsătorită, în oraşul Tunbridge Wells. Am petrecut-o cu lacrimi în ochi, gândindu-mă la suferința prin care trecuse şi la ororile de care tocmai scăpase.

Iar dacă-n Ziua de Apoi se dovedeşte c-am greşit o dată sau de două ori, ştiu că Domnul mă va lua sub aripa lui, cum a făcut şi cu femeia adulterină, şi va întreba: „Cine aruncă primul piatra?”

După ce eu şi Jordan am sorbit câte treizeci şi şase de stridii fiecare, mi-a spus că trebuie să plece numaidecât la Londra, ca să-i ducă regelui descoperirea sa nemaivăzută.

— O am aici, în desaga asta, dar peste puțină vreme o să se strice.

— Aşadar, nu e aur, nu?

A râs şi m-a încredințat că era aur destul pe punte.

— Arată-mi minunea, am zis.

A apucat desaga cu tot atâta grijă cum îl apucasem eu pe el în prima zi, scoțându-l din Tamisa ce fierbea ca un borş.

— Cred că e un alt fruct, am spus, când i-am văzut coaja ca pielea de reptilă şi coroana verde, țepoasă, cum probabil îşi pun pe cap diavolii în Iad.

— Un alt fruct? Părea uimit. I-am povestit despre excursia noastră ca să vedem prima banană şi ce surpriză fusese, din pricina formei şi a culorii.

— Din ziua aceea, am spus, nu mai e fruct sau legumă care să mă mire.

Apoi a sărit în picioare şi a început să-şi adune lucrurile.

— O să închiriem cai în oraş.

— Ce cal crezi c-o să mă ducă pe mine?

După o scurtă discuție, am căzut de acord să plătim o trăsură. Eu obişnuiesc să merg pe jos oriunde, dar, fiind mama unui erou întors acasă, mi se părea nedemn s-apar şchiopătând la Londra, la două zile după fiul meu, ducându-mi singură bagajele.

— Şi lănțişorul tău e ceva de preț? am întrebat, lăsând să transpară doar o urmă de curiozitate. Mi-a aruncat o privire tăioasă şi s-a oprit din ce făcea.

— Mi l-a dat o femeie care nu există. O cheamă Fortunata.

— Pe vremuri, ştiam un pirat italian cu numele ăsta, am zis.

Jordan privea pierdut marea.

— Mi-a descris o zi ca asta, când mi-a spus povestea lui Artemis şi de ce o slujea ea.

— Spune-mi-o şi mie, am zis. Abia s-a crăpat de ziuă.

POVESTEA FORTUNATEI

Zeița Artemis l-a implorat pe tatăl ei, regele Zeus, să-i dea un arc şi săgeți, o tunică scurtă şi o insulă numai a ei, departe de restul lumii. Nu voia să se mărite, nu voia să aibă copii. Voia să vâneze. Vânătoarea o făcea fericită.

Până dimineața, deja îşi făcuse bocceaua şi pornise spre pădure, unde urma să-nceapă o viață nouă. Curând, i s-a dus vestea şi i s-au alăturat şi alte femei, dar pe Artemis n-o interesa compania lor. Voia să fie singură. În singurătate, a descoperit un lucru straniu. Îi pizmuise pe bărbați pentru libertatea lor de a bate lumea-n lung şi-n lat şi de a se întoarce plini de glorie la soțiile lor, care nu făceau decât să aştepte. Ştia cum stau lucrurile cu eroii şi cu femeile care țineau casa, marea diviziune care făcea posibilă viața. Fără s-o respingă, ea nu spera decât să-şi însuşească libertățile celeilalte părți, dar cum ar fi fost dac-ar fi călătorit şi ea prin întreaga lume şi ar fi străbătut mările, ca o eroină? Ar fi găsit ceva diferit sau tot aceleaşi lucruri, sub alte chipuri?

Alchimiştii au o vorbă, *tertium non datur*: cel de-al treilea nu e cunoscut. Adică transformarea unui element în altul, din gunoi în aurul cel mai pur, e un proces care nu poate fi atestat. E cu totul misterios. Nu ştie nimeni ce anume face posibilă transformarea. Aşa se-ntâmplă şi cu mintea care, fără să se mişte din loc, îşi părăseşte temnița şi iese în câmp deschis. Nu putem decât să presupunem ce se-ntâmplă.

Într-o seară, după ce-şi pierduse prada, Artemis a făcut focul şi a încercat să se odihnească, dar noaptea era plină de umbre şi de jocuri. S-a văzut la lumina focului în chip de copil, de femeie, de vânătoare şi de regină. Când a întins

mâna după copil, a dispărut femeia, iar când şi-a scos arcul, regina a fugit. Ce mai conta dacă străbătea lumea şi vâna toate ființele vii, câtă vreme ființele dinăuntrul ei se ascundeau de ea? La sfârşit, când nu mai rămânea nimeni, tot trebuia să se confrunte cu ea însăşi.

Atunci a venit Orion.

Hoinărea prin tabăra lui Artemis într-o bună zi, împrăştiindu-i câinii şi zbierând ca un actor prost, cu ochiul drept acoperit de un petic şi cu brațul stâng într-o atelă. Ea era plecată cale de jumătate de leghe, după apă. Când s-a întors, l-a găsit pe zdrențărosul ăsta mâncându-i țapul. După ce-a terminat, râgâind năprasnic şi cu grăsimea încă şiroindu-i pe bot, i-a propus să facă împreună o plimbare pe malul mării. Artemis nu voia, dar se temea. Reputația lui îl urma ca răsuflarea puturoasă. În fond, era odrasla a trei dintre zei, care, fiind binedispuşi, se uşuraseră pe o piele de bou. Şi era un vânător redutabil.

Malul zimțat, plin de pietre şi înnegrit de bălării, îi amintea lui Orion de aventurile sale, pe care i le-a povestit pe-ndelete lui Artemis, căreia fluxul îi ajunsese până la talie. Nu era loc unde să nu fi fost sau ceva ce să nu fi văzut. Era mai rapid decât un iepure şi mai puternic decât o pereche de boi. Avea tot ce-i trebuie unui zeu.

— Miroşi urât, i-a spus Artemis, dar el n-a auzit.

În cele din urmă, i-a dat voie să iasă din apa care tot creştea şi să aprindă un foc pentru amândoi. Nu aştepta ca ea să vorbească, ştia deja multe despre ea, o căutase. Ea era o ciudățenie; el era celebru. Ce mai căsnicie!

Dar Artemis a vorbit. A vorbit despre pământul pe care-l iubea şi despre transformările lui zilnice. Aici voia să rămână, până când va fi gata de plecare. Călătoria în sine nu era de-ajuns. S-a ridicat ca să-şi ia rămas-bun. S-a întors cu spatele.

Orion a violat-o pe Artemis şi apoi a adormit.

Artemis s-a gândit ani de-a rândul la întâmplarea aceea. Nu durase decât câteva clipe şi nu simțise decât gâdilatul firelor de păr de pe burta lui, pline de nisip.

Răzbunarea i-a fost iute şi uşoară. L-a ucis cu un scorpion.

Într-o noapte pot trece două sute de mii de ani, căci timpul nu se mişcă decât în mintea noastră. Trecerea neabătută a anotimpurilor, pământul prea iubit şi mereu schimbător – toate astea continuă în afara noastră, în vreme ce, înăuntru, anii-lumină ne rotesc sub ceruri diferite.

Artemis stă întinsă lângă Orion şi-şi vede trecutul schimbat printr-un singur gest. Viitorul e intact, încă nemântuit, dar trecutul e nemântuit pentru totdeauna. Ea nu e cine se credea. Fiecare mişcare şi alegere au condus-o aici. Clipa a stat la pândă, aşa cum treapta de sus a scărilor aşteaptă somnambulul. A căzut şi acum s-a trezit.

Pe plajă, valurile fac bulboane întunecate în jurul picioarelor ei. A ațâțat focul, s-a încălzit şi a simțit cum trupul lui Orion se răceşte.

În cercul învăpăiat care o înconjura, se găseau toate indiciile de care avea nevoie ca să priceapă că viața e cuprinsă vreme de-o clipă într-o formă, apoi eliberată în alta. Monumentele şi oraşele se vor stinge precum oamenii care le-au ridicat. Nici un loc de odihnă şi nici un palat nu vor supraviețui anilor-lumină viitori. Nu exista istorie care să nu fie rescrisă, iar primele zile erau deja prea îndepărtate ca să se mai zărească.

Ce va reține istoria din noaptea aceasta?

Noaptea aceasta e limpede şi rece, iar vântul ridică valurile în creste. Spuma lasă urme ca de melc, în triunghiuri

stângace, pe nisip. Aerul sărat îi zburleşte perii dinăuntrul nărilor. Are buzele uscate. Stelele îi arată cum să atârne în spațiu fără nici un sprijin. Fără să aibă medalii, certificate sau să stăpânească teritorii, poate şi ea să ardă aidoma lor, să străbată timpul până când timpul nu mai înseamnă nimic.

E aproape ziuă. Vrea să rămână trează, să urmărească noaptea şi stelele topindu-se, până când prima dâră gri-albăstrui brăzdează cerul. Vrea să vadă cum soarele îşi croieşte drum prin apă, dar nu poate să rămână trează chiar atât; unele lucruri trebuie să treacă pe lângă ea. Aşa că nu vede şopârlele care ies după hrană sau ochii lui Orion, deveniți sticloşi peste noapte. Pe umărul lui s-a cocoțat o vrăbiuță, care încearcă să fure câteva fire din vestitul său păr.

Artemis a aşteptat să se înalțe soarele şi apoi a înăbuşit focul cu tălpile. A adus stânci şi bolovani, ca să ferească trupul lui Orion de vulturi. A ridicat un gorgan înalt în calea vântului ce bufnea şi biciuia țărmul. Era o zi furtunoasă, la orizont străluceau nori negri şi o dungă portocalie, groasă. Când a terminat, era udă leoarcă. Mâinile îi sângerau, părul îi tot intra în gură. Era înfometată, dar nu mai era furioasă.

Nisipul blonziu de ieri se făcuse acum cafeniu, din pricina umezelii. Cât vedea cu ochii, nu erau decât apa cenuşie cu margini albe şi păsările de pradă rotindu-se deasupra apei. Țipete singuratice, ca şi ea, dar nu fiindcă-i lipseau prietenii, ci fiindcă-i lipsea timpul netulburat. Marea era hipnotică. Nici frigul, nici vântul n-o puteau mişca din locul unde poposise ca cineva care aşteaptă. Încerca să-şi dea seama ce anume o adusese aici. Ce era cu ea. Cel de-al treilea nu e cunoscut. Nu ştia decât că ajunsese la limita simțirii omeneşti şi că trecuse dincolo de ea. Acum era în siguranță.

Nu există siguranță fără riscuri, iar ceea ce rişti arată ce prețuieşti.

S-a ridicat şi s-a îndepărtat fără să privească înapoi, ştiind că picioarele ei lăsau urme pe nisip. În sfârşit, la promontoriu, după o cățărare anevoioasă până unde pădurile tiveau marginea abruptă, s-a întors spre zare, văzând în depărtare gorganul lui Orion, acum încețoşat, şi propriii paşi îndepărtându-se. Apoi s-a făcut noapte deplină şi n-a mai văzut nimic care să-i amintească de noaptea dinainte, în afara stelelor.

Pe drumul înapoi spre Londra, Jordan s-a scuzat că vorbise atât de puțin.

— Nu sunt guraliv de felul meu, a zis, şi nici tu.

M-a mirat asta, fiindcă mie-mi place să mă consider o persoană veselă, mereu gata de-o conversație însuflețită. Oare eu şi Jordan nu povesteam tot timpul, când era el mic?

Apoi a spus:

— În călătoriile mele, am vizitat un trib indian pe nume Hopi. Nu înțelegeam ce vorbeau, dar aveau printre ei un bătrân european, spaniol, cred, care vorbea engleză. Ne-a spus că fusese prins de acest trib, şi acum trăia asemenea sălbaticilor. M-am oferit să-l duc acasă, dar a râs de mine. L-am întrebat dacă limba lor seamănă întrucâtva cu spaniola, şi a râs din nou şi a spus, de necrezut, dar limba lor nu cunoaşte ceea ce înțelegem noi prin gramatică. Cel mai ciudat e că nu au verbe la trecut, prezent şi viitor. Ei nu simt timpul astfel. Pentru ei, timpul e numai unul. Bătrânul a spus că e imposibil să le înveți limba fără să le afli şi

universul. L-am întrebat cât îi luase s-o învețe şi mi-a spus că întrebarea nu avea nici un sens.

După asta, ne-am continuat călătoria în tăcere.

În vreme ce Jordan era la *Coroana de spini* şi se îmbrăca să-i ducă ananasul regelui, eu m-am ocupat, ca o gospodină ce sunt, cu dereticatul cocioabei şi cu țesălatul dulăilor. Nu-şi văzuse casa de multă vreme şi voiam să-l uimesc, căci şi eu scosesem capul în lume în aceşti ani. Începusem să-mi vând câinii nobilimii şi speram ca în seara aceea să-i trezesc interesul regelui pentru un dulău zdravăn, cu nişte urechi de auzea la două comitate distanță şi cu picioare de-ar fi putut stârni invidia unei concubine. Am împrejmuit cu gard o bucată de pământ din fața cocioabei şi, făcând uz de priceperea pe care-am deprins-o de la Tradescant, în cei şase ani cât am stat la Wimbledon, am umplut-o de verdeață, plantând şi o viță-de-vie care urca pe peretele casei.

Am de gând să-mi ascund dulăul sub fuste şi, când îi sunt prezentată regelui, să-l scot şi să-mi cer iertare cu umilință, prefăcându-mă că nu ştiam că-i acolo. Apoi, dacă totul decurge aşa cum trebuie, regele va cântări capul câinelui şi-i va observa spinarea încordată şi coada ca o giruetă în bătaia vântului. Apoi mă va întreba dacă-i de vânzare, iar eu voi deveni cât se poate de sfioasă şi voi tot refuza, spunând că nu-i decât un animal de casă. Prețul va creşte, ştiu, şi apoi toată turma cea ambetată îl va urma, comandând mai mulți dulăi decât pot eu să cresc. Văd că am fler pentru afaceri. L-am avut dintotdeauna, dar a fost înăbuşit, cred, de pornirile mele materne şi de nevoia presantă de a şterge nemernicii de pe fața pământului.

Are şi viața liniştită şi fără copii farmecul ei.

Iar acum bat clopotele şi trebuie să-mi pun perlele şi să mă pregătesc pentru întoarcerea lui Jordan. M-am spălat pe gât.

Jack mi-a zis:

— Problema ta, Nicolas, e că nu te gândeşti niciodată la viitor, ci trăieşti de pe-o zi pe alta.

Venise să mă viziteze, pe vasul *HMS Gauntlet*[15]. Părea deştept şi încrezător. Era cel mai tânăr analist de bursă din City. L-am privit cu blândețe şi a continuat:

— O să ieşi din Marină peste vreun an şi n-o să ştii încotro s-o apuci. O s-ajungi un pierde-vară, Nicolas, eu nu-ncerc decât să te-ajut!

— Îți aminteşti după-amiezile din parc, Jack? Tu veneai mereu cu reviste despre calculatoare şi cu diverse numere din *GP*, ale tatălui tău. Într-o săptămână ți-ai adus un paravan de pânză şi te-ai aşezat cu fața la soare.

— Şi tu veneai cu bărci dintr-alea...

— Şi asta e o barcă dintr-aia, Jack, doar că e mai mare.

— Nu poți să-ți faci o carieră dintr-un hobby, Nicolas.

Dar tu? Dar tu?

Încercam să-l înțeleg, în vreme ce stătea la masa mea, încruntat, răsfoind un ziar pe care şi-l scosese din servietă. Afară, lapovița mâzgălea geamul.

---

[15] Mănuşa Maiestății Sale (engl.).

— Dacă tot vrei să ştii, mă bate gândul să pornesc cu barca în jurul lumii. Pe aceeaşi rută pe care-a mers şi Drake, în *Căprioara de aur*. O să plec singur.

Jack a ridicat ochii şi a devenit brusc atent.

— Vrei să baţi vreun record?

— De unde să ştiu?

S-a ridicat şi a dat cu ziarul de pământ.

— Vezi ce vreau să spun? Chiar şi când ai ocazia să faci ceva util, nu faci! Ce sens are să pleci ca tâmpitu' în jurul lumii, dacă nici măcar n-ai de gând să baţi un record? Poţi să faci înconjurul lumii şi cu avionul, dacă asta vrei!

— Eu vreau cu barca. Pe vremuri, oamenii credeau – Cristofor Columb sigur credea că lumea e alcătuită din cinci părţi de uscat şi o parte de apă. Aşa scrie în *Ezdra*, o carte din Apocrife. Totuşi, e alcătuită din două treimi apă. N-ai de unde să ştii asta dacă nu mergi decât cu avionul. Avionul te face să crezi că pământul e solid.

— Iar eu cred că oamenii se împart în două. Cei utili şi cei inutili.

— Iar eu sunt inutil, Jack?

N-a răspuns, doar şi-a fixat privirea asupra ziarului. Apoi a înjurat.

— Ce porcărie, iar e vreo femeie la mijloc!

A început să se învârtă prin cabină, încercând să plesnească fulgii de lapoviţă cu ziarul făcut sul.

— N-ai cum să-i nimereşti, i-am zis, sunt pe partea cealaltă.

N-am făcut bine c-am spus asta. S-a lansat într-o tirada împotriva tuturor celor care se puneau de-a curmezişul progresului, industriei şi pieţei libere.

— O dementă stă cu cortul pe lângă câte-un pârâu, la dracu'-n praznic, şi se vaită de nivelul de mercur! Ce vrea? Crede că industria poate să-şi strângă brusc catrafusele şi să

se ducă acasă? Trebuie să se scurgă undeva. Nu e ca şi cum i-ar da drumul în Tamisa!

Cu riscul de a suna ca Buda, am zis:

— Toate râurile se varsă-n mare.

Nu m-a auzit. A deschis din nou ziarul.

— O să fie un reportaj televizat despre ea şi o anchetă. Doamne Dumnezeule, presa e iresponsabilă! Oamenii sunt proşti. Intră-n panică. Mâine, poimâine încep să vândă acțiuni şi compania intră-n faliment. Şi pentru ce? Din cauza unei muieri țăcănite şi a câtorva peşti!

— Nu ştiu ce se-ntâmplă cu tine, Jack.

S-a apropiat, a întors scaunul şi s-a aşezat pe el ca un cowboy.

— Îți spun eu ce se-ntâmplă. Lucrez douăsprezece sau cincisprezece ore pe zi la ce mă pricep şi m-am săturat de toți neaveniții care-şi vâră nasul în treburile private ale unei companii perfect respectabile. Toată lumea vrea slujbe şi bani. Ei cum îşi închipuie că producem noi slujbe şi bani? Întotdeauna vor fi precipitații radioactive sau consecințe care mai bine-ar lipsi, dar ele există, asta-i viața.

S-a uitat la ceas.

— Acum trebuie să plec. Vii într-o zi să luăm prânzul?

Am dat din cap ca da. Mi-a aruncat ziarul.

— Na, fii şi tu la curent cu lumea, chiar dacă nu vrei să fii în rând cu ea!

Am netezit ziarul hărtănit după ce-a plecat şi am încercat să găsesc articolul care-l înfuriase. Mi-am amintit că-mi spusese ceva după ce mă înscrisesem – dar ce anume?

„Tipic pentru tine, să-ți începi cariera în Marină după Criza din Insulele Malvine[16]!”

---

[16] Război desfăşurat în 1982 între Marea Britanie şi Argentina, pornind de la dreptul asupra Insulelor Malvine, South Georgia şi South Sandwich. Britanicii au învins, iar insulele au rămas sub stăpânirea lor.

Am citit articolul. Cu siguranță, femeia aceasta era o eroină. Eroii renunță la confort ca să apere lucrurile în care cred sau ca să trăiască periculos pentru binele comun. Ea asta făcea, aşa că de ce să fie persecutată? Articolul spunea că-i luase foc cortul de mai multe ori, în chip misterios. Am încercat s-o înțeleg privindu-i fotografia. Era drăguță; mi se părea c-o cunosc, deşi nu era posibil. Înainte să-mi dau seama ce fac, m-am ridicat şi mi-am luat rucsacul.

Voiam s-o găsesc.

Ne-a ajuns din urmă judecata Domnului pentru uciderea regelui. Londra e devastată de ciumă. Oraşul e plin de morți. În fiecare casă sunt cadavre, iar pe o stradă mai la sud de-aici, singurele corpuri rămase sunt cele ale morților. Casele sunt părăsite, obloanele se deschid noaptea singure.

I-am dus nişte supă unei prietene suferinde şi, când am deschis uşa cu piciorul, am văzut căruța trecând încet pe stradă, umplându-se pe drum de cadavre. Oamenii care-o împingeau erau deținuți. Dacă supraviețuiau acestei munci, urmau să iasă din închisoare după o lună. Newgate se golea, dar nici un infractor nu se bucura de noua sa libertate.

Oamenii se cocoşaseră de tot, strada era brăzdată de urme şi plină de gropi, iar pe măsură ce roaba se îngreuna, abia mai puteau s-o împingă. Ei înşişi erau slabi şi zdrențăroşi, iar unul dintre ei avea pielea verzuie, care e semnul sigur al descompunerii.

Am pus supa jos şi m-am dus să-i ajut. Eu nu mă tem de ciumă. Trupul meu e prea mare ca să-l înfrângă vreo boală,

iar dacă judecata cade asupra capetelor tuturor, atunci eu sigur sunt ultima care se înfățişează.

Am intrat în toate casele şi am scos afară oameni țepeni. Majoritatea erau înveliți în pături împuțite, dar unii încă stăteau în genunchi, în poziție de rugăciune. Era înfiorător să-i vezi proptiți în căruță, cu mâinile împreunate.

Am intrat cu supa în casa prietenei mele, aşteptându-mă s-o găsesc aşa cum o lăsasem, slăbită, dar într-o stare acceptabilă. Murise.

Cărăuşii erau atât de osteniți, încât ne-am aşezat împreună la ea la masă şi am mâncat supa.

— Unde duceți cadavrele? am întrebat.

— Să fie arse, au spus. Nu există altă cale decât incinerarea. Groparii nu mai au putere, sunt prea mulți morți. Doar bogătanii mai pot fi îngropați. Noi, ceilalți, în focurile gheenei!

Am mers cu ei la groapă, ducându-mi prietena pe umăr. Voiam ca ultimul ei drum să fie mai demn decât ar fi fost în căruță. Cu cât ne-apropiam mai mult, cu atât mai grețos devenea mirosul. Dintr-un crater precum acelea care trebuie că se găsesc pe Lună, ieşea un fum negru, încolăcit. Pe marginile gropii, de jur-împrejur, se găseau căruțele ce urmau a fi răsturnate. După ce le goleau, bieții cărăuşi porneau iarăşi pe străzile pline de duhoare.

Ținându-mă cu o mână de nas şi cu cealaltă apucându-mi zdravăn prietena, m-am dus să mă uit înăuntru. Groapa era foarte adâncă, iar în mijloc se încrucişau bucăți uriaşe de lemn, copaci întregi, din loc în loc. Între aceştia, uneori prinse de ramuri, atârnau picioarele, brațele sau capetele morților.

— Asa arată Iadul, am zis.

Lângă mine stătea un bărbat care părea un fel de şef pe-acolo.

— E chiar Iadul, iar asta e muncă de draci! Eu trebuie să țin focul aprins, ca să gonesc putreziciunea trupurilor. În caz că mocneşte, eu şi oamenii mei luăm scările alea pe care le vedeți la o parte şi ațâțăm focul cu foale. Am făcut o treaptă înăuntru, de jur-împrejurul craterului, pe care să stăm. În felul ăsta putem să ne deplasăm şi, la nevoie, să împingem pe careva, dacă stă prea aproape de aer.

— Mi-am adus prietena, am zis.

— Atunci trebuie s-o arunci şi să nu te uiți înapoi.

— Vreau s-o duc eu până jos. E nedemn să fii aruncat de pe margine.

A încercat să mă convingă să nu fac asta, din pricina căldurii îngrozitoare, dar mi-am croit drum pas cu pas, cu ochii lăcrimând din pricina fumului şi a aburilor. Când am ajuns pe treapta aceea, am dat ocol până am găsit o creangă liniştită şi plăcută, care nu fusese pârjolită de foc. M-am aplecat, am aşezat-o acolo şi am urcat. Muncitorii cei aspri m-au privit tăcuți şi s-au întors la munca lor cumplită.

Când m-am întors acasă, Jordan zăcea în pat şi delira din pricina febrei. Abia dacă putea să îngaime ceva, iar când reuşea, povestea despre locuri sălbatice şi obiceiuri ciudate şi repeta la nesfârşit: „Fortunata, Fortunata...”

Sunt o femeie descurcăreață şi cred că pot face aproape orice stă în puterile muritorilor, dar nu puteam să găsesc o femeie care nu exista.

De disperare, m-am dus la vechea cuşcă de câini şi am scuturat-o cu amândouă mâinile, până când vecina mea a scos capul, blestemând cumplit, cum nu se cuvine nici s-audă unor urechi femeieşti.

— Trebuie să-mi răsplăteşti bunătatea, am zis. Băiatul meu se stinge. Trebuie să trăiască.

Şi-a început pălăvrăgeala şi bolboroseala despre cei care trebuie să împlinească voia Domnului şi părea să bată-n retragere, dar am apucat-o de talie şi am ridicat-o deasupra capului.

— Fă-l bine, am spus cât de politicos am putut, altfel nu se ştie până unde poate ajunge furia maternă!

Am lăsat-o jos şi m-am dus înapoi, să-l spăl pe Jordan pe cap şi să-i dau portocale. Ar fi putut să fie nobil dacă şi-ar fi dorit. Regele voia să-l umple de onoruri şi i-ar fi dat orice vas, să meargă pe mare. Dar Jordan n-a acceptat. El voia să stea pe malul apei şi să se uite la corăbii. Ce de priviri s-au schimbat atunci! Oamenii nu-l înțelegeau, iar unii şuşoteau că-şi pierduse mințile în cei treisprezece ani cât fusese plecat. Alții spuneau că avea inima frântă. Eu ascultam şi nu-i prea băgam în seamă, căci nu toacă oamenii mereu câte ceva doar ca să nu tacă din gură?

La ceasul înserării, baba a intrat cu o tigaie care mirosea infernal, plină de ceva lichid, şi a pus-o pe vatră.

— Dă-i-o s-o bea, să facă baie în ea şi să doarmă cu ea în preajmă, atâta a zis, apoi a fugit înapoi la patul ei de oase. Am auzit-o ronțăind pe întuneric.

Am făcut întocmai cum ne ceruse, iar după câteva zile lui Jordan i-a scăzut febra şi s-a înzdrăvenit suficient cât să mănânce un cotlet.

— Ar trebui să-i mulțumim, a zis şi i-a dus un rubin. Baba l-a ridicat în lumină şi s-a chiorât la el, apoi, mulțumită că era autentic, a mormăit ceva despre ce beneficii aduce sângelui şi l-a înghițit. Jordan şi cu mine am fost foarte mirați, dar ne-am întors fără să scoatem o vorbă.

Când ciuma s-a sfârşit, în 1665, Londra era un loc mai liniştit şi existau o mulțime de case în care te puteai muta. Îmi convenea că pot merge la piață fără să trebuiască să-mi

croiesc drum printr-o gloată infectă şi fără nici un Dumnezeu. Dar asupra mea se abătuse o boală ciudată, nu a trupului, ci a minții. Mi se părea că încă port cu mine duhoarea, oriunde m-aş fi dus. Nu-mi puteam dezbăra nările de putoarea morții. A început să mi se pară că Londra e un loc plin de mizerie şi de molimi, care n-o să fie niciodată curat.

— Urgia Domnului e încă asupra noastră, i-am spus lui Jordan. Suntem depravați, şi oraşul nostru e încă depravat. N-a mai rămas nici măcar un lucru întreg sau frumos...

Apoi Jordan m-a anunțat, brusc şi fără înconjur, c-avea de gând să pornească iar pe mare şi că-şi pregătise o corabie la Deptford.

— O să pleci de-ndată? am întrebat, plină de teamă.

— Nu de-ndată, dar, când va fi să plec, trebuie să fiu gata.

Auzind acestea, am pornit pe străzi, să mă plimb, ca să mă alin, dar peste tot vedeam acelaşi mesaj. Că putreziciunea nu se lăsa curățată. Şi m-am gândit la focul din groapă şi la toate cadavrele a căror cenuşă era curată măcar.

— Oraşul ăsta ar trebui ars din temelii, mi-am şoptit în barbă. Ar trebui să tot ardă, până ce nu va mai rămâne nimic, doar vântul răcoros.

— Mă numesc Nicolas Jordan, am spus.

Ne-am pregătit cina la focul ei de tabără: cartofi copți, fasole şi ceai în căni de tablă. Nu vorbea prea mult, aşa că ne-am întins pe spate şi am privit stelele.

— Râul străluceşte, am spus.

— De la fosfor, testele au confirmat.

— Marea asta vâscoasă îmi aminteşte de *Balada bătrânului marinar*[17].

Avea o barcă şi două vâsle legate de un copac, le-am luat şi am pornit pe apa misterioasă; portocaliul focului de tabără ardea în depărtare. Voiam să-i mulțumesc că încearcă să ne salveze, că încearcă să mă salveze pe mine, atât de personal mi se părea, nu ştiu de ce. Dar când am deschis gura, aveam gâtlejul înfundat de sentimente care se împotriveau cuvintelor. E un tablou care-mi place mult, *Semănătorul* lui Van Gogh. Un țăran merge spre casă seara, iar în spatele lui se ridică luna galbenă, uriaşă. Pământul e solid şi sigur, compus din culori groase, aşezate cu un cuțit de paletă. Mă alină, fiindcă mă face să mă gândesc că pământul va fi aici mereu, solid şi sigur, la sfârşitul zilei, la capătul călătoriei. Câmpuri maronii şi o lună galbenă.

— Să-i dăm foc, a spus. Să dăm foc fabricii.

Pe doi septembrie, în Anul Domnului o mie şase sute şaizeci şi şase, a izbucnit un foc în curtea unei brutării de pe Pudding Lane. Flăcările erau înalte cât un stat de om şi s-au întins degrabă la casele învecinate. Eu băusem toată noaptea cu tovarăşii mei brutari sau, mai bine zis, ei băuseră, şi au

---

[17] *The Rime of The Ancient Mariner*, poem al lui Samuel Taylor Coleridge.

avut noroc c-am putut să-i târăsc afară, la loc sigur. Nu eu am pus focul – cum aş fi putut să fac una ca asta, după ce mă hotărâsem să duc o viață fără cusur? –, dar nici nu l-am stins. Într-adevăr, nu s-a înşelat cine-a spus că, dacă verşi o copaie de ulei pe foc, îl ațâți şi mai şi. Dar era un semn că păcatul nostru cel greu va arde în sfârşit. Nu puteam să mă opun lucrării Domnului.

M-am dus degrabă acasă şi am aşteptat veşti. Focul se ducea către vest. După încă o zi, părea că arde întreaga Londră.

— Mai iute, Jordan, am terminat-o cu locul şi cu timpul ăsta!

Ne-am strâns lucrurile şi am pornit către corabie. Aş fi luat bucuroasă şi cotețul câinelui, cu tot cu locatara lui, dar ea nu se dădea dusă. I-am făcut o plută dintr-o ladă de găini şi am lăsat-o să caşte ochii la cerul plin de fum.

Râul se umplea de oameni şi de lucrurile lor. La îndemnul lui Jordan, am vâslit pe Tamisa în jos, în vreme ce el se ocupa de câteva aranjamente finale. L-am aşteptat până la căderea nopții, dar tot nu venea, iar prin ceața care se lăsase nu mai vedeam decât flăcările.

La vreo jumătate de oră după miezul nopții, l-am auzit urcând la bord. Avea fața palidă, iar mâinile îi tremurau. Credeam că e din pricina ororilor pe care le văzuse, dar a clătinat din cap. Era prin London Fields când îl acoperise ceața şi, grăbindu-se, căzuse şi se lovise la cap. Îşi venise în simțiri şi, mai mult pe pipăite, cu mâinile întinse în față, a atins brusc un alt chip şi a țipat. Vreme de o clipă, ceața s-a împrăştiat şi a văzut că străinul cu pricina era el.

— Poate că-mi vine rândul să mor, a zis, şi apoi, în timp ce eu protestam, a adăugat: Sau poate c-o să trăiesc ca să devin întreg, aşa cum mi-a zis că are să se-ntâmple.

— Cine ți-a zis?

— Fortunata.

Nu i-am răspuns, iar el a sărit şi ne-a dezlegat de mal. Corabia a alunecat în beznă şi, după câteva ore, lăsaserăm în urmă flăcările livide şi trosnetele sălbatice ale focului. Pluteam liniştiți către mare, cu vântul în spate şi cu vela principală umflată. M-am uitat la Jordan cum stătea la prora, o siluetă întunecată şi ascuțită. Mi s-a părut că văd pe cineva lângă el, o femeie, subțire şi puternică. Am încercat să strig, dar nu aveam voce. Apoi a dispărut şi lângă Jordan nu a rămas decât spațiul gol.

În timp ce-mi cârmeam corabia departe de Londra, ştiam că n-o să mă mai întorc niciodată. O vreme am simțit doar tristețe, apoi, fără motiv, m-am umplut de speranță. Viitorul ne stă dinainte ca un oraş scânteietor, dar, asemenea oraşelor din deşert, dispare când te apropii. Într-o lumină anume, e uşor să distingi turlele şi cupolele, ba chiar şi oamenii, cu forfota lor. Vorbim despre el cu dorință şi iubire. *Viitorul*. Dar oraşul e fals. Viitorul, prezentul şi trecutul nu există decât în mintea noastră, iar de la depărtare marginile li se micşorează şi li se încețoşează precum granițele unor țări duşmane, văzute dintr-un oraş plutitor, tocmai de pe boltă. Râul curge dintr-o țară în alta fără să se oprească. Şi chiar şi cel mai solid dintre lucruri şi cel mai real, cel mai iubit şi cel mai familiar, nu sunt decât umbre chinezeşti pe perete. Spațiu gol şi puncte luminoase.